

Šrámkův

Písek

v přesýpacích
hodinách tisíciletí

XL.

Šrámkův Písek

v přesýpacích
hodinách tisíciletí

XL.

Střídavě

střídavě tě koušu
jednou do levého
jednou do pravého
prsa
jindy zase do klína

někdy je to ale slabší
bez toho kousání
 bez těch ozdob
něco jako obraz
socialisticko realistický –
 – rozlehlé zorané pole
 na obzoru traktor
 a nikde nic

M. Zahradka

Šrámkův Pisek v přesýpacích hodinách tisíciletí
sestavil Milan Princ

copyright © PRAAM spol. s r.o., 2001

ISBN 80-903002-1-9

Úvod

POKUS O ÚVOD

Na první stránku prý patří úvodní slovo. Slovo zasvěceného a fundovaného odborníka, v tomto případě tedy divadelníka s mnohaletými zkušenostmi. To, že tak činím já, je možná trochu absurdní. Mám sice určité zkušenosti, které jsem sbíral v různých recitačních soutěžích či jednorázových divadelních projektech happeningového charakteru, ale to, že jsem sebral odvahu, je dáno spíše pocitovou spřízněností a touhou být i přes svůj zralý věk tak trochu pubescentním teenagerem, který v sobě vedle smyslu pro řád a harmonii stále nosí přání nestát slepě v řadě, odmítat některé zažité společenské postoje a objevovat své další a další Ameriky.

To je možná to, co mě spojuje s lidmi, kteří nesou svůj názor a kůži na divadelní prkna, která se v tu chvíli mění na onen vysněný a pravý svět. Nejrůznější pocity, představy a vysněné mety pak dodávají jednotlivým divadelním projektům onu pestrost a posouvají tak představy a sny alespoň na krátký čas, vymezený délkou představení, do reality. Duch mládí má přece onu vylučnost, která to dovoluje. Duch mládí není omezen hranicemi, nejrůznějšími filozofiemi, postavením ani věkem. Někdy vydrží člověku celý život a to i za cenu neustálého objevování slepých uliček. Sám sebe se často ptám, jestli to má cenu. Má – odpovídám. Je to ochrana proti hnilobě a stagnaci, ochrana proti nám samotným, abychom slepě nesetrvávali na dosažených značkách, ale dokázali posouvat ony neviditelné hranice a mantinely ve jménu svobody, lásky a spravedlnosti. To, čeho jsme svědky, zejména v poslední době, mi tak trochu dává zapravdu. Divadlo a kumšt obecně je jakýmsi společenským ventilem a hlídacím psem volnosti, svobody a nezávislosti. Je povinností nás všech tento jedinečný poklad bránit a opečovávat. V opačném případě můžeme skončit jako společenství sobeckých a manipulovatelných bytostí, jejichž jediným zájmem je tučné konto, plný žaludek a rozzářená televizní obrazovka.

Přijměte, prosím, tuto naši šrámkovskou mozaiku jako dokument o lidech a době, jako variaci na nejen renesanční téma.

Šrámkův Písek je mrtvý, ať žije Šrámkův Písek !!!

Milan Princ

KDO CO KTERÝ ČI JENŽ

Malé zamyšlení nad letošním kulatým výročím Šrámkova Písku doufám nezavání minulými pořádky. Není to totiž oslava v tom pravém slova smyslu. Region našeho malebného, kulturou protkaného města nemá mnoho akcí srovnatelných s festivalem malých jevištních forem. Šrámkův Písek se stal tradicí tak trochu natruc. Jako něco, co sebou nese odér časů bohudík dávno zašlých. Lidé a instituce se proměňují. Instituce nově se starými lidmi, staří lidé, kteří se za každou cenu snaží být lidmi novými. Je to proces dlouhodobý a snad příští generace budou moci nezatíženě a bez podivných vazeb racionálně zhodnotit čím vlastně Šrámkův Písek byl. Jen aby však nebylo pozdě, říkám si... To byl ten hlavní důvod proč se pokusit zmapovat letem světem tuto divadelní přehlídku, která si v „nové době“ teprve pracně a urputně nachází svou tvář a smysl.

A jak takový pokus pojmut? Vést vážné hlubokomyslné odborné řeči o amatérském divadle, jeho významu, historii a budoucnosti? A jak vlastně? Co upřednostnit, co vynechat? A těch nejrůznějších pohledů. To by patrně chtělo diskusní fórum a ne tenkou knížečku omezenou počtem stránek i finančním rozpočtem a zanedbatelným nákladem. Ne, tudy cesta nevede, řekl jsem si nakonec. Jediným možným řešením se mi jevil systém mozaiky, který díky volnému a necílenému vázání dobových faktů a souvislostí navozuje onu určitou absurditu minulé doby. Tak se vedle sebe objevují odborné články

a kritiky i tendenční svazácké bláboly o plnění plánu a jistotě naší socialistické budoucnosti, sebrané vesměs z festivalových Zpravodajů, celostátních i místních časopisů a deníků. Protože došlo k téměř kompletní ztrátě archivu Šrámkova Písku šlo o práci náročnou, ale i zábavnou. Chronologická linka je zachována do té míry, do které se podařilo materiály dohledat a zrestaurovat. Aby se publikace oprostila od jakési tíživosti oslovili jsme přední kulturní osobnosti, které tímto festivalem prošli ať už jako účinkující či jako porotci. A byla to plejáda vskutku přepestrá. Těch, kteří reagovali a nadšeně spolupracovali však mnoho nebylo. Proč? Také se ptám.

To, co možná právě teď držíte v ruce (mám namysli naši útlou knížku) si neklade přehnané ambice něco hodnotit nebo nedej bůh něco vysvětlovat. Každý, kdo bude mít chuť však může zjistit, že tu je stopa čehosi, co patrně ve své době utvářelo svobodnější společensko-kulturní klima, co ootvářalo vrátka jakési pseudodemokracii na kulturním poli a co mělo svůj hluboký a nesmazatelný smysl. Navíc se můžete místy i pobavit, což je v případě divadelního festivalu obzvláště chutné. A jakáže bude budoucnost Šrámkova Písku?

No přece taková, jakou si jí vytvoříme. Může být krásná a inspirativní a také nemusí být žádná. Obě možnosti jsou reálné a ve své filozofické podstatě i správné. Kultura vždy reagovala na společenské dění a ta amatérská i bez velkých slov a přehnaného patosu. Prostě jen tak, jako by nic...

Milan Princ

1958

II. Šrámkův Písek

A. Archipov: Zbojník Muchomor (soubor ZK Zbrojovka Brno)

P. Kohout: Taková láska (soubor Domu armády Olomouc)

1959

III. Šrámkův Písek

5.–14. června 1959

Pozdrav III. Šrámkovu Písku

Šrámkův Písek se již stal součástí novodobých dějin ochotnického divadla jako významná akce nejmladší směny ochotnického hnutí a rok od roku nabývá na vážnosti a důstojnosti u všech, kteří usilují o nové, lidové, obsahem socialistické divadlo.

Šrámkův Písek se stává krásnou tradicí, která organicky navazuje na Jiráskův Hronov zdůrazňováním jeho nejpokrokovějších myšlenek. Radostnou stránkou divadelní přehlídky v Písku je skutečnost, že právě zde naše mladá generace usiluje o vytváření ochotnického divadla jako důležitého politicko-výchovného prostředku naší mládeže nejen stálým zvyšováním náročnosti a umělecké úrovně, ale především objevnými inscenacemi současných pokrokových her. Jestliže tedy Šrámkův Písek je znamením rozvoje tvůrčí činnosti naší mládeže na úseku divadla, měl by Jiráskův Hronov být pomocníkem, vychovatelem a učitelem všem, kteří usilují o novou budoucnost ochotnického divadla. Jest si jen přáti, aby všichni naši zkušení ochotníci i profesionální pracovníci mysleli na Šrámkův Písek jako na plody pokrokových tradic českého ochotnického divadla a všemi prostředky přispívali k jeho úspěšnému průběhu.

Vždyť právě v Písku se realizuje to, o čem často mluvíme: mladá generace musí převzít prapor z rukou těch, kteří bojovali za divadlo pokroku, aby jej vítězně donesla do společnosti socialistické. Hraje-li dnes mladá generace dobré divadlo, přispívá tak nesporně k dovršení kulturní revoluce, nezbytné to podmínky vybudování socialismu v naší vlasti. Je ovšem třeba usilovat o to, abychom měli co nejvíce mladých, nadějných divadelních ochotníků, protože lidová umělecká tvořivost nejvíce přispěje k dovršení kulturní revoluce tím, bude-li skutečně masovým hnutím.

Vyslovuji proto přesvědčení, že III. Šrámkův Písek, který se letos koná bezprostředně po Sjezdu socialistické kultury, bude ve znamení velikých myšlenek, které ze Sjezdu zazní jako plamenná výzva ke všem kulturním pracovníkům a zvláště pak k naší mládeži, která je povolána tyto myšlenky plně uskutečňovat. Přeji proto našim nejmladším divadelníkům, aby III. Šrámkův Písek byl plně ve znamení nové éry našeho kulturního života, ve kterém forma i obsah vyjádří příkladně perspektivu naší národní, již plně socialistické kultury.

Zdislav Buřival

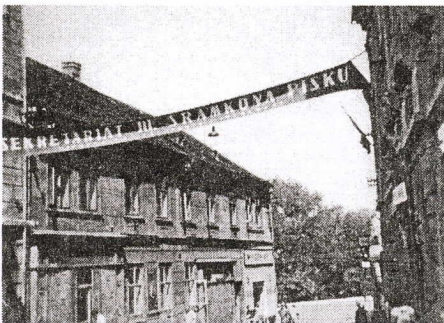
(předseda Ústřední komise LUT ministerstva školství a kultury)

Milí soudruzi,

divadelníci vědí nejlépe, že ne premiéra, ne první repríza, ale většinou až třetí představení rozhoduje o trvalém úspěchu inscenace. A vy jste teď přijeli do Písku po třetí; zdá se mi, že definitivně rozhodnete o jeho tradici.

Zlaté pero neudělá z nikoho spisovatele a stejně tak dobré pracovní podmínky samy o sobě nevytvoří divadelní soubor, jak si jej představujeme. Adepti umění si dnes často pletou modernost s módností. Za moderní se často považuje vyhýbat se skutečným konfliktům doby, neříkat nic, co zavání „politikou“, a přitom se snažit, aby to Nic znělo co nejumístňověji. To je ovšem opravdu jen módní. Moderní v umění vždycky bylo a věčně bude účastnit se dějinného střetnutí starého s novým, v našem případě války s mírem, kapitalismu s komunismem – a dát všechnu vašeň, všechno talent do služeb toho nového.

Přál bych nám všem, aby tradice, kterou letos utvrzujete, byla skutečně tradicí této modernosti, hodnou svých tvůrců a jejich velké doby. Přeji vám i sobě, aby se Šrámkův Písek stal přehlídkou děl, která budou psána i hrána přesvědčenými socialisty.

Pavel Kohout

ZTRAVCAJ

III. ŠRÁMKOVA PÍSEŇ 1959

Vyhlášení vítězí I. kat. za III. Šrámkovu Píseň

1. cenu získává Dramatický soubor K D P M v Brně za inscenaci *Jedlůvho písma* J. Kováčovi: „Náš rok“ za celoroční čtenoucímu činnost.

Vyhlášení vítězí II. kat. za III. Šrámkovu Píseň

1. cenu uděluje se Slezskému dramatickému souboru při K D P M Klem. Gottwaldovi v Bratislavě za výtvarně účinné provedení hry E. v. C. Kiechenmeisterových: „Leoni Slavnové“.

2. cenu uděluje se Dramatickému kroužku SŠ CSM JSS v Brundě za inscenaci na Lehman za provedení dramatické Aktského novely „Ukradený město“.

3. cenu uděluje se Dramatickému souboru SŠ CSM JSS ve Vysokém Mýte za provedení hry Serg. Michalova: „Sombro“.

Zvláštní uznání jednotlivců

Zvláštní uznání uděluje se Ladislavu Smolajovi, režiséra a dramaturga Aktského novely „Ukradený město“.

Zvláštní uznání uděluje se Radku Pilařovi, výtvarníka Dramatického souboru „Ukradený město“.

Vyhlášení vítězí III. kat. za III. Šrámkovu Píseň

1. cenu uděluje se Lidovému divadlu při MDO v Písku za výtvarně převedení a promyšlené dramatické Parnatovské románu „Capuleti“.

2. cenu uděluje se Dramatickému souboru Máj při OKDDS Praha za inscenaci hry A. Karmoua a V. Levkina „Konec Chlábek“.

3. cenu Vojenské divadelní soubor „Světelná“ z Nového Města pod Smrkem za výtvarně inscenace hry K. Čapka: „Malka“.

Polské mládežnické divadlo z Lubova ZO CSM ZK Logares a Kavalovské Recitace za politicky převedení nastudování hry C. Corrintha: „Trojane“.

Zvláštní uznání kolektivů

Zvláštní uznání získává soubor ZV KVS Olomoucké dobročinné divadlo z Medlářův Šrámka: „Město nad tekou“.

Zvláštní uznání získává divadelní soubor Mlýnský Píseň z výstupu. Inscenování (hru) hry H. Pilařova: „Lampionová slavnost“.

Zvláštní uznání uděluje se divadelnímu souboru ZO ČSM Píseň z výstupu „Mechanizátor“ z Mlýnský za dramatické výtvarné výstupy Krimelovské hry „Jitřina“ i za výtvarně účinné celou kolektivu.

Zvláštní uznání jednotlivců

Zvláštní uznání získávají:

J. Mládek za výtvarně nekonečnou postavu Vasílkovu ve hře A. Kuznětseva: „Návrat“.

Víta Budík za výtvarné Oleg z Roznovy hry „Když hluboká radost“.

Věra Hladíková za výtvarné výtvarnou postavu paní Hlubokou ve hře Šrámka: „Město nad tekou“.

Milka Čibuková za čistý dramatický výkon Václava ve hře H. Pilařova: „Lampionová slavnost“.

Eva Hladíková za promyšlený a herecky zralý výkon v postavě Slávy Hluboké ve Šrámkové „Město nad tekou“.

I. Zeman za výtvarné postavy Petra a Čupkové „Máje“.

H. Pfeiffer: Lampionová slavnost
(divadelní soubor Makyta Púchov)

Vyhlášení vítězů a zvláštních uznání III. Šrámkova Písku 1959

1960

IV. Šrámkův Písek

12.–19. června 1960

1. Realistické ochotnické divadlo v Opavě
2. Divadelný krúžok pri OSŠ v Čachticiach
3. Divadelní soubor J.K. Tyl – OB Sezemice
4. Divadelní odbor Sokola Ostravice
5. Vojenský divadelní soubor Seveřan – Nové Město pod Smrkem
6. Pionýrský soubor J. Mořna ZK ROH prům. bytov. textilní – Vratislavice
7. Ukrajinský divadelní soubor mládeže při JSŠ Snina
8. Bagarov – mládežnický divadelní soubor ZK ROH Zornica – Banovce nad Bebravou
9. Lidové divadlo Plzeň
10. Dramatický kroužek JSŠ ve Vysokém Mýtě
11. Vojenský divadelní soubor „Mládí“ Brno
12. Divadlo mladých ČSM dvanáctiletky a Jitexu v Písku – režie Karel Augusta
13. Soubor průmyslové školy v Jablonci
14. Divadelní kroužek ČSM JSŠ Poprad
15. Mládežnický soubor ZK závodů J.Švermy Brno
16. Dramatický soubor Krajského domu pionýrů a mládeže Brno
17. Operní studio AMU Praha

Slavnostní znělku Šrámkova Písku složil a věnoval hudební skladatel A. Palouček.

1961

V. Šrámkův Písek

Vítání účastníků V. Šrámkova Písku na píseckém nádraží

Goldoni: Lhář
(gymnázium J. Nerudy, Praha 1)

1964, 1965

VIII. a IX. Šrámkův Písek

STMP 1964

ZPRÁVODAJ

7. ŠRÁMKOVA PÍSKU

Č. 2. V Písku dne 10. srpna 1964.

PROGRAM VII. ŠP.

ÚTEREK 18. VI.	ÚTEREK 20. VI.
19.45-21.15 13.00 a 19.30 JAK A VÍ DĚMÍ režie: Jaroslav Vojta	19.45-21.15 14.00 a 19.30 KAMARÁD PRO DĚTIT režie: Jaroslav Vojta
21.15-22.45 10.00 SPOLUPRÁCE S DĚTMI režie: Jaroslav Vojta	21.15-22.45 16.30 a 20.00 DĚTÍM JE PÍSEK režie: Jaroslav Vojta
22.45-23.15 19.45 K F. DĚMÍ režie: Jaroslav Vojta	22.45-23.15 19.45 K F. DĚMÍ režie: Jaroslav Vojta
23.15-23.45 19.45 K F. DĚMÍ režie: Jaroslav Vojta	23.15-23.45 19.45 K F. DĚMÍ režie: Jaroslav Vojta

STMP

IX. ŠRÁMKŮV PÍSEK

9.-13. VI. 1965

Označení
účastníků
Šrámkova Písku
1965

1968

XII. Šrámkův Písek

Večer hudby a poesie

Poezie Richarda Weinera, píseckého rodáka, zazněla v pondělí večer hradní síni. Recitační soubor horolezců Spartaku Písek přiblížil básníka nejen svým spoluobčanům, ale i hostům XII. ŠP. Byl to náročný úkol. M. Hájková, J. Černík a V. Máca si přibrali do svého kolektivu Z. Ševčíkovou, jejíž jasný dívčí hlas osvěžil soubor. Čtyři osobité projevy interpretů byly výborně podmalovány hudbou I. Kubelky. Po přestávce účinkovalo Jeremiášovo kvarteto. Byl to krásný večer, plný kouzla hudby a poesie.

Televize v Písku

Natáčela si na XII. Šrámkově Písku pásmo z veršů Richarda Weinera a Jeremiášovo kvarteto z Lidové školy umění. Rytířská síň píseckého hradu byla pro ni výborným rámcem celého pořadu. Po programu

se jelo do chaty píseckých horolezců, natáčet pořad s mladými členy oddílu, s chlapci kolem dvaceti let. Chtěli znát jejich názor na demokratizační proces v naší republice a na vše nové co se kolem děje. Druhý den se natáčel horolezecký výcvik na píseckých skalách. Počasí přálo a my se můžeme jen těšit na pořad o Písku na televizních obrazovkách.

Jarmila Mikolášová

S polskou pantomimou

Wroclavské DIVADLO PANTOMIMY Henryka TOMAŠEVSKÉHO nejde ve šlépějích francouzské pantomimy. Od počátku své existence bylo spíše spojeno s otázkami a problémy, které zajímaly divadlo 20. století. Wroclavská pantomima je pantomimou kolektivní a zajímá se o myšlenky, možnosti a činy člověka, odehrávající se ve fantazii, ve snu, ve vzpomínkách. Když je zapotřebí, pomáhá tomu i dekorace, rekvizity a hudba, i košatými, které často signalizují charakteristické rysy postav. Wroclavská pantomima začala své hledání expresionistickým programem, obsahujícím taneční prvky. Během let vypracovala techniku a pohybový základ. Každý její nový program se liší od předešlého. V ČSSR uskuteční 3 představení, v Praze, Plzni a na Šrámkově Písku, před svým zájezdem do USA, kde se má zdržet asi půl roku.

Dnes ! Pantomima ! Dnes

Jsou tři hvězdy světové pantomimy. Ve Francii je to Marcel Marceau, v ČSSR Lad. Fialka a v Polsku pantomima H. Tomašewského. Toto divadlo vzniklo v r. 1956 a hledá nejsprávnější způsob předvedení pohybu a jeho přeměn pro vyjádření nejskutečnějších problémů lidské existence.

Host ze zámoří

V sobotu uvítáme v Písku paní Wendy Wattrissovou, redaktorku americké nezávislé televizní společnosti. Paní Wattrissová připravuje pro podzimní měsíce velký televizní program o Československu.

! Nezapomeňte !

si zítra v 16. hodin pohovořit přes rampu s MIROSLAVEM HORNÍČKEM !

Roura k rouře pasuje

Je název pásma Vysokoškolského souboru z Prahy. Vede jej R. Vašínska, bývalý vedoucí Divadla X v Brně. Soubor vznikl v roce 1963, krátce se odmlčel, ale 2x stačil vyhrát Prostějov. Nyní se specializuje na poetické divadlo, lépe poetické hříčky francouzských autorů Préverta, Camuse a dalších. Divákům nabízejí šokující podívanou. Slovem: Máme se na co těšit.

Ještě se vracíme k mládežnické části XII. ŠP...

Sobotní odpoledne patřilo Vysokoškolskému souboru R. Vašínsky z Prahy. Uvedli od J. Préverta „Roura k rouře pasuje“. Půlhodinové zdržení nic neubralo na náladě návštěvníků ba naopak. Většina už byla předem připravena na „šokující“ atmosféru = a k té patřilo i ono zdržení. Šokující to bylo i pro samotný soubor. Dva herci chyběli. Během zahájení a proslovu R. Vašínsky se naštěstí herci dostavili a nakonec to všechno dobře dopadlo. Jednoaktovka patřila mezi jedno ze zajímavých představení s výbornou reakcí u mladých diváků i s následným vážným zamyšlením nad věcí samou.....

Jarka Justýnová

XII. Šrámkův Písek – vyhodnocení dětské části:

Diplom: Libuši Šafránkové ze Šlapanic u Brna za osobitý recitační projev
Taťjaně Medvecké z Prahy za mimořádný interpretační výkon

(vybráno)

FŠ Čimelice

Smutek je špatnej nápověda...

touto písní začíná pásmo čimelické filmové školy, sestavené z poezie J. Schneidra. Režisérka R. Tampírová si se souborem i pásmem užila své. Původně jej nastudovala pro školní televizní studio, pak pro vystoupení u vojáků, pak v písecké „Smetance“ vždy s jinými lidmi, protože tak už to ve škole chodí. Jedni mají chřipku, další reparát. Ale všechny inscenace jsou takové, že chytí za srdce a máte prima smutně veselou náladu. ŠP je generální zkouška souboru pro Wolkerův Prostějov, kde bude reprezentovat Jihočeský kraj. Tak tedy „ESTĚ DE VO TO“, aby se vám to líbilo, stejně jako nám, kteří jim fandíme už dávno.

(soubor dostal zvláštní uznání. Poznámka redakce)

H. Hráčková

Nová koncepce

Vážený soudruhu,

Připomínám Vám slib, že přijedeme na schůzku o nové koncepci Šrámkova Písku, která je v pondělí 11. září v 9.00 hodin ve Filmovém klubu na Národní třídě č. 40 Současně připojuji námět, který má sloužit spíš jako podnět, než námět do diskuse.

Nashledanou

Dr. Stanislav Zvoníček

P.S. Námět na novou koncepci Šrámkova Písku

Dosavadní koncepce Šrámkova Písku se přežívá. Vznikla a rozvíjela se více než deset roků podle zásad kulturní politiky poloviny padesátých let. Důraz byl položen na decentralizaci celostátních akcí, téma a charakter byly odvozeny z bezprostředního výkladu smyslu básnickova díla. V Písku se scházely a soutěžily amatérské soubory i jednotlivci v různých typech podiových vystoupení určených mladému publiku. Takové pojetí Šrámkova Písku splnilo už svou úlohu, aktivizovalo ve své době k činnosti zejména mládež, zpestřilo kulturní kalendář města. Dnes obsah i forma této kampaně uzavírané celostátní přehlídkou ztrácí kontakt s novými kulturně politickými úkoly, jsou příliš úzké, málo pružné a v důsledku toho ne dost přitažlivé právě pro ty, pro něž byly organizovány.

Nová koncepce navazuje na šrámkovskou tradici pouze jediným motivem. Chce pochopit život a dílo básníka jako inspirativní podnět ke každoročnímu soustředění pozornosti naší kultury na různé aktuální problémy poezie jako nezbytné součásti socialistického života. V souhlasu se společenskou situací daného roku je třeba volit jednotlivá témata a jim podřizovat výběr programu z různých uměleckých disciplín, sympozia, semináře, besedy či konference společensko-vědního charakteru.

Se změnou programu Šrámkova Písku souvisí i změna jeho publika. K píseckým návštěvníkům, zejména mladým, by měli přibýt v prvním pomaturitním týdnu po jednou, dvou hostech vyslaných z humanitně orientovaných absolventů středních škol z celé republiky. Nejlepší a převozu schopné části programu by mohly být reprizovány ve 2–3 místech okresu.

Příklad námětu (ne návrhu) Šrámkova Písku 1968 soustředěného v souvislosti a 50. výročí vzniku československého státu k tématu

Česká a slovenská lyrika v politickém boji.

- a) Večer poezie (amatérští recitátoři)
- b) Viktor Dyk – E.F. Burian – Krysař (profesionální scéna)
- c) Koncert z písňové tvorby Jaroslava Ježka (přední orchestr a zpěváci)
- d) Výstava karikatur Antonína Pelce
- e) Sympozium na téma „Společenská objednávka a umění“ uměnovědné ústavy)
- f) Veřejná přednáška s besedou o tradicích bojové lyriky ve světové literatuře
- g) Společenské akce (ples či majáles, exkurze, výlety apod.)

Šrámkův Písek připravuje organizační výbor pracující na půdě MNV Písek. Je jmenován ze 3 zástupců okresu, dále ze 7 kulturních pracovníků zaujímajících odpovědná místa v celostátních institucích a majících vztah k Písku a konečně z 5 dalších členů určených každý rok nově podle charakteru tématu z příslušných profesionálních pracovišť. Stálým spolupracovníkem Šrámkova Písku jsou ústřední instituce a organizace (ÚV ČSM, SČS spod.), každoročně jsou zvány jako spolupřadatelé instituce a organizace s přímým vztahem k danému tématu. Témata mohou být volena k určité události (50 let československého státu), osobnosti (V.V. Majakovskij), k jednomu (Nezvalovy Básně noci) či celoživotnímu (P. Bezruč) dílu, k umělecké generaci (nejmladší umělci socialistické kultury), k problému společenskému (různý charakter odrazu odcizení ve světové umělecké tvorbě), k jedné umělecké disciplíně (mistrů světové filmové lyriky), k otázce estetické atd.

Praha 5.IX. S.Z

1969

XIII. Šrámkův Písek

Návrh na statut Šrámkova Písku

Základní ustanovení

Šrámkův Písek je přehlídkou amatérských divadelních souborů, divadel poezie a smíšených uměleckých skupin spojenou se setkáním mládeže. Přehlídka má charakter celonárodní, t.j. česká reprezentace. Hlavní vyhlašovatelé jednotlivých ročníků určují, zda se uskuteční ústřední kolo či jenom přehlídka nejlepších souborů.

Šrámkův Písek se koná každoročně, zpravidla v první polovině měsíce června v Písku.

Pořadatelem Šrámkova Písku je rada ONV v Písku, reprezentovaná přípravným výborem ŠP. Návrh na složení přípravného výboru je předkládán radě ke schválení vždy po skončení ročníku, nejpozději do konce září, aby PV ŠP mohl včas připravovat další ročník. Spolupřadatelem je dále MěstNV Písek, JČKNV České Budějovice, ministerstvo školství, ministerstvo kultury a informací, ministerstvo pro mládež a tělesnou výchovu ČSR, eventuálně další organizace. Vyhlašovatelem ústředního kola či přehlídky se může stát jakákoliv ústřední organizace nebo instituce. Zodpovídá za výběr nejlepších souborů z krajů ČSR, za jejich umělecký a ideový přínos. Vyhlašovatel zároveň zabezpečuje setkání mládeže a účast seminaristů na Šrámkově Písku.

Poslání Šrámkova Písku

První ročník ŠP se uskutečnil v říjnu 1957 jako ústřední kolo divadelní části obnovené STM. Během jednotlivých ročníků se ŠP ve své koncepci ustálil na formu nejpodnětějších mládežnických pódiových vystoupení.

1970

XIV. Šrámkův Písek

Písek skončil – začíná Prostějov

Třebaže výběr souborů byl samozřejmě vymezen příslušností k pořádající organizaci, lze mít za to, že i tak byl natolik reprezentativní, aby mohl podat obrázek o stavu mládežnické divadelní tvorivosti. Že její úroveň je znatelně nižší, než jak jsme tomu byli zvyklí za éry rozmachu tzv. malých forem, je celkem snadno vysvětlitelné: úbytek kvantitativní nese za sebou nutně i pokles kvality. A že síť malých souborů, ještě v minulém desetiletí tak hustá, z nejrůznějších příčin značně prořídla, je evidentní. Přesto však se podařilo v repertoáru letošního ŠP soustředit skupiny, které svým vcelku sympatickým vystoupením publikum i porotu zaujaly a přinesly nejen podnět k diskusím na každodenních seminářích.

Zdá se, jako by se malé formy poznenáhlu staly v žánrovém řetězci článkem nejslabším. A to snad ani ne proto, že by se nedostávalo kabaretiérských talentů, ale spíše proto, že mladé soubory jen nesnadno mohou zvládnout potíže dramaturgické a s dramaturgií související.

Spíše se jim to daří v oblasti divadelních her, zejména tehdy, jestliže najdou předlohu, která odpovídá jejich naturelu a kde jednotliví představitelé mohou uplatnit svůj přirozený typ. Tak tomu například bylo v adaptaci Žákových Študáků a kantorů, jak je uvedl soubor vojenského gymnasia Jana Žižky z Moravské Třebové. Soubor Tyl ze Skřivan inscenací Nezvalovy Manon Lescaut přinesl doklad, že mladé soubory usilují i o zvládnutí těch nejnáročnějších úkolů. Výsledek však mohl být jen zpola úspěšný, neboť překvapivě dobrý výkon ústřední dvojice (zvláště pak představitelky titulní role) už nesnese srovnání s ostatními partnery.

Nejllepší výsledky přinesl XIV ŠP v kategorii divadel poezie. Hlavní cena přehlídky připadla táboorskému souboru SPŠS za pásmo středověké a obrozené milostné lyriky Růženeček lásky, ale zrovna tak dobře ji mohl získat soubor písecké SEŠ za své Vícehlasé rozptýlení, nazvané Hledáme, které bylo upřímnou výpovědí současné generace o jejích náladách, pocitech a hledání vlastních stanovisek.

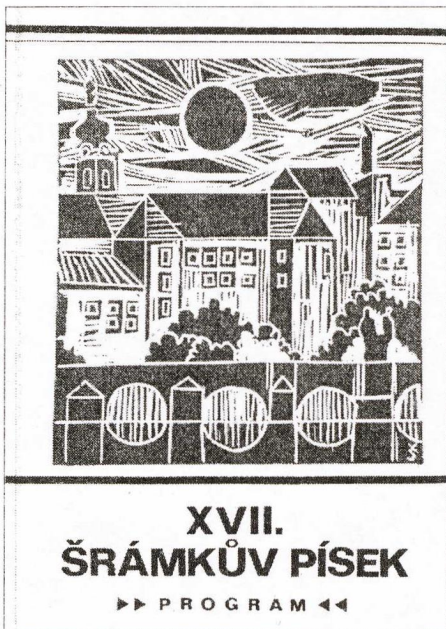
Zda tedy je to opravdu poezie, kam se přesouvá zájem i úsilí mladých souborů, hledajících prostředky sebevyjádření, na to nám snad definitivnější odpověď dá právě zahájený Wolkrův Prostějov, k jehož výsledkům se za týden vrátíme.

Jaroslav Vedral (kráceno)
18.6. Mladá fronta, Praha

XIV. ŠRÁMKŮV * PÍSEK *

1973 XVII. Šrámkův Písek

[illegible]

1974 XVIII. Šrámkův Písek

Návrh na složení přípravného výboru Šrámkova Písku a pravomoce PVŠP

Předseda

Rídí průběh schůzí PVŠP a určuje formulace pro zápisy z jednání PVŠP. Zastupuje PVŠP a jedná jeho jménem na veřejnosti, v orgánech a pod. V průběhu konání přehledky uvádí jednotlivé soubory (jejich představení, patronáty) na jevišti. Má podpisovou pravomoc.

1. místopředseda

Zastupuje v nepřítomnosti předsedu v plném rozsahu.

V rámci okresu Písek zabezpečuje politicko organizační záležitosti (podklady pro jednání v radě ONV, jednání s patronátními závody školami a organizacemi). Má podpisovou pravomoc.

2.místopředseda

Zastupuje v nepřítomnosti předsedu a l.místopředsedu v plném rozsahu– Zabezpečuje technický a personální provoz divadla event., dalších provozů v plné šíři. Zabezpečuje finanční stránku PVŠP.

K zabezpečení tohoto úkolu sjednává s personálem dohody. Má podpisovou pravomoc.

tajemník

Soustřeďuje veškerý podkladový materiál pro jednání PVŠP, kontroluje plnění úkolů PVŠP, svolává porady a připravuje jejich pracovní náplň, plní funkci informačního pracovníka PVŠP, vyřizuje ofic. písemnosti. Má podpisovou pravomoc.

předseda ubytovací a stravovací komise

Zajišťuje pro účastníky Šrámkova Písku /soubory, seminaristé, hosté/ vhodné ubytování a: stravování. V průběhu ŠP provádí kontrolní úkony, Jak jsou na ubytovnách a restauračních provozech dodržovány normy.

předseda propagační komise

Zajišťuje včasnou propagaci. Jedná se zejména o vydání ideového a programového plakátu, programovou brožuru, výzdobu města a ostatní tiskový materiál (letáky, legitimace, účastnické karty) případně jiný druh propagace /diapozitivy do kin/.

předseda oddechové komise

Zabezpečuje pro účastníky ŠP kulturní vyžití formou kulturních programů /koncert, společenský večer, výstava fotografií a pod.,

zájezd do okolí Písku/ a vydá k tomu potřebný informační materiál.

zástupce ČUV SSM – zástupce oddělení kultury

Zabezpečuje úkoly z titulu vyhlašovatele celostátní přehlídky, včas organizuje nábor na seminaristy ŠP a zprostředkovává v dostatečném předstihu informace o ŠP souborům. Zajišťuje dále odborné semináře, (s tematikou SSM) jejich náplň a lektory. Rozhoduje o dalších důležitých pořadech v rámci ŠP.

zástupce ÚKVČ Praha

Zajišťuje odbornou porotu, zabezpečuje projednání kritérií ŠP /nových ročníků./ v orgánech, svolává porady odborných pracovníků z krajů, včas informuje o krajských kolech soutěže PVŠP, rovněž s dostatečným časovým předstihem oznamuje PVŠP vítěze z krajů.

zástupce OV SSM

Ve spolupráci s l. místopředsedou zabezpečuje patronátní činnost v plném rozsahu /nábor na představení, květinové a upomínkové dárky, setkání patronátů se soubory a pod./Zúčastňuje se všech patronátních akcí a podává o nich zprávu PVŠP.

tiskový referent a zapisovatel

Zúčastňuje se všech jednání, z nichž bezprostředně pořizuje zápisy. Má na starosti publikování příprav ŠP, průběhu přehlídky i závěrů a to jak v okresním tisku a vysílání rozhlasu po drátě, tak i v krajském měřítku, případně i celostátním tisku:

Návrh harmonogramu schůzí PVŠP – 18. ročník Šrámkova Písku

Červenec 1973

Hodnocení minulého ročníku. Koncepce 18. ŠP. Termín přehlídky. Ostatní.

Září 1973

Zpráva zástupců ústředních orgánů (vyhlašovatelé) – předložení kritérií do orgánů. Zpráva o finančním vypořádání 17. ŠP.

Únor 1974

Kulturní oddych a jeho finanční zabezpečení. Dotace orgánů. Poezie ve fotografii. /jako součást kult. oddychu – výstava/.

Březen 1974

Propagace a výzdoba 18. ŠP z hlediska města Písek a okresu. Zadání úkolů aranžérům.

Duben 1974

Ubytování a stravování – kapacita lůžek a dislokace ubytoven. Nábor k účasti ŠP z krajů a v JČ kraji z okresů. Seminaristé – pozvání. Patronáty.

Květen 1974

Výlep ideového plakátu. Programový plakát. Zajištění cen. Realizace výzdoby města. Průběžné úkoly k zabezpečení 18. ročníku Šrámkova Písku plnit v týdenních poradách PVŠP.

Zpravodaj ŠP 1974

Jak by měl vypadat ideální festival mladých divadelních amatérů ?

Dr. Pavel Bošek: Nejde jen o Šrámkův Písek, budu hovořit obecně. Bylo by ideální, kdyby každá taková přehlídka se ve větší míře projevovala jako tvůrčí dílna a jako větší konfrontace autorů a inscenačních postupů. Pro mne je někdy daleko přijatelnější ještě nehotový tvar, jehož neuspořádanost, formální nedokonalost vznikla v důsledku přemíry nápadů, než „nagejšlená“ jakási akademie, secvičená pro tu kterou příležitost. Na Šrámkově Písku se projevuje i vděk obecnstva za každé představení, kde se divák může smát – viz brněnské divadlo Na provázku, které evidentně patří na festival mladého divadla. Méně akademismu a více úsměvných pořadů by prospělo každé takové přehlídce a komplexněji by reprodukovalo pohled mladého člověka na život.

Jak hodnotíte improvizaci na jevišti ?

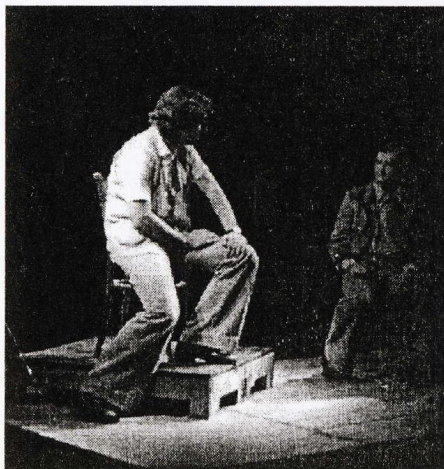
Dr. Ivan Vyskočil: Člověk může improvizovat, zkoušet nové cesty, varianty, tehdy, ovládá-li dobře dané téma, má-li dominantní body, běhy, jasně patrné. Nelze ji chtít či plánovat, jen připravovat a počítat s ní. Pro herce je to dobrodružství změny, požitek vychutnávání svobody možností; cítí úžas, kdy on přestává hrát, ale ono to s ním začíná hrát a, věřte mi, hraji s ním všichni čerti. Mnohdy se při tom naleznou nové dominantní hry, které pro příště změní celý tvar. Ale pozor: Improvizace je jako pila – jak zatlačíte, zasekne se a řez není rovný. Je nutné rychle vycítit její meze, poznat, co již nelze překročit, aby se zachovala identita hry, aby nevznikla beztvorost. Proto si při ní herec rovněž upřesní pravidla. Nemusí být pokaždé legrací a už vůbec není pouze slovní – na jevišti je vždycky gestická, motorická. V momentě improvizace se stává herec spoludivákem a zároveň žasnoucím autorem. Bez ní by umění nepřinášelo požitek radosti, jiskru, vzrušení, podstatný zážitek společenství, který je divadlu jedinečný. Rekl jsem už, že ale s mírou ?

Představujeme

Klub – divadlo VIA – Praha

Ivan Hrubeš, Jan Rosák, Ivan Chocholouš, František Dočkal, Roman Mihina, Jana Kopřivová, Ladislav Vinš – v tomto složení působí VIA od podzimu roku 1972. V poslední době účinkuje v malostranském Rubínu.

Divadlo VIA Praha (Jan Rosák)
v představení Pilát Ponský

Soubor jehož tři členové pracují jako hlasatelé v rozhlase, se zaměřuje především na jevištní inscenaci literárních textů. Prvním pořadem byl Camusův „Caligula“, po něm následovalo pásmo beatnické poezie „Ostrov Sv. Obody“, scénická podoba literárního dramatu japonského spisovatele T. Takedy „Světélkující mech“, dvě aktovky Munro Sakiho a konečně Bulgakovův „Pílát pontský“, s nímž se soubor představil porotě a obecenstvu Šrámkova Písku.

Jan Rosák (umělecký vedoucí souboru), o plánech do budoucna:

„Chtěli bychom obnovit inscenaci „Světélkujícího mechu“, uvažujeme o práci na nějaké komedii. Kromě toho bychom rádi připravili dvě pásma poezie: Verše Jiřího Wolкера a pásmo, které chceme nazvat „Jazzová inspirace“. Potřebovali bychom dramaturgickou pomoc, kterou, jak doufám, v brzké době najdeme.“

Paskvil – Pantomima skvělých iluzí Praha

Jsou čtyři – Ivana a Jan Vítovi, Antonín Novotný, Vladimír Gut. Aranžérka, montér staveb z televize, údržbář a student zeměměřičské nástavby. Sešli se před dvěma léty na Lidové konzervatoři, kde všichni studují pod vedením Jiřího Kaftana /Divadlo Na zábradlí/ pantomimu. Asi před rokem začali uvažovat o vlastním představení a spojili se s Pavlem Kočím. Výsledkem bylo pásmo etud „Paskvily“, jehož premiéra byla letos v březnu a s nímž soutěží i na Šrámkově Písku. Doposud hráli v pražském Divadélku v Nerudovce, v Rubínu a v divadle Lampa.

„Ve své práci vycházíme z němé grotesky a jejich mistrů – Chaplina, Bustera Keatona, dvojice Laurela a Hardyho. Nestavíme tolik na klasické pantomimě a její technice, těžištěm našich etud je situace, gag, nápad a technika je pouze prostředkem k jejich vyjádření. O co nám jde? Chceme pobavit diváky, sebe, něco se přiučit, vyjádřit své myšlenky, pocity, názory. Chtěli bychom samozřejmě co nejvíce hrát. Zatím moc příležitostí nemáme.

Poetické divadélko Na Zámečnicki, Praha

Soubor, pracující při Obvodním Domu dětí a mládeže Praha 5, vede už několik let herec Divadla E.F. Buriana Bohumil Křížek. S pásmem původních textů sedmnáctileté studentky Gymnasia Na Zátlaně Jitky Šebkové „Jdu vstříc životu“ se Divadélko Na Zámečnicki představilo již na letošní II. pražské divadelní přehlídce mládežnických souborů.

Bohumil Křížek: „Proč pásmo Jitčinych prací? Přinesla je nejprve na ukázkou, nám se však zalíbily natolik, že jsme se rozhodli inscenovat je. Pro Jitčinu citlivost, talent i to, jak dokáže vyjádřit pocity svoje a svých vrstevníků. Její verše a povídky nemají sice výzrálost danou životní i autorskou zkušeností, jsou však prosté – a pravdivé“.

K věci

Domníváte se, že každý člověk má smysl pro humor?

Dr. Pavel Bošek: Myslím, že každý se narodí se smyslem pro humor a pak záleží na tom, jestli v dalším životě ho v sobě zcela potlačí nebo ho nechá zakrtnout nebo ho rozvíjí. Život sám dává spoustu inspiračních momentů pro rozvoj tohoto smyslu. Je mylná domněnka, že autorita člověka, resp. osobnosti, se oslabuje jejím vlastním smyslem pro humor. Řekl bych spíš s básníkem, že opak jest pravdou. Autorita se smyslem pro humor stojí na daleko pevnějším základě.

Co jsou vlastně „malé jevištní formy“?

Dr. Ivan Vyskočil: „Malé“ divadlo je v protikladu k „velkému“, oficiálnímu komornější, intimnější a neoficiální. V protikladu k „velkému“, klasickému, využívá práva znovu se ptát na „samozřejmé“ věci – nemusí tu být samozřejmý ani běžně pojmávaný vztah herce a diváka.

Všechno se znovu tvoří, znovu zkoumá a tím se i nachází nový smysl věcí.“Malé“ divadlo může být

třeba naivní; když něco provede, není to taková škoda, protože průšvih je „malý“ – proto si může i více dovolit. „Malé“ divadlo si nečiní přílišné nároky na společenskou prestiž – tím je volnější – a vlastně ani na vybavení nebo, proč to neřít, na honorář.

Co soudíte o tzv. divadle poezie?

Dr. Pavel Bošek: To vás někdo navedl. Víím, o mně se proslychá, že jsem nepřiznivcem řečeného žánru. Omyl. Těžko jej mohu posuzovat, protože jsem zatím skutečně „divadlo poezie“ neviděl. Přihlížel jsem již několika takto označovaným představením – nemyslím v Písku – a viděl jsem jakési nehotové jevištní tvary, vyznačující se, žel, matně nasvícenou scénou, mdlými a pro mladého člověka nepřírozenými pohyby, doplněnými často zajíkaním, které mělo patrně funkčně vyplňovat pauzy mezi jednotlivými verši. Nemám rad to, co se nějak tváří. Jsem přesvědčen, že poezii nemůže uškodit ani plné světlo, ani smysl pro humor. Když si to tvůrci uvědomí a přestanou s předstíráním, stanu se rád abonentem třeba i celých festivalů „divadel poezie“.

Co pro vás znamená Šrámkův Písek, jehož se účastníte již po několikrát?

Dr. Pavel Bošek: Velmi si cením vlivnosti, s jakou nás město Písek vždy přijímá a, koneckonců, rád se podívám na mladé a hezké lidi, kteří nemají k umělecké tvorbě jen pasivní vztah. Každý rok mě napadne totéž: Šrámkův Písek jako festival je nezničitelným i přes snahu skeptiků a nepřiznivců. Díky mu za to. Vytváří totiž pro divadelníky – amatéry kromě dobré tradice i jisté zázemí. Jinak je tomu se mnou. Po opakovaných návštěvách festivalu začínám mít obavu, abych se nestával pamětníkem – muzeálním exponátem – a tím neovlivňoval celou událost ve špatném slova smyslu. Ale to už záleží na mladých: aby přicházeli s novými podněty, s novou inspirací.

Co je důležité pro divadelní tvorbu?

Dr. Ivan Vyskočil: Když dlouho hovořím o metodách, způsobech a dramaturgiích – jako například dnes na semináři Šrámkova Písku – zapomínám hned na počátku říci to podstatné: Lidé, kteří divadlo dělají, musí mít talent. Nezapomínám na to jenom já. Ono je vůbec takové obecné povědomí, že hlavní pozorost si vyžaduje vytváření podmínek, obstarávání instruktorů a podobně a talent je mlčky považován za samozřejmou věc.

Dalším problémem je, jak talent nezfalšovat, nepromarnit v nějakých imitacích. Mladí lidé bývají vystavováni všelijakým módám – je třeba, aby se napodobám vyhýbali a aby přicházeli s vlastními tvůrčími podněty.

A jak se pozná skutečný talent?

Dr. Pavel Bošek: Za nepochybný znak talentu považuji schopnost nebrat sebe a třeba i celé umění tak úplně vážně. Umět se na všechno podívat z nadhledu – výrazem tvořivého a nikoli jen napodobujícího talentu bývá vždy smysl pro humor. My oba býváme velmi vděční, když na jevišti vidíme nápad, humorný, komický pohled, schopnost vidět souhrn, paralelu vážného i komického, znevažujícího.

Co nemělo ujít

Diogenes cynik v režii Ewalda Schorma a v provedení Činoherního studia Ústí nad Labem vznikl na půdorysu textů J.A.Komenského. Texty, ze kterých se inscenace ztvárňovala, neposkytovaly pro dramatický soubor příliš hereckých možností. Režisér i herci našli způsob, jak scénicky působivě vyjádřit Komenského myšlenky – využili všech prostředků divadla malých forem i toho, že většina interpretů dlouho v těchto divadlech působila.

1975

XXI. Šrámkův Písek

Excelsior Praha „Tragedia dell' Arte“ („směj se paňáco“) v tragedii Oidipus Rex

1976

XX. Šrámkův Písek

Porota

Jaroslav Čejka, Ivan Zmatlík, Miroslav Vildman, Zdeněk Potužil, Ivan Rajmont, Zdeněk Pospíšil, Svatopluk Vála, Jaroslava Adamová

Činoherní studio Ústí nad Labem – Jakub Fatalista (Denis Diderot)

Hrají: Jiří Bartoška, Karel Heřmánek, Leoš Suchařípa...

Režie: Ivan Rajmont

Dramatizace: Evald Schorm

(hosté festivalu)

Řekli...

V dalším z rozhovorů jsme zpovídali Tomáše Slámu, redaktora časopisu Klub. Řekl: „Myslím si, že je velice zajímavý nápad uskutečnit vzpomínkové setkání s těmi, kteří na Šrámkově Písku něco dělali v minulých ročnících, ale že by to nemělo být jenom formou představení.

Libila se mi všechna inspirativní představení, pokud jde o amatérské soubory, tak mě trochu zaráží, že se neobjevuje výrazný typ autorského divadla. Můžeme si jen přát, aby byla především vždycky zachována možnost setkání a konfrontace, a to nejen konfrontace na jevišti. Myslím si, že právě z té může vzejít to, co postrádáme.“

K věci

(s Ivanem Vyskočilem)

V pátek odpoledne jsme hovořili s Ivanem Vyskočilem o jeho pohledu na letošní ŠP. Z rozhovoru jsme vybrali: „Zaměřím se hlavně na semináře – Šrámkův Písek jako přehlídka je zřejmě nejvhodnější příležitost ke konfrontaci vlastního snažení seminaristů s tím, čeho bylo dosaženo a také s tím, co je jim nabízeno.

Myslím si, že v práci seminářů je to pěkně vyjádřeno i v takové dychtivosti zúčastněných být příští rok jako přinášející, zúčastnit se přehlídky. Nejde jenom o to, ale i o určité společné směřování k větší a k vědomější aktivitě, k angažovanosti, v působení na sebe i na druhé směrem k plnějšímu využívání svých možností. Tento moment je myslím na seminářích nejsilnější – toto klubající se vědomí a zároveň také svědomí. Jistým nedostatkem seminářů je dosti málo času. Bylo by skutečně ideální mít také více poslušnosti, mít na konec určitého cyklu Šrámkův Písek jako konfrontaci a rekapitulaci...

Možná by také neškodilo některá představení opakovat, protože jsme sami byli svědky, že ne každý soubor se hned napoprvé dokázal vyrovnat s okolnostmi, které mu byly poskytnuty. Ještě připomínku kterou jsem měl již před rokem – aby soubory jejichž činnost je zajímavá mohly být přínosem v tom, že budou součástí pracovní přehlídky, i když třeba nemají hotový pořad. Mohla by pak vzniknout otevřenější diskuse k metodě, postupu i k ideí, možná větší než u hotových představení. Mým nejsilnějším dojmem jsou ty momenty, kdy zjišťuji, že zájem člověka,

kteří pracuje v amatérském divadle už delší dobu, se kryje se zájmem toho, který začíná. Ožívá a rozvíjí se ono srozumění, ona schopnost přijmout a dát“.

????

Dvěma odborníkům jsme položili ve středu večer tyto otázky:

1. *Jaká je podle vašeho názoru úroveň letošního XX. Šrámkova Písku ?*
2. *Který z doposud uvedených pořadů se vám nejvíce líbil ?*

Ivan Vyskočil:

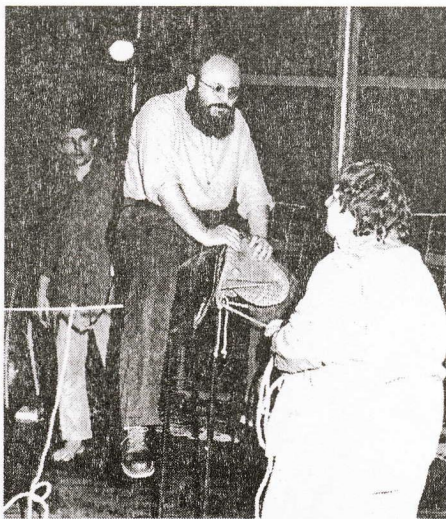
Pokud jde o letošní přehlídku, myslím, že trpí velmi špatným prostředím, které uškodilo většině, ne-li všem amatérským souborům. Někdy už ani nejde u souboru o přehlídku, ale o hledání se v prostoru.

To bych si nechal až na konec Šrámkova Písku. Ale mohu říci, že třeba ta dnešní představení byla všechna svým způsobem zajímavá. Z těch včerejších, úterních představení si myslím, že se nejvíce k té kategorii, v které se konala přehlídka, přiblížil vojenský soubor. To byl skutečně pokus o vědomou agitku, zatímco ostatní tu více, tu méně svůj pořad za agitku vydávali.

Pavel Bošek:

Já si myslím, že ta úroveň je zajímavá, je tak nevyrovnaná, že lze soudit, že se něco děje, protože jsou tu soubory velice slabé a pak soubory, které mají určité zkušenosti; mně se třeba dneska velice líbila brněnská X s Květinkou Martou. Včera byly ty agitky, že? To je škoda, že se jaksi nepochopilo, nebo nevysvětlilo, jaký mají tyto agitky smysl, protože u nich je prvořadé, že mají úkol za něco agitovat. Čili mám pocit, že u těch agitek se na to šlo opačně, že totiž vznikly jakési pořady, které se těžko zařazují, a bylo pak jaksi určeno, že by mohly jít do kategorie agitek. Což by nemělo být, poněvadž to by mělo vyplynout z toho, že jsou tak vyhraněným žánrem, že jsou to agitky a nic jiného.

Ta Květinka Marta. Viděl jsem tento pořad dvakrát a vždycky jsem se bavil. Mám pocit, že prostor a pomalé tempo dost ublížilo litvínovskému souboru Torzo, který by z toho jinak mohl vytěžit daleko víc a mohl by to být celkem dobrý program.

Divadlo X Brno
s Arnoštem Goldflamem v představení
Moje poslední husa

K věci

Náš rozhovor

V tiskovém středisku jsme besedovali s předsedou OV SSM soudruhem Vítězslavem Pokorným. Z rozhovoru jsme vybrali: Nyní okresní organizace sdružuje přes deset tisíc dětí a mládeže v oblasti ideověvýchovné práce dosahujeme zvláště dobrých výsledků při využívání doplňkových forem politického vzdělávání, tedy besed filmů a podobně...

Vesnické organizace se plně zapojují do letošní sklizně pícnin...

(kráceno)

Představujeme

Na okraj Divadla na provázku

Stalo se už tradicí, že na Šrámkově Písku kromě amatérských divadel vystupují i soubory profesionální. Cílem večerních představení ale není návod k použití, mají jen inspirovat co do použití inscenačních postupů, případně obohatit dopolední diskuse..

První ze souborů, které se letos v Písku představí, je brněnské Divadlo na provázku, jež patří bezesporu mezi naše nejvyhraněnější soubory netradičního divadla s vlastní inscenační koncepcí a poetikou. Práce divadla zasahuje do několika žánrových oblastí. Největší divácký úspěch mívají jeho klauniády, které navazují na nejprogresivnější výsledky moderní pantomimy, a které jsou neodmyslitelně spojeny s hereckým projevem jednoho z našich nejvýraznějších mimů – Boleslava Polívky.

DNP přijíždí na ŠP už potřetí. Tentokrát s klauniádou „Pezza versus Čorba“, která navazuje na inscenaci „Pépe“, nedávno uvedenou i na II. festivalu divadelního mládež v Českých Budějovicích. Myslíme si, že dnešní inscenace zaujme především svou kompozicí, důsledným vývojem od nevázané cirkusové atmosféry přes myšlenkové zhušťování a funkční aplikování moderních divadelních prostředků až po monumentální a citově působivý závěr představení.

1977

XXI. Šrámkův Písek

Překvapení zvané Maneken

Dramaturgie letošního ročníku festivalu amatérských divadel Šrámkův Písek zařadila do programu také představení tří zahraničních divadel. Přičemž měla více než šťastnou ruku. Píseckému publiku se představily soubory z Maďarska, SSSR a Rakouska. Nejvíce z nich zřejmě zaujal /a také překvapil, protože u nás bohužel nemáme příliš často možnost setkat se se sovětským divadlem/ soubor Maneken z Čeljabinska, tvořený studenty Polytechnického institutu a vedený jedním z profesorů. Tedy vesměs lidmi, kteří by měli mít z titulu své profese k divadlu dost daleko. A přesto bychom jejich představení mohli klidně srovnat s většinou inscenací našich profesionálních divadel, a to především po stránce propracovanosti jevištního tvaru a technické vybavenosti účinkujících. Jinak to jsou rozdíly spíše stylové než kvalitativní – např. zatímco u nás je stále ještě výjimečné, když herec překročí hranici jeviště a objeví se nebezpečně blízko diváka; sovětské herci si scénu zcela samozřejmě prodlouží pomocí obyčejného prkna přes sedm prvních řad a získají tím nejen metaforický, ale i zcela konkrétní prostor pro realizaci druhé roviny textu. Také jejich práce s hlasem, gestem a pohybem je naprosto odlišná od našeho běžného typu. Jevištní řeč se záměrně vyhýbá civilismu, snaží se obsah své postavy předat divákovi prostřednictvím vysoce expresivního výrazu. Ten sice umožňuje vystavět drama jako logickou konstrukci víceméně jednoúčelových postav s jednou „rozervanou duší“ na vrcholu, podává tedy divákovi maximální množství informací o autorově myšlence, ale na druhé straně – dvojrozměrnost vedlejších postav nutně musí vést k celkovému snížení věrohodnosti předváděného konfliktu. Toto nebezpečí, které se v prvním představení, jímž bylo vlastní zpracování novely Č. Ajtmatova „Bílý parník“, podařilo omezit na minimum, se výrazně projevovalo ve druhé inscenaci – hře A. Volodina „Dva šipy“.

Soubor Studiobühne Villach – se stal do jisté míry zklamáním. Ne snad vlastní úrovní, jako spíše prací s „vypůjčeným“ stylem. Tento soubor, mimochodem prý jeden z nejlepších v Rakousku, velmi úzce spolupracuje s místní profesionální scénou /dokonce už vzniká i určitá forma repertoárové dělby práce/.

A výsledkem je pak divadlo bez uceleného vědomého stylu /což je formulace jednoho z herců Sb./, divadlo, které se vytváří v závislosti na vnějších, různě orientovaných impulsích. Tedy soubor zcela výjimečný, nesouměřitelný s amatérským divadlem našeho typu.

(Svobodné slovo, Praha 14.7. 1977)

Šrámkův Písek

Richard Rothbauer

Je tomu již dvacet let, co malá skupina nadšených a pro ochotnické divadlo zapálených kulturních pracovníků stála u zrodu Šrámkova Písku. Město Písek nad Otavou, v němž Fráňa Šrámek trávil nejkrásnější léta svého života, se stalo vždy v červnu dostaveníčkem mladých lidí z celé vlasti, aby zde mohli vzdát každý rok hold básníkovi, který je jim blízký. Přicházejí mladí lidé, kteří většinou po vykonání zkoušek dospělosti na svých školách, složili na píseckém jevišti i svůj „umělecký debut“.

Myšlenka vybudovat tradici Šrámkových Písků měla však daleko větší dosah. Hlavním cílem, který si organizátoři dali do vínku, bylo, aby naše mladá generace usilovala spolu s autory o vytváření amatérského divadla jako prostředku, který dovede intenzivně působit na mládež hlavně svými politicko-výchovnými aspekty.

Šrámkův Písek za dvacet let prodělal svůj vývoj. Od soutěže amatérského dětského a mládežnického divadla, přes mezikrajsovou víceoborovou přehlídku až po ústřední kolo ZUČ v oboru malých jevištních forem. Úspě-

chy střídaly neúspěchy. Jedno však zůstalo společné dodnes: úsilí mladých lidí promluvit společnou řečí a vyslovit lásku k mladému s společnému dění svými prostředky – jevištním uměním.

XV. sjezd KSČ významně podtrhl rozvoj celé oblasti zájmové umělecké činnosti v naší společnosti, neboť je to právě tvořivá činnost lidí, která přispívá k vytváření socialistického způsobu života. To byl také záměr i jubilejního XX. ročníku Šrámkova Písku 1976, kdy byla vedle tradičních malých jevištních forem zaměřena pozornost i na agitační kolektivy a skupiny. Propagace nových myšlenek bude zavazující i pro další ročníky Šrámkova Písku, které jsou již řadu let pod patronací ústředního výboru SSM.

Z publikace „Fráňa Šrámek a Písek“ (vydáno k 100. výročí narození národního umělce básníka Fráni Šrámk)

Představujeme

Divadlo Orfeus Praha

Režisérem pražského souboru Orfeus je jeden z klasiků našeho amatérského divadla 60. a 70. let. Soubor opět, jako vždy, přichází s inscenací, která je poznamenána originálním nazíráním na divadelní

snažení. Parafraze na text, jehož kořeny sahají hluboko do minulých století a který se zdánlivě jeví jako mrtvý, slouží režisérovi k dokonalému bizarnímu tvaru s novými parodickými významy.

Rozhněvanost režiséra je nejzajímavějším akcentem představení.

(Pan Vašínska nebyl patrně v té době v přílišné oblibě a tak se jeho jméno ze zpravodaje jaksi vytratilo. Poznámka redakce)

Divadlo X Brno: Román bez lhaní

Divadlo X z Brna, které se zúčastnilo loňského Šrámkova Písku hned se dvěma inscenacemi, přijíždí letos s adaptací Marijengofova Románu bez lhaní. Proti oběma loňským inscenacím je letošní představení tlumenější, jeseninovské téma chápe soubor poněkud jinak, než jsme si zvykli. Představení je osobitým příspěvkem souboru k 60. výročí VŘSR.

(Velmi zajímavá ideologizace představení. Poznámka redakce)

Divadlo na okraji: Postřižiny

Divadlo na okraji – dalo by se říci stálý host nejen Šrámkova Písku, ale i Wol-krova Prostějova – přijelo letos do Písku se svou nejnovější inscenací, se scénickým přepisem Postřižin, zatím poslední knihy Bohumila Hrabala.

Atmosféru města autorova dětství, Nymburka z doby po první světové válce, a pábitelské postavy strýce Pepina, hlavní hrdinky Mary i jejich stále o několik kroků zaostávajících protihráčů Jožina, doktora Gruntoráda a dalších přenáší na jeviště i mimo ně čtyřčlenný soubor v režii Zdeňka Potužila prostředky neotřelými a někdy až riskantními. Kromě Ivy Hütnerové, Zdeny Hadrbolcové, Miki Jelínka a Petra Matějů hrají: jízdní kolo, tři plechové sudy, dřevěná polínka a magický přístroj na výrobu fulguračních proudů.

Pozor: v první části představení zabíjačka ! Doporučujeme proto lehkou večeři.

Iva Hütnerová, Zdena Hadrbolcová

Studio pohybového divadla Praha: Proměny

Pohybové divadlo, i přes léta své existence, má stále ještě v našich podmínkách schopnost působit poněkud šokujícím dojmem. Přece jen není obvyklé, aby herci hráli i rekvizity, předváděli na pódiu akrobatické prvky, kombinovali češtinu s jakousi neznámou řečí. To vše a ještě lecos jiného totiž můžete vidět v představení „Proměny“, které nastudoval Vladimír Martinec s pražským Studií pohybového divadla. Účelem přitom zřejmě není jen vytvořit efektní podívanou, ale také ukázat ne snad nové, ale dosud málo využívané možnosti převedení atmosféry děje a situace do výtvarné roviny, při použití herců jako ideálního scénického „materiálu“.

Bohatýr Jánoš v Písku

„Jsme vlastně v zahraničí poprvé a je nám pochopitelně tak trochu úzko; především máme obavy z toho, že diváci nepochopí smysl naší hry“, řekl nám hned v úvodu malého improvizovaného rozhovoru prof. Albin Leszkowski, umělecký vedoucí maďarského studentského divadla ze Sárbogardu. „Ale na druhé straně – pokoušíme se hrát divadlo mladé, divadlo s typickou studentskou ironií, a ta je přece internacionální.“

Krom toho má naše představení ještě jednu neoddělitelnou rovinu, kterou bohužel české publikum nemůže znát. Literární předloha naší inscenace, poema „Bohatýr Jánoš“ od Sándora Petőfiho, je totiž jedním ze základních kamenů maďarské literatury a prakticky už zlidověla. Zpracováváme ji způsobem, který je možná trochu neobvyklý – jednotlivé role totiž nejsou rozděleny, jedná se spíše o kolektivní interpretaci daného díla. Používáme při tom také hodně improvizace, a to jak v textu, tak v pohybu; přičemž se samozřejmě snažíme, aby vázaný a improvizovaný projev byly v rovnováze. Naším cílem je tedy hrát divadlo „nesvázané“, stylově neformální, i když jsme si vědomi, že výsledný scénický tvar pak může působit nepřehledným, nepropracovaným dojmem.“

Festival mladého divadla

Je symbolické, že festival mladého divadla v Písku zahájilo představení hry Fráni Šrámka „Měsíc nad řekou“ v podání činohry Národního divadla. Na Šrámkovu oslavu mládí, krásy a plného života pak v pestré paletě žánrů navazovala představení souborů malých jevištních forem, která vyjadřovala slovem, zpěvem, rytmem a pohybem vnitřní život současného mladého člověka, jeho vztah ke světu a životní optimismus.

Vojenský soubor Dires ze Zvolena přijel do Písku se scénickou montáží z textů sovětských autorů nazvanou „Nepatetická“, se kterou se nekonvenčně přihlásili k odkazu VRSR.

Studenti z Břeclavské Reginy se v inscenaci „Nejkrásnější jsou koleje“ pokusili o ztvárnění vnitřních konfliktů dospívajících mladých lidí.

Torzo z Litvínova v inscenaci nazvané „Popílek“ přineslo spoustu nápadů, gagů, slovních hříček a přesvědčilo o mimořádných komediálních schopnostech všech členů souboru.

Výjimečný divácký zážitek přineslo představení STUDIA pohybového divadla z Prahy ztvárněním dvanácti příběhů z Ovidiových „Proměn“.

KOLEKTIV mladých z Brna zaujal ojedinělým výtvarným pojetím inscenace „Doktor OX“, pražský Orfeus představením „Piráti z Penzance“, ANETAL z Pardubic pantomimou „Sanatorium č. 1“.

K vrcholům přehlídky patřila dramatizace Švejdovy „Havárie“ v podání prostějovského HA DIVADLA. V arénovém prostoru rozehráli skvěle disponovaní herci pod vedením režiséra S. Valy představení, které útočí na všechny smysly diváka, vtahuje ho do děje a nutí k aktivní spolupůči.

Čekání – smyslná Radka Fiedlerová
(Divadlo na okraji)

Severomoravský kraj reprezentoval soubor žáků dramatického oddělení LŠU Žerotín z Olomouce. Svěží představení, jež tvořily parafráze Feldekových pohádek „O Sněhurce“, „O Šípkové Růžence“ a čtyři staroruské pohádky Věry Provasníkové, strhlo diváky nefalšovanou přirozeností projevu čtrnácti až šestnáctiletých herců, vtipem a výborným hudebním zpracováním k dlouhotrvajícímu potlesku.

Bohatý program XXI. Šrámkova Písku obohatila vystoupení zahraničních souborů, zejména pak studentské soubory z Maďarska a Sovětského svazu s výraznou tendencí k syntetickému divadlu.

(Nová Svoboda – Ostrava, 27.7.1977)

Redakční poznámka: soubor z kapitalistického Rakouska byl raději zamlčen.

1978

XXII. Šrámkův Písek

Vítání účastníků Šrámkova Písku 1978. U bicích
Cíba Ješina – později O.K. Band

Divadlo A-HA

1979

XXIII. Šrámkův Písek

Šrámkův Písek po třídvacáté

Jako seminární představení byla zařazena Odyssea DIVADELNÍHO STUDIA J. SKŘIVANA z Brna a Knihy mrtvých POHYBOVÉHO DIVADLA z Prahy. Oba soubory se inspirovaly starověkou literaturou, oba pracovaly zcela odlišnými prostředky a oba vytvořily zajímavé, ucelené divadelní tvary. Pohybové studio /dříve Křesadlo/ pracuje už několik let v rovině pohybové stylizace. V Knihách mrtvých užívá ke sdělení nejen pohybu, masky a jednoduché rekvizity, ale i slova. O to je její výraz přehlednější a sugestivnější. "

Skřivani" upoutali především využitím divadelní metafor. Ač má na jejich inscenaci velký podíl režisér Divadla na provázku Z. Pospíšil, ocenili jsme především obrovský zájem, kázeň a snahu o naplnění výrazu celého velkého souboru v čele s herečkou a dramaturgyní souboru J. Veselou. Inscenace Odyssey zároveň prokázala, že spolupráce s profesionálním režisérem je v amatérském divadle možná pouze tehdy, dokáže-li soubor nabídnout vlastní aktivitu a nepoddává se jen oddaně manipulaci profesionála /což se často stává/.

Každý Šrámkův Písek přináší nové problémy, nové otazníky. Už dávno neplatí pro zájmové uměleckou činnost jenom radost z kvantity, naopak; přejeme si, aby lidé věnující volný čas tvorbě, přistupovali ke svému koníčku i úkolu co nejzodpovědněji, nejsystematičtěji a hlavně proto, že mají co říct.

Při výběru na příští festival by měla být prvním kritériem snaha souboru o sdělení svého názoru na svět, ve kterém žijeme, schopnost vyjádřit se k tomu, jak žijeme. Pomoc těmto souborům i během sezóny by měla být naší povinností. Jedině tak dostane myšlenka i formu odpovídající požadavkům výběrové poroty Šrámkova Písku.

Irena Krausová

10.7. Svobodné slovo, Praha (kráceno)

The collage consists of two overlapping newspaper clippings. The top clipping is from 'Jihočeská PRAVDA', dated 2.7.1979, issue 153, page XXXV. It features a star logo and the text 'PROLETÁŘI VŠECH ZEMÍ. SPOJTE SE!' and 'ORGÁN JIHOKRAJE'. The bottom clipping is from 'Svobodné slovo' and features the headline 'Skončil Šrámkův Písek'. The text of the article is partially visible and repeats the content of the main text on the page.

PROLETÁŘI VŠECH ZEMÍ. SPOJTE SE!

2.7.1979
Číslo 153
Ročník XXXV
Cena 50 hal.

Jihočeská PRAVDA

ORGÁN JIHOKRAJE

Skončil Šrámkův Písek

PISEK (18) – Zároveň s tribunou v klubu přerušila lůžka skončil v sobotu XXIII. ročník Šrámkova Písku. V dopoledních a odpoledních hodinách se účastníkům na rozdíl z předlohy divadelních jevištních forem a agitace kulturní představitelů Institutu souborů: Odyssea studio Divadla na provázku Brno a studenty amatérský soubor z NDR. Na závěrečné tribuně předal členům souboru pamětní listy předseda okresní...

ho výběru SSM Vítězslav Poříz...

Okresní se třídvacátého Šrámkova Písku zastupila lečbare amatérských souborů z celé ČR, které uvedly dva předlohy a dva se-miální představení. Nad každým souborem převzaly patrony ZO SSM a podniky v okresních městech. V průběhu čtyř předlohy a dva se-ukutecně se setkání amatérských divadelníků a lektory, klube-vě večery a další programy.

[illegible]

XXIV. ročníku Črňakova Pisku, národní přehlídce souborů malých jevištních forem a agitačních kolktivů, pořádán v rámci festivalu ZUČ na počest 35. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou.

Príloha 27. - 31. květen 1980

Pořádá Český ústřední výbor Socialistického svazu mládeže ve spolupráci s ministerstvem kultury ČSR, ministerstvem školství ČSR, Českou odborovou radou JČ KNP, Ústředním výborem GDM, ONV a HsčSNV v Plzni. Odbojnou spolupráci zabezpečuje ÚJVČ Praha.

<u>Závěrečné zpr.</u>	10,00	Gesimistři rozsbory inscenace	KP Jitex
	15,00+17,00	Pantomimické etudy - soubor XYZ Gymnázium Olomův	
		"Mořčovník" - Hlasová OMD Praha 6	Divadelní klub
	15,00+17,00	"Přítelny Simidulka"-soubor Teatrík Český Těšín	KP Jitex
	20,00	"Trnul Ivana Andrajevica" - Poslání divadelko SKUP Pírovo	Divadlo
	20,00	Filmové představení	Divadlo
	22,00	Klub Stránova Písku	Divadelní klub
<u>Prostředí</u>			
	19,30	"Šear Zen" - soubor Díl čláské Udějoviovo	Sokolovna
<u>Přítelny zpr.</u>	10,00	Gesimistři rozsbory inscenace	KP Jitex
	15,00+17,00	"Vše, co potřebujes k ži- votu, je škola" - Klub mladých autorů Uherští Hradčistí	Divadelní klub
	15,00+17,00	"Glas" - Hlas divadelko Brno	KP Jitex
	20,00	"Hutina" - Divadlo X Brno	KP Jitex
	22,00	Filmové představení	Divadlo
	22,00	Klub Stránova Písku	Divadelní klub
<u>Vělevo</u>			
	19,30	Pantomimické etudy - soubor XYZ Gymnázium Olomův	
		"Vše, co potřebujes k ži- votu, je škola" - Klub mladých autorů Uherští Hradčistí	Klub mladé
<u>Závěrečné zpr.</u>	10,00	Závěrečné gesimistři rozsbory	KP Jitex
	15,00	Vzestupní hles Stránova Písku	KP Jitex
	19,00	Gesimistři rakemění ŽIV, ŠP	KP Jitex
	20,00	členství vater	KP Jitex

1982

XXV. Šrámkův Písek

Šrámkův Písek

Už čtvrt století se sjíždějí do Písku naše nejlepší amatérská divadélka malých jevištních forem, aby si na seminářích a na setkáních po představeních ověřila správnost své celoroční práce. Letos navíc jako hosté vystoupily Mladé studio Divadla na provázku z Brna, pražské Nedivadlo Ivana Vyskočila a portugalský soubor Teatro Art Imagem.

22.6. *Mladý svět, Praha*

Lektoři Šrámkova Písku 1982

Jiří Benda, Dr. Ivan Vyskočil, Dr. Vladimír Just, Dr. Vítězslava Šrámková, Milan Cikánek, Jaroslav Čejka, Oldřich Kužilek, Jan Vedral, V. Hofmannová.

Vpřed

Roku 1973 začala skupina mladých lidí hrát ve sklepní místnosti domku Davida Vávry, dnešního vedoucího divadla, představení pro své známé. Úspěch podnítil iniciátory představení /Milana Šteindlera, Tomáše Vorla, Tomáše Hanáka, Ing. Jiřího Burdu, Františka Vášu a Evu Holubovou/ k zájmu o veřejné vystupování. A tak se divadlo Sklep dne 20.11.1979 stává souborem ZUČ fakultního výboru SSM FS ČVUT. Za čtyři sezóny vznikla řada představení, jmenujme alespoň muzikály Muzikál, Chemikál, Sediváci, pásmová představení Besídka a Lážo plážo. Vedle nich je třeba se zmínit o představeních Paralela. Pod tímto názvem uvedlo divadlo Sklep seriál pohybových kompozic improvizacího charakteru. Soubor vystupuje převážně ve studentském divadelním klubu na Strahově a v řadě dalších pražských klubů a mimo to hrál v Pardubicích, Radotíně, Ústí nad Labem, Čimelicích a ve Volarech.

Od roku 1980 spolupracuje s divadlem Sklep recitační skupina VPŘED. Soubor Vpřed vznikl v polovině 70. let při ZO SSM gymnázia Arabská v Praze. Základní členové souboru Věra Víchová, Jana Klimová, Arjana Shameti, Lenka Vychodilová a Lumír Tuček /vedoucí souboru/ staví těžiště své práce na hledání vztahu statičnosti a dynamičnosti herecké akce – pohybu. Skupina Vpřed vystupovala s pásmem své poezie v řadě pražských klubů a především na Kladně, kde získala ocenění na přehlídce skupin Gala-fortna v roce 1981. S divadlem Sklep se skupina Vpřed podílela na představeních Paralela, Lážo plážo a Besídka. Stežejním bodem spolupráce je však představení A budeš hodný..., které bylo vybráno na letošní Šrámkův Písek.

Toto představení vzniklo v roce 1981. Hra s podtitulem Čtyři obrazy pro Jižní město ukazuje na čtyřech obdobích lidského života některé charakteristické problémy dnešního života.

Vizita

Soubor Vizita byl založen na přelomu roku 1980 a 1981 a představí se nám hrou Srslení aneb Jeden den ze života Vilemína Čmelíka. Autory, interprety a zakladateli souboru jsou dva studenti filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze Jaroslav Dušek a Jan Borna. Jejich snahy byly vždy zaměřeny k divadelní tvorbě, a tak není divu, že oba skončili jako studenti divadelní a filmové tvorby. Srslení aneb Jeden

den Vilemína Čmelíka je jejích prvním dílem.

Vystupují převážně ve vysokoškolských klubech, vídáme je na Strahově, v klubech brněnských kolejí VŠ i jinde a všude si získávají zaslouženou pozornost.

S tímto představením zvítězili na přehlídce pražských vysokoškolských divadel, odkud letos postoupili na národní přehlídku vysokoškolských divadel v Brně, kde obsadili první místo.

Geneze vzniku Srslení je poněkud neobvyklá. Nejdříve byla realizována hraná forma, a to v kuchyni u Bornů, kde si oba autoři zkoušeli své improvizace, a teprve později vznikla forma psaná. Oba představitelé jsou schopnými improvizátory, ale přesto se nesnaží o čistou improvizaci.

Pravda je, že text je spíše rešerší o představení než pevnou předlohou, ale přece jenom je daným vodítkem, kterého se autoři drží. Improvizace přichází ke slovu při představeních s dobrou diváckou atmosférou, kdy mohou oba interpreti ukázat všechny své tvůrčí dovednosti.

Při klubových programech bývá Srslení často prokládáno hudebními čísly hostů programu.

Šrámkův Písek – Zpravodaj 1, středa 2.6. 1982

Po dvou letech letos po pětadvacáté hostí Písek v rámci festivalu zájmové a umělecké činnosti účastníky národní přehlídky divadel malých jevištních forem a otevírá symbolicky své městské brány mladým lidem, jejichž zábavou, koníčkem a někdy posláním se stalo mluvené slovo.

Význam letošního ročníku však není dán jen výše uvedenou skutečností, ale především tím, že se koná v roce III. sjezdu SSM, kdy se Socialistický svaz mládeže připravuje na bilancování své pětileté činnosti na zhodnocení úspěchů či neúspěchů, na vytýčení cesty vpřed.

Tato vrcholná událost v životě svazácké organizace dává mladým lidem možnost přihlásit se se svým podílem k budování socialistické společnosti, k realizaci programu XVI. sjezdu KSČ. Vždyť právě jeho závěry zdůraznily významnou úlohu, kterou sehrává umění při formování mladého člověka, jeho socialistického způsobu života při zápase o vše nové, pokrokové, co přináší každodenní výstavba socialistické společnosti.

A divadelnímu umění zde patří čestné místo. Vždyť má ten dar, že dokáže nejjednodušším uměleckým prostředkem, slovem či gestem vyjádřit i ty nejhlubší myšlenky. Vážíme si přitom toho, že jsou to právě mladí lidé, kteří nechtějí být pouhými diváky, ale zapojit aktivně své tvůrčí a interpretační schopnosti do širokého proudu zájmové umělecké činnosti. Letošní ročník Šrámkova Písku se koná ve dnech, kdy v Praze zasedá XI. světové shromáždění členských organizací světové federace demokratické mládeže, aby svým jednáním vyjádřila nezměrnou touhu mladých lidí žít v míru.

Myslím si, že právě tato myšlenka by se měla stát i výzvou všem účastníkům naší přehlídky, aby tak jako nechtějí být diváky na divadle, nebyli pouhými diváky v životě, aby svým uměním dokázali sloužit věci míru, socialismu, aby pro tuto myšlenku dokázali získávat své vrstevníky a tím naplnili pravý smysl Šrámkova Písku.

Vasil Mohorita – tajemník ČÚV SSM

První dojmy

Vizita – Srslení

Vynikající konverzační představení zatahuje cele každého diváka do svého imaginárního světa a nepouští ho až do samého konce.

Co je nutno ocenit: – Jednak perfektní herecké výkony. Vervu a zápal, s jakým interpreti zaplňují svůj svět řadou nejrozličnějších postav, aniž by došlo k sebemenší nejasnosti. Tyto výkony jsou předpokladem přesného vyznění akcí i dialogů. Některé kreace a použité principy jsou skoro unikátní.

Druhou věcí je zázemí a smysl jejich humoru. Byla léta, kdy se těžce probojovával humor pro humor /a mělo to svůj smysl/ a je to nadějně, že jsou nyní léta, kdy se těžce probojovával humor proto, aby divákovi sděloval určitý pohled na svět, určitou filosofii. Je to tedy obsah této hry, který má své hluboké poslání a důležitý význam pro dnešního diváka.

Za třetí snad jen to, že naše země neoplývá už léta kabaretem, a snad i proto se u nás rodí tolik vynikajících představitelů takovýchto svým způsobem text-appealových pořadů. A to je dobře.

Pochopitelně, že tento druh představení nutně reaguje na atmosféru hlediště, zejména, jsou-li představitelé dostatečně profesionální, jako v tomto případě. Ale také se neobejde bez drobných výkyvů v toku svého rytmu, avšak nápady a tempo znovu a znovu strhávají diváka tak, že si nemá ani možnost něco podobného uvědomit. Nemohu nedodat, že i hudební vložka, přesto, že je pohyblivou a poněkud náhodnou složkou programu, byla zcela adekvátní a to jak do obsahu i do kvality.

Teatrzyk

Představení divadla Teatrzyk překročilo nejen hranici jeviště, ale i hlediště a budovy až někam k happeningu. Vyzkoušelo si v širokém rozsahu reakceschopnost publika a všichni, co si nechali exkurzi ujít, mají čeho litovat /a dobře jim tak/, protože kontakt mezi herci a publikem skutečně vznikl, a to je podstatou, cílem i smyslem. Diváci šli s sebou v obou významech smyslu slova a to, že se místy budova ukázala kapacitně nedostačující je spíše kladným hodnocením pro celou věc.

Závěrečná scéna ve velkém sále nám pomoci těch nejjednodušších prostředků, které byly k dispozici, ukázala složitý /a někdy i trochu složitě/ obraz společnosti a pohybů v ní. Celý tento obraz působil improvizace a poněkud neobvykle, ovšem je možno říci, že svou ideu sdělil i přes občasnou rozpačitost, s jakou byl přijímán. Myšlenková spojitost mezi exkurzí a závěrečným obrazem je náročná a snad i trochu diskutabilní, avšak nepostrádá svého smyslu.

Vpřed – A budeš hodný

Vypjatá stylizace mluveného slova, mimiky, gesta a především pohybu, která vyšla ze specificky vybudovaného textu, byla hlavním znakem představení skupiny Vpřed. Rytmus i jednota stylu a formy celé inscenace dala široký prostor pro dokonalé vyznění parodie, nadsázky a všech ostatních prvků, se kterými členové souboru pracují. Vše je podřízeno službě smíchu spíše očistujícímu, než filosofujícímu. Tato syntéza pohybového a recitačního divadla zobrazuje adekvátně pohled jedné určité generace na charakteristické rysy života kolem nás, přičemž tento generační pocit není vystižen pouze textem, ale i způsobem jeho zpracování a strhujícím rytmem i energií celého pořadu.

Hudba perfektně doplňuje herecké výkony a je v tomto případě nezastupitelnou scénickou složkou. Představení snad nelze připisovat hluboká myšlenková hnutí nebo podtexty zásadního významu, avšak jeho nepominutelná přednost je právě ve zmíněném vyjádření generačního pocitu, a to nejen v tom, o čem se hovoří, ale hlavně jak se o tom hovoří.

Divadlo X – Hovory na útěku

Představení Divadla X nás zavedlo do náznakově, avšak přesně, vykresleného prostředí a doby, aby nás upozornilo na některé základní filosofické postřehy stimulované podmínkami, jež vedou k poznání. To vše je nám přiblíženo velmi přesně. Použité prostředky přispívají nenásilnou a pregnantní formou ke sdělení myšlenek a poslání představení.

Různé varianty ukazují nejen možnosti režijní a tvůrčí činnosti, ale i to, jak nutně si změna okolností vyžaduje i změnu ostatních úryvků tak, aby došlo k žádanému vyznění.

Proces dobovosti a aktualizace je ožehavou otázkou soudobé tvorby, kdy všeobecná absence otevřenosti vytváří podmínky pro to, aby se diváci, jak se říká, chytali všeho. Názory na správnost toho či onoho řešení jsou v těchto svých důsledcích většinou rozdílné a nedefinitivní. Nutno uznat, že dílo Divadla X skutečně hovoří k dnešnímu divákovi, což je naprosto nepopíratelný klad.

Je snad možno říci, že tato humanistická inscenace patří mezi nejangažovanější představení, která jsme zde viděli.

Ciotky

Dvojice děvčat nám předvedla představení plné mladého a nelíčeného /anebo výborně líčeného/ nadšení. Jejich herectví je sice poněkud agresivní a energické, ale jejich pohled na svět je zcela otevřený a přímý. Představení bylo obrazem skutečně mladého myšlení, což se pochopitelně odrazilo i v progresivním vyznění celého, byť krátkého pořadu.

Je sympatické vidět, že dívky o věcech kolem sebe přemýšlejí. A to, že své myšlenky dovedou sdělit, převažuje nad všemi drobnými nedostatky, které se vyskytnou /zjm. při vzájemné synchronizaci akce/. Představení bylo mladé po všech stránkách a vůbec není nutné toto říkat na jeho omluvu, ba naopak, je to klad.

Mimosa – Klokotání

Ve srovnání s představením na XXIV. Šrámkově Písku vidíme, že soubor Mimosa zásadně pokročil na cestě k dokonalosti formálního vyjádření. Náročné představení je velmi dobře výrazově zvládnuté. Skoro by se dalo říci, že tak perfektně stylizované výkony by si v některých obrazech zasloužily poněkud zásadnější či objektivnější myšlenku. Je vzácným jevem, můžeme-li vidět představení, ve kterém se stylizace i tempo udrží během celého pořadu. Specifika hereckého projevu Mimosa si žádá připraveného diváka, a tak je nutno přivítat, že divák nevpadne rovnou do dění, ale je postupně připravován na to, co uvidí.

Doufáme, že se soubor na své cestě nezastaví a že půjde jak za novými myšlenkami, tak za propracováním jednotné stylizace, což se týká dívek, které občas vybočí ze stylu Mimosa svou nedostatečnou stylizovaností.

Aby byl pracovní...

KRITIKA !

A proto: kritiku dělíme na:

- a) Kritiku pro kritiku. To je forma velice oblíbená zejména mezi lidmi, kteří nemají jinou možnost se nějak realizovat. Často bývá uvedena přeskromnými úvody typu: „jestli dovolíte, tady bych k tomu něco málo dodal“ a protahuje se tak dlouho, dokud není vnějším zásahem přerušena.
- b) Kritiku toho, že se něco nepovedlo jak se povést mělo. Tuto disciplínu pěstují jedinci s vyvinutou všímavostí a s dobrými informacemi. Často ale říkají jen to, co soubor i diváci vědí.
- c) Kritiku principu můžeme rozdělit na čtyři odnože:
 - 1) nesouhlasím s principem, mám jiné přesvědčení, ale NEMUSÍM znát řešení. Velmi přínosné pro soubor i ostatní zúčastněné, zejména, když mluvčí dovede aspoň trochu jasně říci, PROČ s oním principem nesouhlasí a jaký vyznává on sám.

2) s principem souhlasím, ale domnívám se, že je nevhodně sdělován. Tato kritika často dopadne na úrodnou půdu, zvláště když ten, kdo mluví, se nezaplete do slov natolik, aby zmizelo, že v podstatě s představením souhlasí.

3) kritizují princip i formu provedení a dovedu celkem přesně pojmenovat, co že se mi to vlastně nelíbilo nebo s čím nesouhlasím. Zároveň mám jiný návrh, svoji představu, protinápad, který ale nevnučuji – jen letmými tahy štetce naznačím. Taková kritika bývá přínosná a taky krátká. Nepotřebuje moc slov.

Oldřich Kužilek

Co říkáte letošnímu Šrámkovu Písku ?

Odpovídá Jan Vedral z Divadelního ústavu v Praze.

Panující počasí volá po atmosférických poruchách což (patrně) zapříčiňuje přechasto poruchovou atmosféru v hledišti a ještě více v přísálí. Když už se festival koná jednou za dva roky, neměla by si naše divácká vstřícnost dopřávat vedřiny. Panuje-li v současném profesionálním divadle duch netolerance, nemusel by panovat v amatérských sférách, kde uznání oprávněnosti a podloženosti divadelního názoru toho druhého přece nikdo neohrožuje (domněle) vlastní uměleckou existenci.

Program XXV. ročníku Šrámkova Písku

- čtvrtek 3.6. 1982** Orfeus VÚ Žatec – L. I. Brežněv, Malá země
Studio 02 Česká Třebová – W. Shakespeare – A. Gregor: Šejkspír ve studiu
Divadlo Strípek České Budějovice – Slečna selka (dle Puškina)
Vizita Praha – Srslení
Anfas Černošice – Theseus
- pátek 4.6. 1982** Ciotky Český Těšín – Ne !
DK Jirásek Česká Lípa – Sen královice Hamleta
Divadlo X Brno – B. Brecht, Z. Čecháček: Hovory na útěku
Teatrzyk Český Těšín – Macbeth
Skupina Vpřed divadla Sklep – L. Váček: A budeš hodný
- sobota 5.6. 1982** Nedivadlo – Haprdáns neboli Hamlet princ dánský ve zkratce
seminář Dr. Vyskočila
Teatro Art Imagem, Porto – F. Costa: O žebrákovi, který touží být klaunem
Studio PH H. Králové – Dorová, Černý, Bělk: Symposium o stavu české kulturnosti
diskuse o představení
závěrečný večírek – diskotéka
- neděle 6.6. 1982** Divadlo na Provázku – Mladé studio – Hry a hříčky
slavnostní zakončení a vystoupení hosta ŠP

Zahájeno

Včera v podvečer v ZK Jitex byl slavnostně zahájen XXV. ročník Šrámkova Písku. Po úvodním slově předsedy OV SSM V. Měchury přehlídku zahájil tajemník ČÚV SSM V. Mohorita a předseda MěNV v Písku V. Volf. Při příležitosti zahájení jubilejního Šrámkova Písku byly uděleny některým jednotlivcům a organizacím svazácká vyznamenání.

1984

XXVI. Šrámkův Písek

Ztráty a nálezy

Šrámkův Písek je národní přehlídkou divadel malých jevištních forem. Pořádá se nyní ve dvouletých intervalech. Proto není dobré jeho význam pro soustavnou práci amatérských divadelníků přeceňovat. Dva roky jsou dlouhá doba. Některý soubor se během dvou ročníků zrodí, zazáří a zhasne. Za několik málo píseckých dní vyhraněné osobnosti sotva změní své názory. Šrámkův Písek je slavnost divadel malých jevištních forem. Nesoutěží se. Argument je rozumný: netradiční divadla se vyjadřují tak různě, že výsledky jsou mezi sebou jen těžko porovnatelné v tom smyslu, že pokaždé nejde dost dobře určit, kdo by měl být první, kdo druhý a kdo desátý.

Takhle to možná vypadá, že představení nic nespojuje. To zase ne! Prostředky jsou sice různé, ale tendence v postojích k divadlu a ke světu se mohou vysledovat. Letos jsem v Písku viděl tři:

Hraní pro radost ze hry. Samo o sobě samozřejmě nic špatného, pokud se zároveň prokáže schopnost říct něco podstatného. Povážlivě často se tak nestalo.

Přeintelektualizované inscenování klasických divadelních textů. Divák, který původní předlohu nezná, nemůže představení v plné míře pochopit ani ocenit.

Výrazné a jasné sdělení o dnešku bez ohledu na to, je-li představení zcela původní či zpracovává-li literární nebo dramatickou předlohu. Častá a úspěšná je snaha některých souborů postihnout proces vzniku a fungování absurdity, tedy něčeho nesmyslného.

Všechny tři tendence jsou celkem pochopitelné. Současnost není zrovna jednoduchá a nemálo lidí se k ní nechce nebo neumí vyjádřit /tendence první/.

I klasické předlohy stárnou a každá doba si z nich bere „to své“. Jde však o to, aby se interpretace klasických textů nestala srozumitelná jen pro pár zasvěcenců /tendence druhá/.

A díváte se absurditám? Mohou být ve všem a všude /tendence třetí/. Jedna parádní byla k vidění hned první den v Písku. Zahajovací večírek spočíval v tom, že se vyklidil sál, nastěhoval se do něj diskžokej a začal rozsévát diskohity. V sále s ním zůstal akorát kulhavý požárník. Za několik desítek minut tam sebou mrskalo párů tolik, kolik je prstů na ruce. Divadelníci se v takovém počtu nescházejí příliš často. Čas chtějí a potřebují vyplnit debatami o tom, co je baví a ne dusáním po parketu. Nic proti diskotékám, ale je mi to divná rovnice pro každou příležitost: zábava či večírek = diskotéka.

Dobré bylo i divácké fórum. Představení se hodnotila velice demokraticky. Každý k nim mohl říct co chtěl. Někdy to bylo strhující, někdy nudné, někdy legrační. Přesto si myslím, že je to šťastnější než direktivní přečtení výroku lektorského sboru. Ten měl letos hlas spíše usměrňující než určující. Problémem je však vedení diváckého fóra. S nostalgií jsem v Písku vzpomínal na Jana Valu, který umí popichnout, ale nikdy neurazí. Moderátor na Šrámkově Písku ztrácel míru. Občas, především méně schopné diskutéry, zbytečně shazoval.

Největším zklamáním pravděpodobně byla dramaturgie přehlídky. Byla vlastně anonymní. Nikde nebylo přesně řečeno nebo napsáno, kdo přehlídku sestavil, kdo která představení vybíral. Nejzávažnější otázka nebyla účastníkům zcela uspokojivě vysvětlena ani na diváckém fóru, ačkoli byla k výběru některých souborů řada zásadních připomínek typu: „Jak je vůbec možné, že se tak slabý soubor dostane na národní přehlídku?!“

4.9. Mladý svět, Praha

Poslední večer jsem se na názory zeptal účastníků, kteří mají k amatérským divadlům co říci. Položil jsem jim tři otázky.

1. Čeho si na letošním Šrámkově Pisku nejvíc ceníte?
2. Co vás na něm nejvíc zklamalo nebo dokonce otrávil?
3. Kam, podle vás, směřují amatérská divadla jako celek? Jaké u nich sledujete tendence?

PhDr. Vladimír Just, Kabinet dějin českého divadla ČSAV, autor nedávno vyšlé knihy *Proměny malých scén*, člen lektorského sboru na SP.

1. Já si cením vůbec toho, že „Písek“ existuje. Je to něco podstatného pro lidi, kteří divadlem skutečně žijí. Ti, kteří nikam jinam nejezdí, netuší, že ostatní festivaly zápolí třeba s tím, že představení, která nejsou dělána pro kukátkové jeviště, jsou hrána v kukátku a naopak. Tady je otevřenost divadelního prostoru samozřejmostí. A co se týče diskusí, to je úplná rarita. Nejsou žádné referáty a koreferáty, ale přímá, otevřená diskuse. Beru ji i za cenu toho, že rubem takové improvizovanosti je nepřesnost ve vyjadřování.

2. Když je možností konfrontace nevyužito, když si člověk přiveze svůj model divadla a myslí, že ten jediný je správný. V oblasti netradičního divadla je tohle dvojnásob nebezpečné, protože to zavání pocitem vícenosti – jako by autorské divadlo bylo něco víc než neautorské, nebo jako by autorské divadlo bylo jen to, které dělám já nebo můj velký vzor. To si lidi berou do diskusí. Štve mě, když diskuse končí vzájemným osočováním, když lidé na představeních už předem reagují tak, jako že „tohle já neberu“. Smysl tohoto setkání je dialog a rozbourání našich utkvělých, sklerotických pojmů, ve kterých myslíme.

3. Spěje k pokusům vymanit se z trendu, který byl, podle mě, typický pro celá 70. léta – to byl masový úprk k jevištnímu jak. Chyběla minimální míra odvahy k formulaci jakéhokoli aktuálního problému. Čím blíže k dnešku, tím méně odvahy. Zahalovalo se to nejrůznějšími scénickými poetikami. Oceňovalo se, jak si kdo poradil s předlohou. Nebralo se v úvahu, proč si ji vybral, nebralo se v úvahu co – osobní téma, které herec, režisér a soubor nesou na trh. To je, myslím, podstata autorského divadla. Když se na to v 70. letech rezignovalo, a v mnohých případech se rezignuje dodnes, tak se netradiční divadlo vzdává své největší devízy. A právě v některých představeních, která jsem tady viděl, i taková se našla, byla jasná ta úporná snaha obrátit se zpátky k jevištnímu co.

Jan Borna, student režie na DAMU, bývalý člen předního amatérského divadla Vizita.

1. Semináře Mimoestetická funkce divadla. Sešla se skupina lidí a začala z ničeho, z nuly. Během tří dnů se vytříbil hlavní problém a rozpor této skupiny, zdíval se a vyřešil. Našlo se společné téma. Jindy tohle trvá tři roky. Pracovalo se s obrovským nasazením a napětím a to byl pro mě největší zážitek ze všech divadelních setkání, kterých jsem se kdy zúčastnil.

2. Výběr představení. Většina jich tady vůbec neměla co dělat, protože jsou velmi nezralá. Neobohatí toho, kdo je vidí.

3. Na tendence amatérských divadel jako celku si teď netroufám odpovědět. Tendence, kterou jsem viděl zde, spíše k jakési povrchnosti, která se omlouvá tím, že „my to cítíme“. To trochu zavání podvodem. Ztrácí se hluboké hledání a jde se na pocitové výsledky. Mám dojem, že je to argumentace slabých.

Ondřej Pavelka, herec Divadla na okraji, vedoucí A studia.

1. Nejen na letošním, ale na každém „Pisku“ je nejvíc nakažlivé a strhující nadšení a zaujatost, s jakou se mladí amatérští divadelníci divadlu věnují. V profesionálních podmínkách se herec mnohem snáze opotřebuje, unaví, často zhlostejní. „Písek“ je zdroj, kde si člověk uvědomí, co všechno mu během roku schází.

2. Způsob, jakým byly vedeny diskuse o představeních a špatné počasí.

3. Mám pocit, že veliké boje o netradiční přístup k textu, k prostoru, ke způsobu hereckého projevu a k dalším divadelním prostředkům, jaké byly vedeny v 70. letech, byly určitým způsobem završeny.

Myslím, že se amatérské divadlo ocitá v jakémsi poločase. Jaká bude nová forma divadla 80. let, a hlavně jaké bude jeho téma? Domnívám se, že žádné z amatérských divadel, které toto předznamenává, nabylo na přehlídku vybráno.

Domnívám se, že shody a rozpory odpovědí docela věrně odraží XXVI. Šrámkův Písek i momentální situaci amatérských divadel malých jevištních forem...

Josef Chuchma (kráceno)

Cesta od hry k tématu

Šrámkův Písek, bienále divadel malých jevištních forem, který se konal minulý týden v Písku v rámci Celostátního festivalu zájmové umělecké činnosti, měl pracovní charakter.

Úvodem je třeba připomenout podstatnou věc, Šrámkův Písek je přehlídkou nesoutěžní – což je věc, o kterou se vedou dlouholeté spory. Faktem zůstává, že divadla malých forem, nebo jak se ujal termín v sedmdesátých letech – autorská netradiční divadla, jsou něco tak širokého, že srovnávat a vyhodnocovat je opravdu obtížné a mnohdy problematické. Nejde-li o soutěž, jak diferencovat, jak se orientovat? Lze říci bez nadsázky, že těžko. Těžko se totiž hledá úhel pohledu. Jiný má pravidelný účastník, který hledá srovnání, mezníky, trendy vývoje, jiný začátečník, který je zmaten složitostí diskuse, emotivností postojů a rozdílných východisek teoretiků a účastníků samotné tvorby. Nutno dodat, že diskuse se letos vedly naplno.

Myslím, že celkové hodnocení letošní úrovně, ale i trendů, lze provést na základě dvou přístupů. První vychází z toho, že amatérská umělecká tvorba nabízí dva přístupy. Jeden jednodušší, školštější, kde principem je hra, učení se divadlu, orientaci v jevištních prostředcích. Tady lze mluvit o čtyřech souborech. Souboru LŠU z Olomouce (J. Hašek – Lásko, lásko, mocná čarodějko) a lidové konzervatoři Východočeského KKS /O. Wilde – Strašidlo canterwillské/ lze k dobru přičíst ovládnání základních divadelních prostředků, k záporům neautorské uchopení předlohy. Studio P z Jindřichova Hradce, přes zjevnou chuť ke hře, zůstalo za textem Werichova Fimfára. Čtvrtý soubor, Duha Bechyně, předvedl loutkovou etudu na „klasickou pohádku“ se sympatickým autorským posunem, výraznou prací s hovorovým jazykem a citem pro pocity mladého člověka. Dalších osm souborů se pokoušelo o vlastní autorský styl, nezaměnitelnou poetiku a hledání vlastního tématu, jeho výkladu a smyslu. Tady lze využít d r u h é h o přístupu, hledání základních trendů jednotlivých jevištních forem. Již v samotném podtitulu Šrámkova Písku je rozpor. Malé jevištní formy jsou totiž termínem pro divadlo stavící na vlastním autorském textu, vycházející v podstatě z kabaretu, rozvíjející slovní humor, písničku jako divadelní útvar – sám termín pak také vznikl v rámci této divadelní aktivity na přelomu padesátých a šedesátých let. Proti tomu sedmdesátá léta byla složitější. Objevovala se směsice žánrů – od kabaretu, navazujícího právě na divadla malých forem, až třeba po fyzické divadlo, od divadla metafor, vycházejícího z divadla poezie, po čistě výtvarné divadlo. A celá tato aktivita začala být nazývána autorským netradičním divadlem, které nesmíme chápat jako žánr. Přesto často právě malé formy a autorské netradiční divadlo, inspirované jinou než vlastní předlohou (lze používat termín Divadla na provázku o „nepravidelné dramaturgii“), stály v nesmiřitelném rozporu. A najednou, ač letošní Šrámkův Písek nebyl nijak jubilejní, se zdá, že většina souborů je poučena, že neobjevuje znovu Ameriku, že základní řečiště je určeno, že cílem je vlastní syntetické divadlo s nezaměnitelnou poetikou – bez ohledu na vlastní kořeny. A hlavně; zdá se, že je otevřena cesta k závažnější a kvalitativně hodnotnější etapě – hledání větší poetičnosti divadla, vlastního tématu novou nastupující generací /tak toužebně očekávanou dnes již čtyřicátníky, kteří jsou omylem stále považováni za nejmladší/.

Osm výše zmíněných představení přes onu uvedenou syntetičnost však zdaleka nelze „zaškatulkovat“. Většina souborů navíc již několik let hledá svou tvář a mění ji. Ať v tom dobrém nebo špatném slova smyslu. Pražský soubor Paraple je jedním z nejzkušenějších. Suverénně vládne metodou, stavící na kontrastu loutky a živého herce, a trófu si i na takové předlohy, jako je Cervantesův Don Quijote. V každém případě šlo o představení na vysoké herecké a interpretační úrovni. Fópa z Karviné provedlo vysoce subjektivní kolektivní hru na Mackbetha. Shakespeare uvedený jako autor, se dal dešifrovat pouze z několika vět a témat. Základem byla tedy hra na motivy, která ale bohužel přes osobité vidění nekomunikovala s divákem i tak připraveným, jako je divák Šrámkova Písku. DK Jirásek z České Lípy předvedl klasičtější variantu Sofoklova Oidipa. Základem bylo použití principů silně emotivního fyzického divadla, se snahou o čisté hereckou akci i přesný režijní půdorys. Záměr však zůstal na půli cesty.

Jedním z příjemných překvapení byla Expedice brněnského DS J. Skřivana, které uvedlo variaci na světoznámou knížku Medvídek Pú. Přesný kontakt s divákem, a hlavně těžko formulovatelná, ale nezaměnitelná poetika odrážela citění generace dvacetiletých. Divadlo X, nejstarší účastník Šrámkova Písku je jeden z našich nejrenomovanějších amatérských souborů, vyrůstající z výrazně brněnského divadelní aktivity, vzalo na sebe úkol náročný – uvedení české barokní Komédie o Františku. K dobru představení je třeba přičíst pokus o zachycení klasických hodnot předlohy a její tlumočení postupy „syntetického“ autorského divadla. Bohužel spíš formálních než obsahových. Nelze se ubránit dojmu, že Divadlo X je silnější ve své „závažnější“ dramaturgické linii. D 3 z Karlových Varů se pokusilo o uvedení textu vysoce současného, jakési volné parodie na „pověsti“ s tématem vztahu k domovu, naší minulosti a budoucnosti, rozporu člověka a techniky, jeho výchovy a perspektivy. Originální představení přes své klady zůstalo spíš etudou, hrou, než svěbytným interpretačním činem. Pražské A studio uvedlo volnou variaci na severské ságy Píseň sobů. Na představení je možno ocenit zaujetí pro velké téma, stylizované režijní pojetí a vytknout mu nedostatky, vyplývající z náročnosti práce s mladými herci. Osmý soubor – pražská Lampa – se pokusil o dramatizaci Lamových textů Mellem. Syrové herectví, groteskní naivní nadsázka snadno získávají diváckou odezvu a jsou plochou pro živé a dynamické divadlo. Přesto lze asi souboru vytknout příliš volnou, nestylizovanou divadelní poetiku.

Šrámkův Písek je pracovním setkáním – na tom mají podíl jak píseční pořadatelé, tak oddělení kultury ČÚV SSM, které spolu s Ústavem kulturně výchovné činnosti odvádí na poli mladého netradičního divadla kus obdivuhodné a poctivé práce. Písecký festival je příkladem spolupráce stojící nad lokálními zájmy. Výsledek je neoddiskutovatelný – přes různé aspekty hodnocení Šrámkova Písku je víc než jisté, že mladým účastníkům o něco jde, že se učí nešvindlovat, hledat kultivované vidění světa, rozvíjet estetické kvality člověka a pomoci tématu se dobírat pravdy o člověku a společnosti. Přes náročnost této cesty je s odstupem vidět, že je perspektivní.

Zdeněk Potužil

13.6. Mladá fronta, Praha

Profil

TEATRZYK, Český Těšín – Ring

Inscenace Teatryku jsou založeny na skupinové, většinou pohybové kreativě, kdy skupina (nebo několik podskupin) vytváří na dané téma divadelní (nebo mimodivadelní) artefakt; tak vzniká základní „množina“, z níž se vybírá, zpřesňuje, domýšlí atd. až ke konečnému tvaru, který se vyznačuje tím, že není konečný. Nějakou takovou metodou a procesem vznikl i Ring.

První polovinu představení tvoří tzv. „skanzen“ – kolektivní účast na kolektivní mystifikaci: v daném objektu, v tomto případě v klubu Jitexu v Písku – jsou na různých místech instalovány „vitрины“, v nichž se na způsob panoptika realizují nejružnější drobné aktivity (sírotci, folklór, WC-hudba apod.). Tímto živým muzeem procházejí diváci s průvodcem, jehož zasvěcený výklad je součástí celého (pasivního)

happeningu. Smyslem úvodu je uvolnění fantazie, radosti ze hry, moment překvapení, evokace atmosféry lidové zábavy, určitě „naladění“ pro druhou část.

Druhá část je vlastně „ring“ – větší skupina herců se nalézá ve vymezeném prostoru (obdélník ohraničený provazem) a každý z nich se zabývá individuální činností bez ohledu na ostatní (četba, bezcílný pohyb, ruční práce atd.). Dominantní postavou je Řečník, který vede permanentní projev ať se kolem děje cokoliv. Ring je tak obrazem určité zmechanizované disociované společnosti bez vazeb, interakcí a zdánlivě bez vývoje. Jestliže v obecenství přesto vzrůstá napětí, pak je navozeno pravděpodobně „zklamáním“ po slibném úvodu a dalším očekáváním „co se stane“. Vývoj situace v ringu nenápadně nicméně jednoznačně vrcholí v masové agresivitě – několik členů skupiny donutí ostatní, aby se chovali jako stádo tj. odhalí stádnost základní situace. V tomto okamžiku představení končí.

Inscenaci považuji za výraz negace určitého společenského modelu, který vytvářením stereotypu lhostejnosti umožňuje masovou manipulaci a robotizaci. Zajímavá byla diskuse k představení, kdy řada diváků potvrzovala spíše svůj „pocit“ z tohoto v podstatě neverbálního představení, než aby se s určitostí vyjadřovala o „smyslu“.

Z. Čecháček

Asi chtěli dostudovat (poznámka redakce)

1986

XXVII. Šrámkův Písek

Písecké úvahy

Z 27. Šrámkova Písku, národní přehlídky amatérských souborů autorského netradičního divadla a kolektivů malých jevištních forem, přináší dva pohledy.

Co já pamatuji /a pamatuji přesně osm ročníků/, střetávají se na ŠP vždycky dvě základní tendence: jedna sází na humor, parodii a povýtce slovní improvizaci, druhá na poezii, metaforu a přísnou pohybovou i mluvní stylizaci či rytimizaci inscenace. První typ divadelnosti má svůj tušený předobraz v textappealech a v kabaretech, v předscénách V+W, u J. Haška či Jára Cimrmana, druhý u tzv. divadla poezie, E.F. Buriana, ale i J. Grotowského, J. Becka aj. Jinak řečeno: jeden typ zde na Písku po celá desetiletí přímo symbolicky zosobňoval svou uměleckou i lidskou mentalitou Pavel Bošek, druhý typ dnes již rovněž písecký nestor, Zdeněk Potužil. Pro úplnost dodejme, že mezi těmito dvěma vyhraněnými typy poetik, z nichž žádná se v podstatě nemohla výrazněji uplatnit nikde jinde /rozuměj: na jiné přehlídce/, než právě na Písku, se tu a tam objevoval typ třetí, co do přehlídek ovšem snadno zaměnitelný a pro Písek tudíž nespecifický, totiž typ moderní, komorní činoherní inscenace /letos tu tento třetí atypický typ relativně tradičnější činohry představovaly kvalitativně značně rozdílné produkce, od dramaturgicky i inscenačně originální Kafkovy AMERIKY brněnského Ochotnického kroužku, až po problematické pokusy o realisticky pojaté divadlo jednoho herce, jakým byla kupř. volyňská OSAMÉLOST FOTBALOVÉHO BRANKÁŘE či vydařenější, autentičtější dramatizace Fuksova románu PAN THEODOR MUNDSTOCK brněnského Studia J. Skřivana/. A všechny tři uvedené typy představení – v tom tkvělo a mělo by tkvět nejvlastnější písecké specifikum – měly odjakživa jednoho společného jmenovatele: ve zvýšeném podílu osobního autorského přístupu všech zúčastněných na výsledném tvaru díla. Jinými slovy: právě tato autorská výpověď byla na Písku vždycky podstatná, zvolené žánrové postupy a formy /zde doslova od pantomimy přes „drama“ až k loutkám/ byly naopak podružné.

A teď to nejdůležitější: nejsilnější zážitky z písecké přehlídky neposkytovaly nikdy pokud vím inscenace co do příslušnosti k základním zde zmíněným pólům extrémně vyhrčené /jakou reprezentovalo – kromě ambiciózního pražského PROTOČE letos snad nejvýrazněji Bílé divadlo z Bohumína svým rádo-byrituálním TRISTANEM A ISOLDOU, který měl šokovat, leč naopak spíše obveseloval přítomné křečovitým, fyzickým projevem a extrémně drastickými naturalismy – nebo, z druhé strany spektra, nakonec neméně křečovitě působící omšelá estrádní produkce ústecké BÍLÉ TVÁŘE ZA SKLEM/, nýbrž kupodivu takové, které se inspirovaly postupy zdánlivě protilehlými. Na světlé příklady tohoto typu z píseckých análů (namátkou: MOJE PRVNÍ HUSA brněnské Xky, 1978; Píseň o lásce a smrti vodňanské Šupiny, 1980; Srslení pražské Vizity, 1982; A budeš hodný Vpředu-Sklepa, 1982; Mellem pražské lampy, 1984) také letos, i při obecně prokazatelně slabší celkové úrovni, navázalo několik souborů.

A byly to právě ty soubory, které pochopily, že největší náboj poetična, lyrická, metaforická či dokonce tragična může i v rámci pevné stylizace přinést herecký projev improvizace, spontánně až komediálně uvolněný /viz GROTESKA pražského Doprapa či KARTOTÉKA pražské Lampy/ a naopak, že i ten nejintenzivnější humor, nejostřejší satira a nejprudší parodie mohou být prezentovány mj. i výtvarnou metaforou či kolektivně rytmizovaným, pohybově stylizovaným inscenačním tvarem.

Příklad: jevištně neúčinnější komediálně-satirické významy přímočaré ekologické agitky Divadla na podlaze z Lokte /COMMÉDIA DELL' MARKE/, pojednávající o výprodeji našich lesů do Bavorska byly sdělovány skrze výtvarně-pohybovou metaforu /primitivní otočný válec s pohyblivými dětsky naivními obrázky nákladků se stromy, putujícími za hranice/. A pátráme-li v HOSTINÉ KANIBALŮ slánského Dividýlka, jež tu sklídila u nevyzpytatelného píseckého publika snad vůbec nejintenzivnější smíchový ohlas, po nejvíce společensky i divácky rezonujících pasážích, dojdeme opět k postupům pro tento v podstatě kabaretní soubor přinejmenším atypickým: k výtvarné metafoře /viz obrovská duše od traktoru, z níž je tu sémanticky vyždímána řada překvapivých představ, např. představa cválajícího jezdce/ a k povytce fyzickému způsobu pohybové herecké prezentace: cokoli se tu řekne /zní nepsaný zákon této inscenace/, je vzápětí fyzicky demonstrováno a prověřováno. A říkají a prověřují se tu věci rozhodně v prvním plánu nikoli humorné: civilizace, pokrok, morálka, alibismus a iniciativyprostá stádoovitost člověka sklonku druhého tisíciletí. Už z tohoto výčtu je snad jasné, že obviňovat právě toto /a loketské neuctivé drsné „ekologické“/ představení z inklinování ke „komunální satíře“ svědčí přinejmenším o tom, že právě na fórech typu ŠP bohužel často nejvehementnější a nejsuverénnější šermují pojmy a termíny ti, kteří nemají o jejich významu ani potuchy. Vždyť daný termín vznikl kdysi právě z potřeby odlišit „lokální“ humor nízkých opatrných cílů a témat, humor „cest nejmenšího odporu“ od bohužel dnes stále řidčích a vzácnějších forem občanský statečné, aktuální satiry, tedy přesně od těch forem, které – bohudiky – pěstují i při všech dílčích omylech oba zmíněné soubory...

Vladimír Just

Brněnský Ochotnický kroužek

uvedl dramaturgii Kafkovy Ameriky. Na inscenaci se podílel P. Osolobě a J.A. Pitínský a v kolektivní práci další členové souboru. Vážné připomínky je třeba mít k hereckým projevům, nesprávnou výslovností počínaje a „tezovitostí“ herectví konče. Nicméně přes tuto výhradu je Amerika inscenace pevného režijně dramaturgického záměru. Je to inscenace, vyžadující napjatou pozornost; vynucuje si ji jak bohatým myšlenkovým obsahem, tak různými dějovými zvraty. Nese však v sobě jedno riziko, typické pro příliš precizně promyšlené režijní akce bez odpovídajícího hereckého prožitku. Riziko malého emocionálního účinku.

Klasifikace je vždy ošidná, nicméně – podle mého názoru – je nejpřínosnější inscenací letošního Pisku Vonnegutova Groteska. I když pod scénářem, režii, výpravou a kostýmy je podepsán P. Lébl /který navíc hraje jednu z hlavních rolí/, je Groteska kreací povytce kolektivní. Kolektivní v soustředěné účasti všech herců, v záměrně uvolněném střídání rolí a účinkujících; tato chaotičnost sice může pořádkumilovnému divákovi vnášet do jeho vjemů zmatek, ale právě ona vyjadřuje nezávaznost a libovolnost odraz reality,

čímž nese jeden z důležitých sociálně kritických významů inscenace. Představení není zdaleka vyvážené. Počínaje scénářem, který v předloze neodhalil při nezbytném zestručnění vždy „uzlová“ místa. Budiž však současně řečeno, že obsahové i obrazové, fantaskní bohatství Vonnegutovy knížky neochudil, naopak, vytvořil předpoklady pro úspěšnou mnohohrstevnatou jevištní kreaci. Inscenace není vždy přehledná ani v elementárním smyslu, prostě není vždycky vidět, co se hraje – jde o zvládnutí prostoru/, trpí neujasněností v herectví, ale všude je naddimenzovanost nápadů, prostředků, nikdy jejich chudoba. Inscenace překypuje především ve výtvarné a pohybové složce nápady, hravostí, citem pro metaforu, je to inscenace zjevně poučená na špičkových pracích profesionálních souborů, s nimiž se cítí Doprapo spřízněné nebo s nimiž chce polemizovat. Inscenace, která je svoji tvarovou bohatostí a neotřelostí inspirativní i pro profesionální divadelníky.

Bylo by velmi nespravedlivé vidět po letošním Šrámkově Písku jenom dvě jmenované inscenace. Bylo by ale stejně nesprávné přehlédnout jejich význam.

Dana Tučková (krácono)

Šrámkův Písek '86

ZPRAVODAJ 27. ročníku národní přehlídky mladých souborů autorského netradičního divadla a kolektivů malých jevištních forem.

Na úvod, či zahájení XXVII. ročníků Šrámkova Písku toho bylo už řečeno či napsáno dost. Dovolte mi však ještě několik řádek, které by měly trochu dokreslit celkovou atmosféru a dění.

Jste hosty města, které se pyšní, a právem, velkou a dlouhou kulturní tradicí. Zdmi tohoto města kráčeli umělci, na které s hrdostí vzpomíná náš národ. F.L. Čelakovský, Adolf Heyduk, Mikoláš Aleš, Ladislav Stroupežnický a pochopitelně student Fráňa Šrámek. Jsme však hrdi i na současné umělce, které váže osobní vztah k Písku. Hovořit o nich by bylo asi zbytečné.

Jste však také hosty dnešní organizace SSM, která se podílí na organizaci této národní přehlídky. Písek byl, je a asi dlouho bude především městem mladých lidí. A jako mladí se podílíme na budování našeho okresu. Máme ve svých řadách nositele státních vyznamenání, mládežníky, kteří jsou příkladem pro ostatní. O tom, že umíme vzít za práci svědčí i ten fakt, že na jednoho člena SSM činil ekonomický přínos za loňský rok více jak 5 000,- Kčs a to už něco znamená. Ale dost čísel. Umíme se také bavit. Jako houby po dešti se nám rozrůstají folkové skupiny, které si prošlapávají první cestu na přehlídkách PORTY. Rocková skupina FANTOM má jméno už v celé republice, a že umí, o tom svědčí i cena ministra kultury ČSR, již je nositelem. A co nás těší nejvíc, máme divadelní soubor VJEM, který si získává své diváky a příznivce a příště se s ním na Šrámkově Písku určitě setkáte.

Myslím si, že mohu říci, že jsme rádi, že každé dva roky, vy, divadelníci a kumštýři, najdete cestu k nám do jižních Čech. Už jenom proto, že se společně můžeme podělit jednak o divadelní zážitky a o to, co umíte, co se rodilo v hádkách či pohodě (to podle naturelu) a co hlavně dovede lidem dát radost, zamýšlení anebo i inspiraci.

Chci Vám jménem všech organizátorů popřát krásný pobyt v Písku, hodně zážitků, spoustu elánu do příští práce. A hlavně nezapomeňte. Za dva roky je další ročník Šrámkova Písku, na kterém Vás rádi uvítáme.

Vratislav Měchura – předseda OV SSM

Lektoři:

Ewald Schorm, Zdeněk Potužil, Peter Scherhauser, Luděk Richter, Oldřich Kužilek, Eva Salzmanová, Dr. Vítězslava Šrámková, Michal Dočekal, Petr Osolsobě, Petr Lébl, pozorovatel ÚKVC: Dr. Vladimír Just

Vkusný člověk ještě žije (a směje se) !

Tedy tomu říkáme podtitulek! Podtitulek pro trpělivé. Ovšem pohledte: může za něj to příšerně dlouhé označení Šrámkova Pisku /ŠP/. Ještě minulý ročník byl pouhou národní přehlídkou divadel malých jevištních forem. Ale ono nejde ani tak o délku, jako o smysl toho označení. Termín „netradiční divadlo“ sice pořád letí, kdekdo se jím ohání, ale když se začnete vyptávat /třeba na ŠP/, co si kdo pod ním představuje, názory se různí asi tak, jako když se vyptáváte kluků, jaké se jim líbí holky. A snad jen ten, kdo to vymyslel, ví, proč se divadlům jednou říká soubory a hned nato kolektivy a jaký je v tom rozdíl.

Před šesti lety se ŠP stal bienálem – koná se jednou za dva roky. Už teď je jasné, že dvouletá pauza je příliš velká, že za tu dobu se v amatérském divadle událo mnohé, že jsou představení, jež by si účast na ŠP zasloužila, ale mezitím se třeba přestanou hrát. Proto letos sestavila dramaturgická komise jakousi inventuru, kdy ovšem počet představení a jejich rozmanitost byly na samé hranici zhlédnutelnosti a zažití. Nebudu tu jmenovat všechny zúčastněné soubory. Představím krajní póly – odstrašující a podnětný.

Nejprve menší dávkou sklíčenosti kořeněnou nechťeným smíchem. Prvním takovým hitem bylo vystoupení dvojice Mooz-Libner /VEEŠ Ustí nad Labem/ nazvané Bílá tvář za sklem. Je to 20 chronologicky řazených obrazů o osudu člověka /narození až smrt/, v nichž má poznat svět. Vskutku jen má. V některých scénách je tolik nevkusů, že se to slovy popsat nedá, to se musí vidět /ale jen jednou !/, je to odstrašující studie, kam by amatérské divadlo rozhodně nemělo směřovat – k druhořadě estrádě zanešené šmírou. Nemálo účastníků ŠP se shodlo na tom, že je to produkt esteticky nemocných lidí.

I po vystoupení Bílého divadla z Bohumína se diskutovalo o tom, jestli je s jeho členy /zvláště mužskými/ vše v pořádku, recenzentky místního zpravodaje označily jejich Tristana a Izoldu za „brutální zápasení polonahých sadomasochisticky založených jedinců“. Členové Bílého divadla tvrdí, že předvádějí kolektivní tělesné rituály a že vznikají situace, kdy herci i diváci se ocitají v očištném šoku. Pro herce to možná šok je /otázkou je, jestli očištný/, divákům pak jen zbývá, soudě podle reakcí na ŠP, očištný /i když nechťený/ smích. Jinak nevím, jak to ve zdraví přežít. Protože herci neovládají techniku „krutých scén“ a vůbec zatím na toto pojetí divadla – jako rituálu – nestačí, je příběh Tristana a Izoldy berličkou. O to víc pak kupříkladu vyniká lynčování sama sebe trnovými pruty; diváci nejprve vyfříknou bolestným údivem, aby za pár minut pobaveně hleděli na záda automučedníka, jestli jsou trny pravé /a považte – jsou !/; to je proto, že exprese zakrývá vnitřní prázdnotu a vše se tím stává trapnou exhibicí.

Pro autory takových představení jsou svět i duše nevládnutelnou hmotou, z níž nejsou schopni „upéci“ něco nechaoticky srozumitelného. Naproti tomu u nejpodnětějších představení je ucelená interpretace zřejmá a je zajímavé, jak byla letos na ŠP i do značné míry shodná: svět, v němž vše je jinak, než se letmo zdá; svět, který kdyby se bral vážně a jen zcela vážně a doslova, by byl k zbláznění. Proto nastupují odpust, nadsázka, ironie. Autoři nepodléhají osudovosti, nepoddávají se teroru jevů. Očišťují slova, snaží se najít původní nebo nové významy pro termíny, jimž nadměrně /a pohodlně/ používání už takřka odebralo původní význam. Na myslí mám především tato představení:

Lampa Praha – T. Rózewicz: Kartotéka

Doprapo Praha – K. Vonnegut, P. Lébl: Groteska

Dividýlko Slaný – J.Šíma: Hostina kanibalů.

Pozoruhodná je i shoda divadelního přístupu: tato představení jsou otevřena momentálním náladám a podnětům herců i diváků, na jevišti se neodehrává něco strnule definitivního, do sebe nedobytně uzavřeného. „Plíží se k nám nějaká výprava!“ komentoval autor, režisér a představitel jedné z hlavních rolí Grotesky Petr Lébl předčasný odchod vojáků základní služby ze sálu. Večerka se blížila a oni přiskoky, aby nerušili, opouštěli Grotesku, aby se tak stali její součástí. Jindy zase Lébl vybidl jednoho z kolegů: „Ještě jednou a nahlas, nebo si zase budou stěžovat, že nebylo rozumět!“ To byla narážka na špatnou výslovnost amatérských herců – neodmyslitelné téma řady diskusí o amatérském divadle.

Za vyjmenování i vidění ovšem stojí i některé další inscenace letošního ŠP:

Dvě vystoupení J. Brůčka z LS Tatrmaní Sudoměřice u Bechyně: Příběh a Kašpárkova poslední štace; polsky hrající Teatr imenia majora Smauza Třinec: Przychody koziołka Matolka; Ochotnický kroužek Brno: F. Kafka, J.A. Pitínský, P. Osolobě: Amerika; Divadlo na podlaze Loket – L. Vachrlon: Comédie dell' marque; Divadelní studio J. Skřivana Brno – L. Fuks, J. Haindler: Pan Theodor Mundstock; RS Vpřed Praha – L. Tuček: Brody.

ŠP není soutěží, nýbrž přehlídkou, na níž nemálo času zaberou diskuse o zhlédnutých představeních. Dříve diskutovali všichni účastníci, přes sto lidí, pospolu, v jedné místnosti. To často vedlo k tomu, že názory ventilovali jen ti nejdravější, že místo o věc šlo o osobní ambice, což nezřídka končilo osobními výpady i demonstrativními odchody z fóra. Letos se diskutovalo v pěti skupinách. Každou vedli dva lektoři – jeden starší, zkušenější, druhý mladší, sám amatérský divadelník, který měl být v jakési opozici k „jedničce“. Nakonec to dopadlo tak, že dost lidí přecházelo ze skupiny do skupiny, protože v každé skupině se k představením přistupovalo jinak a skoro každý byl zvědavý jak. Když se bez hledání smyslu jednotlivostí rovnou vrhnete na hledání smyslu celku, zůstanete u dojmů bez důkazů. A právě neobejít jednotlivosti se snažil Oldřich Kužilek za pomoci Petra Lébela.

Nemohu se ale zbavit tísnivého pocitu, že píšu o něčem odtaziťm a taky odstrčeném, o něčem, co zdaleka nemá publicitu, kterou by si zasloužilo. Publicitu v nejširším slova smyslu, tedy včetně /a vlastně hlavně/ pořádání představení, kterých je i v hlavním městě málo.

Domů mě z Písku vzal svou zestárlou škodovkou mladý profesionální herec Marek Vašut, který si zřejmě udělá jméno novým Soukupovým filmem Pěsti ve tmě, který v zimě přijde do kin. Na ŠP zajel Marek jen proto, že chtěl vidět Hostinu kanibalů slánského Dividýlka, o kterém slyšel, že stojí za vidění. I z toho dalšího co mi říkal, jsem vyrozuměl, že se o amatérské divadelníky zajímá dost intenzivně, že netrpí žádným zhlazením svrchu. To je přístup, který potěší a který rovněž dokládá, že rozdíly mezi amatéry a profesionály se v oblasti divadla čím dál víc stírají. Dosvědčující tečkou nechť je názor Scherhauserův: „Tohle dělení je dnes už asi jen pomocným kritériem existujícím bez ohledu na realitu. Vždyť existují divadla /amatérská statutem/ složená z profesionálních herců, zrovna tak jako v profesionálních divadlech najdeme řadu amatérů.“

Josef Chuchma (kráceno)

23.9. Mladý svět, Praha

Provokující představení

Výjimečnost „Ameriky“ Ochotnického kroužku Brno je i v tom, že se vůbec někdo pokusil inscenovat Kafku. Ale z tohoto faktu plyne často diametrální rozdílnost názorů na výsledek, protože Kafka má snad pro každého jiný smysl a význam.

Celkově inscenace rozhodně převyšuje většinu toho, co zatím mohli diváci na ŠP vidět, což v první řadě platí o její určující složce – režii (P. Osolobě). V precizním nastudování není jediný náhodný pohyb, gesto, intonace..., ale občas artistní forma vytlačuje obsahové sdělení, některé postupy (např. pohyblivé panoptikum) jsou příliš vypočítané na efekt, mnoho míst je přes svou působivost neodůvodněných a nepochopitelných; na druhé straně je aspoň o čem přemýšlet.

Hlavní, ale i nejzranitelnější, je v Americe sugestivní atmosféra, která sice nemusí strhnout každého, ovšem ten, kdo je ochotný a schopný se jí poddat, si odnese nevšedně silný prožitek. A to je právě to, proč se do divadlo chodilo, chodí a snad nadále chodit bude.

Karola Štěpánová

Osvěžující tatrmanství

Dvě vystoupení Josefa Brůčky jsou v rámci celé přehlídky poněkud ojedinělá. Obě měla totiž to, co mnoho jiných představení zcela postrádá a někdy téměř ignoruje – výrazný nápad a pointu. Samotný nápad byl navíc v obou případech rozvíjen velmi šťastným, originálním a vtipným způsobem. Nic není od první minuty jasné a předem vypočitatelné, nevylučuje se moment překvapení. Potěší i to, že nápad není donekonečna opakován a rozměňován, vystoupení /spíš než představení/ končí přesně tam, kde se nápad vyčerpá a není dál uměle a zbytečně protahován.

„Tatrman“ Josef Brůček nenudil, ale rozesmál, a to v kontextu ostatních představení přehlídky je úspěch vlastně výjimečný.

Ludmila Márová

Odposlechnuto

Amerika

Mně to připadalo jako výpověď o absurditě světa – o jejím fungování. A působilo to moc pesimisticky.

Racionálně jsem inscenaci pochopil, ale emotivně jsem zůstal chladný; přesto se mi inscenace velmi líbila.

Představení ve mně budilo takovou divnou zlost. Herectví bylo chladně agresivní. Naučené drilem. Nevadí mi takhle zobrazená neosobní, nekomunikativní společnost, ale chybí mi společné úsilí souboru po této výpovědi.

Základní problém inscenace spočívá v rozštěpenosti režijního záměru, který je zřejmý a jasné čitelný přes aranžmá a použité výrazové prostředky a možnostmi herců, kteří nemají svým výrazovým potenciálem na to, aby interpretovali sdělení, která jsou do inscenace projektována.

Povedlo se angažovat se ve smyslu člověka. Představení se mě hluboce dotklo, došlo mi. Neřeší absolutní abstraktní problémy společnosti, ale situaci čistého člověka mezi necitlivými lidmi.

Nehrálí povrch, ale vnitřek. Rosman byl autentický a přesvědčil o mravní čistotě, byla to katarze.

(divácké ohlasy)

Názor z Doprava

S Petrem Léblem

Tvůj nejsilnější dojem ?

„Z toho, co jsem tady viděl, považuji za jedinou přínosnou věc Ameriku. Je to sice taky problematické, je to z té sorty inscenací, které stylizačně zjednodušují výtvarnou stránku, ale prostřednictvím toho zjednodušení jsou ostatní výrazové prostředky inscenace výraznější a její dosah je účinnější. Myslím, že tahle inscenace postihuje dost silně atmosféru Kafkovy předlohy – asi jak já ji chápu. 1986 23.9. Mladý svět, Praha

1988

XXVIII. Šrámkův Písek

Kritéria krize – zmatení vize

NA ZÁVĚREČNÉ PARTY lektorů, organizátorů a členů redakce festivalového bulletinu bylo prosloveno mnohé. O generaci, o hnutí, o kontinuitě, o krizi, o etice. Pověštinou však zvítězila únava, lítost a skřípání zubů. 28. ročník národní přehlídky autorského netradičního divadla a kolektivů malých divadelních forem Šrámkův Písek '88 se povážlivě otřásl v samých základech. Měl-li „zachytit v dané chvíli nejcitlivější nerv mladého divadelního dění“, pak jsem po čtyřech píseckých dnech /1.–4. června/ na rozpacích, zda vůbec nějaký nerv ještě existuje, nejsou-li „experiment, nová snažení, neotřelost pohledu, opravdovost a vnitřní přesvědčivost“ jen zmatenými chimérami, jež jsme si navykli s mladým amatérským divadlem spojívat.

Písecké bienále zažilo jediné představení, o němž mělo význam diskutovat ještě po skončení a nepropadnout defetismu. Druhý den o 20. hodině vtrhla na jeviště ZK ROH Jitex Písek brněnská vichřice vulkanické obraznosti, nelítostného výsměchu, jako hrůzný sen vstoupila do duší – Ochotnický kroužek Brno, představení Ananas. Vedle něj by se dalo hovořit již jen o přibližných a přikrčených náznamech růstu. Taková byla divadla Elipsa Brno, C Svitavy, DK Jirásek Česká Lípa. Problematickým se mi jeví i nesporně kvalitní Vystoupení Vizity /OKD Praha 10/, dvojice Dušek a Zbrožek se svou tzv. totální improvizací byla zajímavá prvních deset minut, do chvíle, než se změnila v manipulaci s diváckou tolerancí. Myslím, že není nutné povyšovat jejich způsob na metafyzickou kategorii divadla.

S velkým zájmem byla očekávána zatím poslední inscenace souboru Jak se vám jelo. Mata Hari je dosud největším projektem studenta 2. ročníku režie DAMU Petra Lébela. Chápu ji jako ověřování si vlastních možností: vázla na neherectví, rozkouskované do nepřehledného a roztříštěného množství výstupů, na monotónních replikách a vzdouvala se výtvarnou megalomanií. Nebylo nezajímavé naslouchat odsudkům z ochotničení či militantně kladnému demagogismu, jakému se titulu dostalo stran publika. O Ananasu, Vystoupení, Matě Hari se nemusí dále nic psát – jejich účast byla nesporně žádoucí.

Jaká kritéria však určila účast souborů AUREKO Ostrava, Rohlík J.Š. Teplice, Cidlina-ASUT, DS VJEM je mi opravdu záhadou. Bylo-li účelem účasti těchto souborů připomenutí, že divadlo se hraje i jinde než v Praze a Brně, splnil svůj záměr. Bohužel tomuto kvantitativnímu ukazateli padla jenom za Prahu inscenace REQUIEM /Studio pohybového divadla, r. N. Vangeli/, OJROL /Výtvarné divadlo Kolotoč, r. Č. Suška/, ale i svým způsobem MILOVNÍK PŘÍBĚHŮ /RS Vpřed, r. L. Tuček/. Uměle tak vzniká nepřirozená situace.

Nejednou jsem zaslechl, že Šrámkův Písek není nic víc než pamětnickou nostalgii a zbytečným anachronismem. Nemyslím si, že tomu tak je. Festival svou atmosférou neuvázl ve stojatých vodách. Ostatně mnohé napověděl i vyostřený obsah bulletinu, dopolední diskusní kluby, a možná více, než jsme si schopni připustit, filozofické reflexe výtvarníka Rosti Pospíšila.

Josef Brož

14.6. Svobodné slovo, Praha

Zahraniční hosté Šrámkova Písku 1988

Maďarsko – soudružka Magdolna Tornyai, profesorka dramaturgie na Státním vzdělávacím středisku v Budapešti, vedoucí divadelního souboru Palládium (příprava na DAMU)

NDR – soudružka Hedwig Golgon, odborná metodička pro dramatické umění Paláce pionýrů v Berlíně, vedoucí Divadelního studia v Paláci pionýrů.

Jugoslávie – soudružka Vlatka Daněk, vedoucí mladší divadelní skupiny České besedy v Daruvaru – ČB2, novinářka týdeníku Jednota (vychází v českém jazyce v Daruvaru)

Francie – pan Francis Luttiau, kulturní pracovník regionálního kulturního střediska pro výchovnou činnost (CKOLEP) v Poitiers

Rakousko – paní Sigmunt Wratschgo, vedoucí sekce divadla pro mládež v celorakouském Spolkovém svazu amatérského divadla, předsedkyně Zemského svazu amat. divadla ve Štýrsku

pan Helmut Froschauer – pracovník Zemského svazu amat. divadla ve Štýrsku

Představujeme

Vizita

V roce 1981 ji založili Jaroslav Dušek s Janem Bornou. Excelovali (i na ŠP) Srslením. Psalo se o nich jako o následovnících V+V. Pak následovaly Kostky, kde se k této dvojici přidal Oldřich Kužílek. A pak Borna odešel. Jakousi vybočující etudou byla Duškova hra Pavučina. K Duškovi a Kužílkovi se přidal Radek Uhlíř a byla tu Výhra či Výhra. Pak se tahle sestava úplně rozpadla a Dušek dal dohromady novou Vizitu a dvě hry: méně zajímavý a hraný Konkurs (konečný kurs) a Statek, který během krátké doby prodělal neuvěřitelné proměny co do obsazení, co do struktury i konečného obsahu.

Kostky – Výhra či Výhra – Statek – mnozí v tom viděli přímou návaznost na metody práce Ivana Vyskočila. Vizita – až na Pavučinu – vždy do jisté míry improvizovala, ale míra improvizace se nijak výrazně nelišila od toho, co můžeme znát od jiných improvizujících souborů (Osvobozené divadlo, Ypsilonka atd.) Když však předloni začal ve Statku hrát Martin Zbrožek, začalo být všechno hodně jinak. Statek byl čím dál volnější, čím dál improvizovanější, otevřenější... Vyústilo to ve VYSTOUPENÍ, které Vizita hraje od loňska. Je to – není o tom takřka pochyb – v současnosti jediné představení v Československu (a možná nejen v něm), které je totálně improvizované, od první do poslední minuty. Jestli tomu někdo nevěří, má dvě možnosti: dál žít ve svém podezírání a omylu, nebo zajít si na několik Vystoupení.

Takže: O čem se na ŠP bude hrát, neví nikdo, ani Dušek se Zbrožkem (ti to někdy nevědí ani v prvních sekundách na jevišti). Jak dlouho bude představení trvat se taky neví – to vyplývá přirozeně z momentální situace. Dušek se Zbrožkem ovšem tvrdí, že vždy na jevišti vymalují to, co je ten večer v sále; když je tam smutek, vymalují tam smutek, když je tam bláznivá nálada, vymalují tam bláznivou náladu. Jaké Vystoupení na ŠP bude, to tedy záleží trochu i na nás.

(jch)

Vizita – Dušek, Zbrožek

Recenze

Takový ananasový sen...

Jsou představení, kdy zdaleka ne všechno chápeme, kdy se díváme a divíme, a pak odcházíme jako ve snách, a když se nás někdo zeptá, co jsme to viděli, o čem to vlastně bylo, upadneme do rozpaků, kokotáme, blekotáme, snažíme se něco říkat, přestože víme, že je to naprosto marné, že stejně nesdělíme to, co sdělit chceme. Cośi nedefinovatelného jsme při představení cítili, cośi nás přitahovalo, okouzlovalo i (proč ne ?) odpuzovalo, nedalo nám vydechnout. Setkali jsme se s krásou a bylo to až dětsky nevinné. Vnímali jsme něco, čemu snad ani nelze úplně porozumět, a taky to možná ani není stvořeno k tomu, aby se porozumělo. A takové setkání na nás působí tak, že v prvních minutách a hodinách po něm to všechno zapomínáme, aby se nám pak po dnech, týdnech, měsících či dokonce letech vybavovaly jednotlivé situace, scény, pasáže a my teprve nyní počínali nalézat smysl jednotlivin, a pak se začínou obrazy skládat, umocňovat a my třeba až teprve teď tušíme nebo i víme, o čem to takzvaně vlastně bylo, teprve pak nám dojde, o kolik ty spatřené vize předběhly naši představivost, naše myšlení. Tyhle zážitky jsou hrozně důležité. A takovým zážitkem byl Ananas a takovým zážitkem by mohla být – i když je vystavěna na úplně jiných principech – dnes vystupující Vizita. Divadla – sny, až to možná nevypadá, vpravdě vyjadřují ten časoprostorový princip „tady a teď“. Jsou magií.

Josef Chuchma

Ochotnický kroužek Brno – Martin Dohnal

Všechno je jinak

Ochotnický kroužek z Brna mnou otrásl. Nejsem s to psát jinak než pocitově, za sebe, nejsem v stavu psát věcnou kritiku, až příliš mi vrátil trauma ztraceného historického povědomí. V dnešním duchovním klimatu, jež zná jména jako Milan Kundera, Václav Havel, Václav Černý, Jan Patočka, Jan Vladislav, Ivan Diviš, Vratislav Effenberger, Antonín Brousek, Jiří Gruša, Jan Lopatka /když už vůbec, tak ne jinak/ toliko ideologickým slovníkem takybásníků a možnáspisovatelů, v tomto čase, jemuž propadl i kdysi talentovaný a osobitý básník Josef Hanzlík /kdeže je jeho Lampa, Úzkost, Černý kolotoč ?/ nenacházím nic než stravující tiseň. Časopisy Tvář, Orientace, Sešity pro mladou literaturu a opět jména – Jan Zahradníček, Josef Florian, Jakub Deml, Bohuslav Reynek pro mé vrstevníky, děti šedesátých let, nic neznamení. Nevím, čím jsme zasaženi, když předchozí generace byla zaskočena trasplíky. V čem žijeme, že nemáme nejen praktickou a samozřejmou možnost, ale ani touhu o těchto lidech a pojmech, byt' jen nepatrně, se něco dozvědět ?

Čas od času bývám stížen moravským komplexem. Vždy ve chvíli, kdy pražská periodika nemohu otevřít bez žaludeční nevolnosti, nebo smutku, chápu se ohlasu na Brněnský večerník, kupuji brněnskou Rov-

nost. Praha nemá velkých básníků, jen mrtvé a zapomenuté. Tehdy otevírám Jana Skácela, udivuje mne, proboha, že Ludvík Kundera má sílu psát recenze do deníku, že J.P. Kříž, Z. Vybíral a jiní svádějí marné boje s mlýnskými koly. Nechodím na Garáž, Krásné nové stroje, Chadimu, Mámu Bubo, ale vyhledávám Z Kopce, E, Pro pocit jistoty, Ještě jsme se nedohodli, Bittovou a Fajta. Slávie mi upomíná programovou neprogramovost „nové avantgardy“. Jak je možné, že Kafkovo dílo bude režírovat ruský režisér, Ypsilonka nemá ani na tuto, pranepatrnou poctu pražskému rodáku? Ochoťnický kroužek Ameriku inscenoval, bohužel jsem neviděl. Praha ve své nemohoucnosti přenechává iniciativu Brnu, které již dlouho není periferií. Byla-li, není, všechno je jinak. V Ananasu nám servíruje pohled, svůj výsměch a pohrdání. Brněnské soubory nám připomínají, čím Praha žila, a činí tak nemilosrdně. Hrál se o paměti Brna v Praze, jelikož ta vězí v hluchotě a slepotě.

Josef Brož

1990

XXIX. Šrámkův Písek

Zpravodaj ŠP 1990

Jak vidíte budoucnost Šrámkova Písku?

Zeptaly jsme se v rozmezí jednoho odpoledne představitelů místní kultury.

První byl ředitel Okresního kulturního střediska **Jiří Reinish**.

– Písek je od tohoto festivalu neodmyslitelný. Poezie, mládí, jaro – to k sobě patří a bude patřit hodně dlouho. Myslím si, že bude třeba tento festival velice podporovat a musí ho podporovat právě město, které letos příliš nedělalo, ale to je asi dobou. V budoucnosti by tento festival mohl město zdobit.

ER: Co pro tuto podporu udělá okresní kulturní středisko?

– Chceme, aby v Písku vzniklo jedno spojené kulturní zařízení. Dosavadní struktury se mi jeví jako překonané a zbytečné. Já si představuji, že Šrámkův Písek může mít jednou širší dopad. Že tato akce nebude jen záležitostí malých jevištních forem, ale i fotografií a jiných žánrů. Mám v tom smyslu plány, o kterých by bylo předčasné hovořit.

LL: Možná by se Šrámkův Písek mohl stát akcí, do níž by se integrovala kultura města. Festival amatérského divadla – patrně jako dílna – by mohl být součástí.

ER: Pak by ty tři dny možná mohly být bohatší než dřív.

LL: Záleží na tom, jestli to město opravdu chce.

– Jsem o tom přesvědčen. Musíme na tom začít pracovat už letos... Zainterесovat závody, aby přispěly nějakou částkou... ne jako to bylo dřív s pouhými patronáty. Vytvořit výbor Šrámkova Písku, který to bude obhospodařovat.

ER: Myslíte si, že akci budete schopni plně finančně zajistit?

– to v žádném případě. Částečně se bude muset podílet ten, kdo bude soubory vysílat. Garanci musí nést město, ale vybírat lidi do poroty, zajišťovat dramaturgii musí ústav pro kulturně výchovnou činnost. Ten je na to dostatečně kvalifikovaný. My musíme akci zajistit manažersky, organizačně apod. Zachování festivalu Šrámkův Písek je zachováním tradic naší kultury.

LL: Festival má ovšem dvě funkce. Vzhledem k městu jako zajímavá akce spojená s jarmarkem apod. a vzhledem k oboru jako příležitost ke konfrontaci úrovně souborů.

– Lidé dřív trochu kritizovali, že je to uzavřená akce... Musí se městu víc otevřít.

LL: Právě. V městě jsou přece špičkové soubory. Proč se letos neobjevily v hledišti přehlídky? Potkala jsem snad jen Marii Husíneckou.

– Propagace není na té úrovni, jak by měla být.

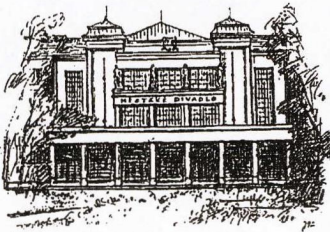
Rozmlouvaly: Lenka Láznovská a Eva Rolečková

1993

XXXII. Šrámkův Písek

ŠRÁMKŮV PÍSEK

ZPRAVODAJ č. 1

ČERVEN 1993

- 15 -

JAŘOVLÍN Alena Hladná Zahrádní 733 391 02 Svatá Věra C361 - 56183 /s/ 56127 /d/	Malá potoková divadlo Alena Dvořáková K Těmání 27 337 06 Písek 019 - 46288 /d/
BOHEMI Jaroslav Vlček Na Jezero 19 140 00 Praha 4 - Ruž. C2 - 2361344-5 /s/ 430214 /d/	KAMAJAN Oymenius Schola Ludus - Karel Zedník Karlo IV. 889 400 03 Ostř. nad Labem 047 - 31634
VÝSTUPY JINÉ Helena Čeláková Štěpánská 1886 755 01 Vsetín 0657 - 2606,3056,3211/62 /s/ 430214 /d/	Studio Šrámkova domu Alena Pospíšilová Malechovice 12 507 44 Libosvize 0433 - 7844 /d/
Dokladní divadlo Beruška Jiří Hebeš Němčoslavova 18 753 01 Bránci na Kory 0642 - 2693 /d/	Alternativní scéna pobyrového divadla Vladimír Mulec Na hradě vodojem 7 162 00 Praha 6 02 - 2326824 /s/ - odp.
JINÝM HAMADA Jiří Haseš T T T Pardubice 040 - 332021	MYTHO PDA Vyškov - pplk. Zdeněk Šetka 682 02 Vyškov 2 0507 - 21170, 21123
JOSLÍČKY Josef Vlček Benešova 1344 500 12 Hrást Králové 12 049 - 42018 /s/	Alibetický divadlo Lukáš Votava 28 Písecká 6 652 00 Brno 05 - 762427 /d/

Šrámkův Písek v přesýpacích hodinách

Třicátý druhý ročník divadelního festivalu Šrámkův Písek se nesl ve znamení oslav 750. výročí založení města. Paradoxem je, že se při takovém jubileu nenašlo alespoň několik jedinců, kteří by na této přehlídce reprezentovali tvůrčí potenciál píseckých divadelníků. Doufáme, že za 250 let, až budeme slavit výročí ještě významnější, bude situace jiná. Pokud bude v té době ještě divadlo někoho zajímat. Ale zpět k letošní přehlídce. Nic převratného člověka nepřekvapilo. Několik souborů překročilo hranici průměrnosti a zbytek přeshlapoval na místě nebo se utápěl v šedé barvě podprůměru. Vlastně by se dalo říct, že všechny porevoluční ročníky Šrámkova Písku jsou jakýmsi tápáním v bludném kruhu, ve kterém se až

na malé výjimky utápí celá naše amatérská divadelní scéna. Nemohu v této souvislosti nevzpomenout na vynikající ročník festivalu v roce 1982, kde snad nebylo slabších souborů. Za všechny bych jmenoval Studio A, Martinovu avantgardní skupinu, těšínský Teatrzyk, Divadlo Na okraji, vynikající Vizitu a její Srslení a zejména v té době nedostižnou postpunkovou recitační skupinu Vpřed, která naprosto ohromila a odvážala publikum.

Položte si nyní otázku, proč úroveň festivalu klesá. Odpověď by byla asi velice obšírná, nicméně v kostce se dá asi shrnout do několika bodů. Jednak amatérské divadlo stejně jako například folková hudba zastává funkci určitého politického ventilu, takže i v totáči fungoval jakýsi princip nabídky a poptávky. A jednak si myslím, že se začínají formovat společenské hodnoty postavené na jiných základech spíše ekonomických. Dnešní mladá generace na sobě začíná pracovat spíše tržně, tudíž vtlouká do svých hlav ty informace, které se nějakým způsobem dají zužitkovat v byznysu. Je tedy nasnadě, že duchovní sféra strádá. Důležitou roli sehrálo i porevoluční omezení témat, a protože umění je vždy více či méně politizující, nebylo o čem hrát. Za dveřmi jsme měli ten vytoužený velký a svobodný svět a nezbyvalo než očistit boty a překročit práh. Nyní s odstupem doby je zřejmé, že svět není tak černobílý, jak jsme si ve své naivitě mysleli. Tudíž už začíná být o čem psát a hrát, i když se to leckdy někomu nehodí do krámu, čehož zářným příkladem je nový film Věry Chytilové Dědictví.

Ale zpět k souborům letošní divadelní přehlídky. Zastavím se u těch, které ve mně vyvolaly alespoň nějakou vnitřní reakci. Velice příjemně na mě zapůsobil pražský soubor Egemani. Na syžetu dobové renesanční italské komedie se rozehrála celá škála naivistického a temperamentního divadelnictví, které produkovalo společenství silně náctiletých. Bezprostřednost, upřímná topornost a očividná radost z důrazu na vtipné repliky a gagové situace strhla k reakci snad všechny diváky v sále. Některé postavy nebylo možné si nezamilovat. To se týká hlavně prostě neohrabaného Petra Grametbauera v roli Canciana. Mám za to, že se stal jedním z miláčků festivalu. Bezesporu nejlepším souborem festivalu, který se svou úrovní blížil zlatým časům Šrámkova Písku, byly královohradecké Jesličky, které předvedly dvě diametrálně odlišná představení. To první pod názvem Kdyby impresionisté byli dentisty podle námětu Woody Allena bylo úsporně komorní a plně nečekaných brutálních gagů. Úsporně a úderně používání rekvizit, výborné monology podtržené profesionalitou obou hlavních protagonistů. Prostě kus, který vyvolal rozporuplné reakce, a tak to u dobrého představení má být. Různost pohledu na toto představení dokonale vystihuje jedna citace z textu: Paní Schimmerová mě žaluje, protože jsem jí uštěl mŕstev, jak jsem to cítil, a ne tak, aby se hodil to těch jejich směšných ůst. Druhé, podle předlohy Honoré de Balzaca, Succubus aneb Běs sviňavý ženský bylo plně barokně pompézních obrazů, hereckého professionalismismu, dokonalé scény, výtečné hudby a vynikajícího zpěvu. Nevím jen, zda splnilo svůj účel. Pro kritiku dogmatismu se hodí přehlednější a jednodušší myšlenkový tok. Ve své bezbřehosti se pak představení mohlo stát dogmatem samo. Rozbitím jedné hodnoty nedochází k vybudování hodnoty jiné. Ve mně představení vyvolalo pocit jakéhosi pozitivního nihilismu. Myslím si, že křesťanský morální kodex se hned tak na hradit nepodaří a ohraničitelnost jeho mantinelů je jen v našich rukách. A kampak potom s čarodějnicemi...?

K dalším silným zážitkům patřilo duo ze Sobotky Studio Šrámkova domu. Mladické protagonistky se chopily věci tak složité a náročné, jakým bezesporu je text Zdeňka Svěráka Tatínku, ta se ti povedla. Nedocházelo k personifikaci Zdeňka Svěráka, což při práci s jeho textem vesměs hrozí. Naopak naivita a v něčem ještě dětská přesvědčivost vtiskla představení punc osobitosti. Vynikající bylo používání úsporných rekvizit, a tak se nám skutečně před očima změnil polštář v kočku a červený hadřík v oheň. Prostě super.

Alternativní scéna pohybového divadla Praha Vladimíra Holce pod názvem Kolektivní improvizace Performace č. 18 mě zklamala. Podobná představení těžší z momentu překvapení, různých zvratů a výsledných pohybových metafor. Toto představení však bylo neúnosně dlouhé, nudné a rozčapané. Po výborném úvodu, kde nás při vynikající muzice zaujaly kostrbaté těžké taneční kreace, následovaly minuty dlouhé beznaděje, kde člověk z úcty k účinkujícím nepískal nebo neodcházel, aby nerušil ono

HLUBOKÉ duchovní poselství. Od blížícího se spánku diváka uchránilo kapání vody a t'apkání protagonistů v ní. Divka nořící svá řadra do provlhlé textilie byla erotizující asi tak prvních pět minut. Pak už to byla opět nekonečná nuda. Závěrečný mystický symbol ukřižovaného Krista mi připadal tak trochu mimo mísu a nutil člověka spíš k úšklebku než k přemýšlení. Absurdita tohoto představení mě dovedla k absurdní myšlence, že deflorace je lepší Performance, v tomto případě č. 18.

Na závěr jsem si nechal skutečnou bombu. Alibústýcké dývadlo z Brna. Jejich Tři muži v cimře (o kryse nemluvě) bylo buď tak geniální, nebo tak fatálně idiotské. Možná to také byla dialektika v praxi, kde mělo dojít k fyzickému kontaktu s publikem. Já jsem to už skoro opravdu nevydržel. Myšlenkové poselství tohoto představení by se dalo shrnout do výroku: O nic tady vlastně nejde. A já bych jen doplnil o divadlo vůbec. Jakýmsi nedopatřením bylo toto představení zařazeno až na samý závěr přehlídky, a tak jen umocnilo můj ne příliš; radostný pocit z celé akce. Přesto přesevšechno věřím v budoucnost a smysluplnost tohoto divadelního festivalu. Má totiž svou tradici a na tradicích se prý dá stavět (alespoň se to tak říká).

Milan Princ

1995

XXXIV. Šrámkův Písek

Šrámkův Písek

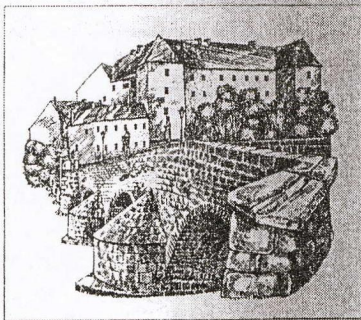
NÁRODNÍ SETKÁNÍ MLADÉHO AMATÉRSKÉHO DIVADLA
34. ROČNÍK
DIVADLO FRÁNI ŠRÁMKA 26.-28.5.1995

KDOPAK TO POŘÁDÁ?

DIVADLO FRÁNI ŠRÁMKA V PÍSKU
SORUŽENÍ TATIMANI BUDOMĚŘICE U BECHYNĚ
OKRESNÍ ÚŘAD V PÍSKU

KDOPAK ODBORNÉ SPOLUPRACUJE?

IPCS ARTAMA PRAHA

→ NÁVRAT DO ŠUMPERKU
Písek pro mladé amatérské divadelníky

22.-27.8.1995
ŠUMPERK

2. ročník celostátní soutěže divadelních skupin
IPCS ARTAMA
Divadlo František Šrámka
oddělení divadelní divny Šumperk

3. ročník soutěže divadelních skupin v Šumperku
Všechny skupiny mají právo na účast v divadle, pokud se rozhodnou
v rámci divadelní skupiny a o vstupu do divadla. Každá skupina
má právo na účast v divadle a o vstupu do divadla. Každá skupina
má právo na účast v divadle a o vstupu do divadla.

4. ročník soutěže divadelních skupin v Šumperku
Všechny skupiny mají právo na účast v divadle, pokud se rozhodnou
v rámci divadelní skupiny a o vstupu do divadla. Každá skupina
má právo na účast v divadle a o vstupu do divadla.

5. ročník soutěže divadelních skupin v Šumperku
Všechny skupiny mají právo na účast v divadle, pokud se rozhodnou
v rámci divadelní skupiny a o vstupu do divadla. Každá skupina
má právo na účast v divadle a o vstupu do divadla.

6. ročník soutěže divadelních skupin v Šumperku
Všechny skupiny mají právo na účast v divadle, pokud se rozhodnou
v rámci divadelní skupiny a o vstupu do divadla. Každá skupina
má právo na účast v divadle a o vstupu do divadla.

7. ročník soutěže divadelních skupin v Šumperku
Všechny skupiny mají právo na účast v divadle, pokud se rozhodnou
v rámci divadelní skupiny a o vstupu do divadla. Každá skupina
má právo na účast v divadle a o vstupu do divadla.

8. ročník soutěže divadelních skupin v Šumperku
Všechny skupiny mají právo na účast v divadle, pokud se rozhodnou
v rámci divadelní skupiny a o vstupu do divadla. Každá skupina
má právo na účast v divadle a o vstupu do divadla.

NĚCO ORGANIZAČNÍHO POVÍDÁNÍ

Přijíždění divadelních skupin do Šrámka Písek 1995 se uskutečnilo
26. srpna v klubovně Divadla František Šrámka. Písek se předsoudu do
konání divadelní divny Šrámka.

Strávenství a ubytování divadelních skupin je zajištěno v 23. srpna a
v 24. srpna ve škole ve divadle. V divadle se dále dle skupiny
vstoupí do divadla a o vstupu do divadla. Každá skupina
má právo na účast v divadle a o vstupu do divadla.

Na divadle jsou ubytování za účelem ubytování v divadle.
Všechny skupiny mají právo na účast v divadle, pokud se rozhodnou
v rámci divadelní skupiny a o vstupu do divadla. Každá skupina
má právo na účast v divadle a o vstupu do divadla.

Na divadle jsou ubytování za účelem ubytování v divadle.
Všechny skupiny mají právo na účast v divadle, pokud se rozhodnou
v rámci divadelní skupiny a o vstupu do divadla. Každá skupina
má právo na účast v divadle a o vstupu do divadla.

Na divadle jsou ubytování za účelem ubytování v divadle.
Všechny skupiny mají právo na účast v divadle, pokud se rozhodnou
v rámci divadelní skupiny a o vstupu do divadla. Každá skupina
má právo na účast v divadle a o vstupu do divadla.

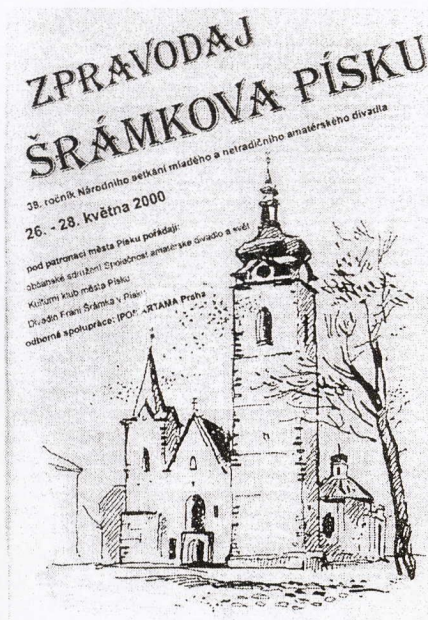
Šrámkův Písek '95

Š
P

2000

XII. Šrámkův Písek

Jihočeští ochotníci se na Šrámkův Písek tentokrát nedostali

Mezi patnáct ochotnických souborů, které postoupily na víkendový 39. ročník celostátní přehlídky mladých a netradičních divadel Šrámkův Písek, se tentokrát nedostala ani jedna jihočeská skupina. Bechyňští Tatramani, kteří tu hráli loni, tak neměli mezi regionálními amatéry žádného zástupce.

Dostat se mezi patnáctku vybraných souborů je pro domácí divadla mnohem těžší než pro jejich kolegy z ostatních krajů. Podle Karla Tomase, který v odborné porotě zastupuje hlavního pořadatele, pražskou organizaci ARTAMA, však není hlavním důvodem nízká úroveň jihočeských amatérů.

„Jižní Čechy stále ještě nemají regionální přehlídku, z které by mohla divadla postoupit přímo do Písku. Na to si stěžujeme všichni každý rok. Soubory, které o účast na Šrámkově Písku usilují, se proto musí přihlásit na přehlídku v jiném kraji. To je pro ně komplikace, ať už časová, nebo finanční, takže to udělá jen minimum z nich. O mnohých jihočeských divadlech se tak vůbec nedozvíme a zpravidla vidáme bechyňské Tatramany nebo divadlo ze Sezimova Ústí,“ uvedl Tomas.

Eva Zajičková (kráceno)

2001

XL. Šrámkův Písek

Zápis z jednání pracovní skupiny (nebo, chceme-li, odborné rady) pro mladé amatérské divadlo – IPOS-ARTAMA Praha

– Přehlídku je nutné jak propagací, tak zejména doprovodným programem v exteriérech otevřít písecké veřejnosti. O přehlídce se musí vědět. Není například možné, aby se diváci trousili do divadla téměř tajně postranním vchodem.

– Samotná hlavní přehlídka trpí absencí dramaturgie – to se pak promítne do rozpačitého přijetí i jinak dobrých nápadů.

– Čím, pro koho, resp. čeho by měla být přehlídka Šrámkův Písek ?

Ne divadlo do 16 let, ne seniorské divadlo. Horní věková hranice 26 let pouze jako doporučení. Na ŠP nepatří nenápaditá dramaturgickorežijní koncepce. Upozadit výraz „mladý“. ŠP bude více o dramaturgickorežijněkonceptní práci než o herectví. Může jít o texty známé i autorské. Přehlídky by se měly účastnit již hotové tvary – nehotové mohou hledat uplatnění např. na národní scéně jako inspirace či studijní materiál.

– ŠP se mohou zúčastnit soubory, jejichž dramaturgickorežijní koncepce a výběr prostředků vykazuje osobité hledání výkladu tématu. Jedná se o divadlo převážně mladé, minimálně věk hrajících 16 let, věkový průměr hrajících by neměl přesáhnout 26 let.

– Výběr inscenací do programu není v současné podobě udržitelný. Po delší diskusi se ustálila následující pravidla:

Licencovaná (certifikovaná) přehlídka může (nemusí) 1 představení do programu ŠP nominovat, více navrhnout s pořadím. Nelicencovaná může pouze navrhnout, podmínkou je zajistit účast jednoho z porotců s kvalifikovanou informací pro osobní obhájení návrhu na jednání programové rady dne 10. 4. 2001 dopoledne v Praze.

Aby přehlídka dostala „glejt“, licenci, pravomoc apod., musí splňovat následující požadavky:

1. minimálně 5 představení ucházejících se o účast na ŠP;
2. minimálně 3 porotci;
3. v porotě zastoupen 1 člověk ze seznamu jmenovaného pracovní skupinou pro mladé amatérské divadlo;
4. dodání nominace/návrhu pro ŠP v souladu s propozicemi;
5. písemný zájem o to, být licencovanou přehlídkou, a to před jejím konáním, s dodáním na ARTAMU.

Seznam lidí pro doplnění porot. Uvažujeme o následujících jménech:

Aleš Bergman, Marie Caltová, Jan Císař, Kateřina Fixová, Karol Horváth, Vladimír Hulec, Petr Christov, Jaroslav Kodeš, Majka Kotizová, Milan Schejbal, Milan Strotzer, Karel Tománek, Karel Tomas, Vladimír Zajíc, Marek Zákostelecký, Ema Zámečníková, František Zborník – případně ještě navrhněte !

– Poznámka pro upřesnění: studenti uměleckých škol jsou chápáni jako amatéři, pochopitelně musí splnit i všechny ostatní podmínky propozic. Absolvent/profesionál se může na představení podílet, jeho vklad však nesmí být předmětem ocenění.

Karel Tomas, Artama (kráceno)

Šrámkův Písek 2001

Národní přehlídka mladého divadla

pod patronací města Písku

40. ročník – 24.–27.5. 2001

Pořadatelé:

Kulturní klub města Písku
OS Společnost amatérské divadlo a svět
Divadlo Fráni Šrámka v Písku
Odborná spolupráce: IPOS ARTAMA Praha

Čtvrtek 24.5.

- 18.00 KK Jiří Císlar, Pavel Vašíček: **Brejle** – Divadelní spolek PRKNO Veverská Bitýška
20.00 KK soubor: **Rukověť protiviv** – Divadlo Padlo Praha
21.00 DFŠ T.S. Gyros: **Chilliastra** – Nejhodnější medvídky Hradec Králové

Pátek 25.5.

- 13.00 DJ Ondřej Cihlář: **Rekonstrukce** – Divadlo Vosto5 DAMU Praha
15.00 KK Ondřej Pumr: **Kolik životů má kočka** – DRED Náchod
16.20 KK Ivana Fexová: **Biblický příběh o konci lidství** – DS Spoušť při Gymnáziu Jihlava
16.20 DFŠ David Dvořák: **Vašíček 22** – Divadlo IGDYŽ Kolín
21.00 DK Alexandr Kliment, Karel Šefrna, Jana Mandlová: **Strom** – Dramatická školička Svitavy
22.00 DK **Peter Janků** – koncert slovenského folkového barda a divadelníka

Sobota 26.5.

- 11.30 KK kolektiv s využitím veršů Josefa Hiršala: **Zastavení zakázáno, parkování povoleno**
– Divadlo Jesličky, ZUČ Na Střežině Hradec Králové, Dospělá embrya
14.00 KK Pavel Jecelín: **Občan Hmyz – situační pestráda plná bzukotu**
– Homotronní neškvor Zruč nad Sázavou
15.30 DJ soubor: **Jsou soutěsky, jsou v nás** – Divadlo V soukolí Havířov
17.30 KK Milan Rožtek: **Ženy** – Golemovy gaťky Blansko
17.30 DFŠ lidová, úprava E.F. Burian, Pavel Lanta a soubor: **Hra o Dorotě**
– Společnost Dr. Krásky – JDO Úpice
22.30 KK Miloš Macourek: **Hra na Zuzanku**
– divadelní soubor Stopa při Podještědském gymnáziu v Liberci

Neděle 27.5.

- 11.00 DFŠ Sergej Sanža: **Tichá noc** – Facka Brno

Změna programu vyhrazena !

Doprovodný program 40. ročníku ŠP

- 23.5. Recitál Jiřího Schmitzera – klub Uhelna
24.5. Divadelní představení pro školy „Jak se dělá divadlo“, divadelní spolek Princip – DFŠ
25.5. Divadelní představení pro školy „O princezně Jasněnce“, divadlo KVELB – KKMP
25.5. Peter Janků, koncert slovenského folkové barda a divadelníka – Divadelní kavárna
25.5.–26.5. Dílna šermířského divadla – Palackého sady
26.5. Divadlo KVELB – „Můj bestiář“ – Havlíčkovu nám., Palackého sady
26.5. Divadlo KVELB – „Staré pověsti“ – Zahrada KKMP
26.5. Divadlo KVELB – „Tam u nás se nikdy nemýlí“ – Zahrada KKMP
26.5. Koncert Závodníci, Rezavá klec – klub Uhelna
27.5. Besídka divadla Sklep – DFŠ

Z Historie Šrámkova Písku

I. Šrámkův Písek se uskutečnil v říjnu roku 1957 jako ústřední kolo divadelní činnosti dětí a mládeže. Byl součástí tehdejší STM. Byla to zdařilá obdoba Jiráskových Hronovů. Vystoupení 16 kolektivů předložilo k úvaze smysl amatérského divadla. 1. a 2. cenu si odvezly soubory z Brna a z Nitra.

II. a III. Šrámkův Písek v letech 1958 a 1959 šel stejnou cestou. Vítězné vyšly v těchto letech ze soutěže soubory z Myjavy a Lidové divadlo z Plzně. V roce 1959 byl uveden v přehlídce rovněž „Měsíc nad řekou“ Fráni Šrámka.

IV. Šrámkův Písek v roce 1960 trochu zrozpačitěl a konal se jen jako přehlídka souborů. Ukázal však nový směr. Započal odliv mladých lidí z tradičního divadla k malým jevištním formám. Umělecké ceny dostaly soubory z Brna, Vysokého Mýta a divadélko Oko z Popradu.

V. Šrámkův Písek v roce 1961 již měl převahu v malých jevištních formách a tyto se pokoušely hledat svůj vlastní výraz. Hlavní ceny byly uděleny souborům z Českých Budějovic, Vysokého Mýta a souboru gymnázia Praha 1.

VI. Šrámkův Písek v roce 1962 byl nesoutěžní přehlídkou malých jevištních forem. Soubory, mladí lidé, chtěli říci své názory na současnou společenskou problematiku, na tehdejší styl života naší společnosti.

VII. Šrámkův Písek. V roce 1963 se rozhodovalo, zda se vůbec má ŠP konat. Nakonec se uskutečnil pouze jako krajská přehlídka bez udělení cen.

VIII. ŠP v roce 1964 našel znovu cestu a stal se ústřední přehlídkou STMP v oboru kabaretních a estrádních souborů a skupin. Nebyly uděleny žádné ceny.

IX. a X. ŠP v letech 1965 a 1966 byl opět věnován převážně malým jevištním formám. Oba ročníky byly organizovány jako mezikrajské přehlídky MJF – ceny nebyly uděleny. Putovní pohár obdržely soubory Inklemo z Prahy a soubor Zeyer z Českých Budějovic.

XI. ŠP v roce 1967 znovu zaváhal a stal se záležitostí recitátorů. Konala se pouze krajská přehlídka uměleckého přednesu, ceny nebyly uděleny.

XII. ŠP v roce 1968 byl celostátní přehlídkou nejpodnětnějších mládežnických a dětských pódiových vystoupení. Byly uděleny dvě ceny za herecké výkony.

XIII. ŠP v roce 1969 byl vyhlášen jako ústřední kolo soutěže v oboru divadlo, poezie a malé jevištní formy pro kategorii středoškoláků a učňů. Ceny nebyly uděleny.

XIV. ŠP v roce 1970 na této cestě setrval a konal se jako ústřední přehlídka malých amatérských divadelních souborů, divadel poezie a smíšených uměleckých skupin. Pořadí nebylo určeno, putovní pohár si odnesl soubor z Tábora.

XV. ŠP v roce 1971 se uskutečnil jako ústřední přehlídka soutěže mladých dramatických souborů a kolektivů malých jevištních forem. Vítězem se stal soubor ZDŠ z Vrchlabí.

XVI. ŠP v roce 1972 byl opět národní přehlídkou mladých dramatických kolektivů a souborů malých jevištních forem. Ceny byly uděleny Divadélku Rádio z Prahy, souboru LŠU z Prostějova a souboru Mini-div z Ostrova nad Ohří.

XVII. ŠP v roce 1973 byl národní přehlídkou mladých dramatických kolektivů a souborů malých jevištních forem. Ceny získal soubor z Brandýsa nad Labem a pražské „Křesadlo“.

XVIII. ŠP v roce 1974. V tomto roce se stal hlavním vyhlášovatelem a garantem národní přehlídky ČÚV SSM. Od tohoto ročníku je ŠP přehlídkou divadel malých forem. Ceny získaly soubory Kruh a Via z Prahy a soubor Regina Břeclav.

XIX. ŠP v roce 1975 byl jednou z hlavních akcí Celostátního festivalu ZUČ. Ceny získaly soubory Excelsior z Prahy, vojenský soubor z Domažlic a Regina Břeclav.

XX. ŠP v roce 1976 se konal jako Národní festival ZUČ. Byl nesoutěžní přehlídkou. Čestné uznání získaly Divadlo X z Brna a pražské Paraple.

XXI. ŠP v roce 1977 se konal opět jako nesoutěžní přehlídka divadel MJF za účasti zahraničních souborů z SSSR, MLR a Rakouska.

XXII. ŠP v roce 1978

XXIII. ŠP v roce 1979

XXIV. ŠP v roce 1980. Od tohoto roku se ŠP pořádal jako bienále

XXV. ŠP v roce 1982. Velmi zajímavý ročník napěchovaný výbornými soubory /recitační skupina Vpřed, Teatrzyk aj./

XXVI. ŠP v roce 1984. Začínají se objevovat nové tvůrčí postupy. Na druhé straně i soubory, které asi měly zůstat doma.

XXVII. ŠP v roce 1986. Vynikající Pitinského Amerika i Groteska Doprapa P. Lébľa

XXVIII. ŠP v roce 1988 se nesl v duchu otevírající se demokracie. Ve vzduchu již něco viselo a bylo i na co koukat. Vynikající Vizita, Ochotnický kroužek Brno i soubor Jak se vám jelo P. Lébľa.

XXIX. ŠP v roce 1990. Od tohoto roku se pořádá festival každoročně a úroveň je hodně proměnlivá. V průběhu celých devadesátých let stále klesala divácká návštěvnost a diváky se tak stávali vesměs sami účinkující.

40. ROČNÍK 2001. Hlavním pořadatelem se stává Kulturní klub města Písku. O odbornou spolupráci se po revoluci stará IPOS ARTAMA Praha. Festival by měl vyjít do ulic, doplněn o celou řadu průvodních akcí a měl by se hlavně zviditelnit. Držme si palce.

(čerpáno převážně z dobových materiálů)

Dnešníma očima

Divadlo Beruška

Úvod (Hranice, 17. února 2001)

Divadlo Beruška hrálo na Šrámkově Písku v 90. letech celkem šestkrát. Zpětně se mi zdá nejzajímavější, že oproti oblastní přehlídce ve Valašském Meziříčí, z níž soubor do ŠP vždy putoval, se v Písku podařilo udržet dokonalou izolaci produkce přišedších souborů a domácího publika. Po několik let byl jejím symbolem zamčený hlavní vstup do divadla. Nejenže tedy v Písku málokdo věděl, že ŠP právě probíhá, ale i pro herce bylo ovzduší, v němž divadelníci hrají jen pro divadelníky a porotu trochu sterilní. Pokud se dá na něco usuzovat z té šestinásobné návštěvy, pak se mi zdá, že v druhé půli 90. let byla odborná porota výrazně podnětnější než v letech minulých (zejména díky Karolu Horváthovi), nezdary byly konečně označovány za nezdary a úspěchy hodnoceny střízlivě. (B)

Zároveň je třeba říci, že jsme se vždy těšili na možnost vystupování na ŠP, neboť příjemná letní atmosféra města nad Otavou v kruhu mladých sympatických kolegů a kolegyně bývala, především v posledních letech, podnětnou a inspirativní, i když spíše lidsky než divadelně. (C) Lesíček aneb Smrt sa volá

Eintopf (malý sál, 30. května 1992)

Byli jsme neaktivnější diváci, často jsme i ostatní roztleskávali. Začali jsme tím, že jsem řekl: „Podívej se, Terezo, dnes byl zvolen říšským kancleřem Adolf Hitler“. Pak jsme hráli o třech německých vojácích, kteří se otrávilí eintopfm, o procesu s Jiřím Dimitrovem, o maturitě, maďarské kontrarevoluci, o rádiu a podobných věcech. Osobně se mi nehrálo nejlépe. Největší problémy jsem měl s češtinou. Nebyl jsem v těch dvou dnech, co jsme mluvili jen slovensky, schopen normálně mluvit, takže celé představení jsme odehráli dvojязыčně. (C)

Tak: Jak hledám slunce (malý sál, 4. června 1993)

Pak jsme začali vymýšlet o čem to naše představení bude. Zalíbilo se nám, že na začátku budeme ztroskotanci, a že zpětně se budeme snažit zjistit, proč jsme ztroskotali. Nervozita stoupala, takže jsme původní návrh zamítli, ale na lepší jsme nepřišli... Začali jsme asi ve 22:40 ve vlnách jako ztroskotanci. Úvod byl strašně rozplizlý a snad proto se představení vůbec nerozjelo. Konec jsme zahráli asi na tři-krát. Diváci sice tleskali, ale takhle by tleskali čemukoliv. Byl to hrozný pocit, všichni jsme měli špatnou náladu. (C)

Dramaturgie přehlídky byla hrozná! Před náma hráli Vždycky jinak ze Vsetína, což byla napůl improvizace docela podobná tomu co hrajeme my (navíc byli tři – jako my!). Takže čím jsme mohli překvapit? Taky jsme byli dost unavení z cesty, takže představení dopadlo blbě. Každý si hrál svoje vtipy, asociace, práci s rekvizitama a rýmy – nakonec jsme to všechno naoko rámovali narážkami na „špatný film“. Vrcholem byl závěr. Nezhyba řekl: „Podal jsem špatný výkon!“ A pak jsme asi 3 minuty kecali o filmu – představení. (B)

Technojem (malý sál, 4. června 1994)

Vymysleli jsme, že budeme hrát o poště a obecně o přenosu informací. Byli jsme slušně naladěni, i když se samozřejmě objevily určité problémy – hlavně s Nebeským, který tradičně ignoroval rozmluvení a rozcvičení. Na začátku to ještě nebylo ono, ale pak jsme se rozjeli. Hráli jsme jenom asi 25 minut, přesto tam bylo hodně děje, ten ale nebyl svázán v souvislý příběh – pouze téma bylo stejné. Marek to viděl jako jedno z nejlepších představení, já jsem to viděl jako lepší standard, Nebeský jako slabší standard. (C)

Nenahraditelný tovar (velký sál, 25. května 1996)

Velký sál se pro nás moc nehodil, ale mně se to líbilo, byla to možnost vyzkoušet něco nového. Hodně jsme recitovali, tak jako v poslední době často. Skoro to byla revue. Měl jsem pocit nádherně dynamického tvaru. Na konec jsme pustili Lady Punk a byla nálada dobrá. Hráli jsme odpoledne. Večer seminář. Vychvalování hodně špatné Alenky před zrkadlom mě donutilo reagovat. Monopol chvály byl narušen. (B)

Naše poznámky k ostatním představením nebrali porotci i účastníci moc vážně. Měli zato, že je to jen pokračování našeho vtipného představení. Bylo nám z toho smutno. (C)

Divadlo Beruška – Šrámkův Písek 1996

Našel jsem v tobě princeznu (velký sál, 30. května 1998)

Diváci byli na pódiu a my jsme hráli před zataženou oponou, kterou jsme celkem brzy roztáhli, takže se za námi otevřel obrovský prostor hlediště, který mě divadelně děsil. Měli jsme mikrofony strašně špatně nezvučené, navíc byly na šňůrách, takže jsme byli omezeni pohybově. Každý jsme chtěli a snad i měli co říct, ale měl jsem pocit, že už se tam tři nevejdeme. (C)

Mně hrozně bavilo otevřené hlediště za námi. Navíc pro mě bylo působivé, že i diváci byli na jevišti, což mi připomnělo právě úplně první písecké představení, které jsme v roce 1992 viděli... Nezhyba byl otrávený, říkal, že končí, nedostal prostor, který potřeboval; o místech, která jsem považoval za obzvlášť zdařilá se dostupní diváci vyjadřovali jako o nudných. Došlo mi, že prostě nemám cit pro tyhle věci, když se úplně rozcházím s odezvou, a také jsem si řekl, že by byla škoda, kdyby z divadla odešel Nezhyba, kterého to baví a který chce hrát. (B) Nejružnější revuální a kabaretní prvky patřily vždy k našim oblíbeným výrazovým prostředkům. A společně s pronikáním rýmované poezie do improvizovaného textu přirozeně přišla píseň. Do organizačních požadavků zájezdů tak přibyli klavír a mikrofony. Po technickém (nezvládnutý zvuk) i invenčním (ztížená komunikace způsobená technikou) fiasku na ŠP odchází z divadla Nebeský. (A)

Chtěl bych být potkán (velký sál, 27. května 2000)

Poprvé jsem v Písku jen jako divák. Kluci hráli zase na jevišti velkého sálu, tentokrát ale měli za sebou zákulisí. Dobře jsem se bavil, ale bylo tam hrozné vedro. Krásné byly textové výlety do současné mezinárodní politiky i národního divadla. Intelektuálský kousek! (B)

Poté následuje proměna stylu „přerov“ v něco čemu říkám „sofiteátr“ – sofistifikované divadlo. V Písku jsme zahráli představení, které vycházelo z historie českého divadla. (A)

Zvolená forma mi nebyla příliš vlastní. Přestáváme hrát čistě „ze sebe“, ale proměňujeme představení v sérii monologů, při kterých předstíráme neschopnost, trému, trapnost. Ale pouze to předstíráme, nemůže to vycházet z nás. Špatně se potom teda komunikuje s diváky i mezi námi. Je to pro mě hodně formalismus. Nevím proč to Marek tolik prosazuje. (C) (Dekadentní) Divadlo Beruška – soubor z moravských Hranic, který se věnuje improvizovanému divadlu. Členové: Prokop Holoubek (od 1998), Petr Marek (A), Jiří J. K. Nebeský (do 1998) (B), Jiří Nezhyba (C).

Text je montáží deníkových záznamů a vzpomínek.

QUO vadis Šrámkáči

Divadelní přehlídka Šrámkův Písek bývala v 60. a 70. letech nejen mezi divadelníky svátkem. Začínala zde celá řada herců, režisérů, scénáristů, kteří jsou nebo byli na prknech, která znamenají svět, pojmem. Divadelní hlediště doslova praskalo ve švech a zdaleka ne všichni diváci měli to štěstí, že se na jednotlivá představení potlačili.

V posledních několika letech však nastal obrat téměř o 180 stupňů. Divadelníci hrají jednotlivá představení v podstatě jen pro sebe. Ostatní diváci se dají spočítat na prstech jedné (možná dvou) rukou. V novinářské anketě mezi obyvateli Písku ví jen málokdo, co je Šrámkův Písek. Čím to? Příčin je zřejmě více. Nejsem žádný znalec, odborník ani psycholog, ale pokusím se na tyto příčiny, alespoň z mého hlediska, poukázat.

– ŠP je definován tak, že je více o dramaturgickorežijněkonceptní práci než o herectví, a proto jednotlivá představení rozhodně nepatří do pojmu „masové kultury“.

– V jihočeském regionu se opakovaně nenašel žádný divadelní soubor, který by se o účast v národní přehlídce ucházel.

- Jižní Čechy jako jeden z mála krajů nemají vlastní regionální přehlídku.
- V posledních letech výrazně vzála organizace přehlídky, vše se tvořilo na poslední chvíli bez jasných pravidel jak pro soubory, tak i pro organizátory.
- V Písku o konané přehlídce téměř nikdo nevěděl, ŠP probíhal skoro v ilegalitě, zkrátka mizerná propagace.
- Chyběla celá řada doprovodných akcí zaměřených k ŠP (školní představení, koncerty, pouliční divadla...), zkrátka město divadelní přehlídkou nežilo.

A dalších příčin by se jistě našla celá řada.

Co udělat pro nápravu tohoto stavu? A dá se s tímto stavem ještě vůbec něco dělat? Myslím si, že ano. A kdybych nebyl přesvědčen, že ano, asi bych se s takovou vervou nepouštěl do organizování další přehlídky.

V loňském roce převzalo Město Písek záštitu nad ŠP.

Kulturní klub města Písku v letošním roce vystupuje poprvé jako hlavní organizátor přehlídky, navíc jubilejní, čtyřicáté.

Čtyřicet let je už pořádná tradice a bylo by škoda, kdyby ŠP postupem času vyšuměl.

Víme, jak by ŠP do budoucna neměl vypadat, máme chuť a elán něco změnit, máme i nějaké nápady. Držte nám palec!

Ing. Petr Jelínek dramaturg KKMP

Pohled a zhodnocení Šrámkova Písku ze strany města

Šrámkův Písek má jistě v kulturním kalendáři Písku, Jižních Čech i České republiky své významné místo, a to přes všechny problémy se kterými se v posledních letech potýká.

Tato republiková přehlídka divadelních představení mladých amatérských divadel prošla mnoha proměnami. Od malé komorní akce v době svého vzniku přes gigantické přehlídky dokumentující jaký tvůrčí potenciál a svobody poskytuje zřízení socialistického Československa mladé divadelní generaci až po částečný úpadek a naprostý divácký nezájem v 90. letech 20. století, kdy festival vydržel jen díky nadšení několika organizátorů a zejména díky tomu, že zůstal tvůrčí dílnou mladých divadelních souborů a spíše diskusním fórem k výměně jejich zkušeností.

V čas, kdy znovu uvítá Písek mladé divadelníky, je určitě ta správná doba poohlédnout se do minulosti a bilancovat historii, ale podle mne je i správná doba na úvahy o přítomnosti a budoucnosti a o zlepšení stavu, který započal s 90. léty 20. století a zatím se nezlepšil.

Především bude nutné propojit festival (přehlídku) více se samotným městem, a to dvěma cestami.

První cestou je vrátit divadlo a divadelní přehlídku divákovi, neboť divadlo i přehlídka je především pro diváka a bez něj nelze ani zjistit, zda se hrály hry dobré nebo špatné a zda se hrály dobře či špatně. Přehlídka se bude možná muset obrazně i doslova pokusit „vyjít do ulic“, s předstihem před konáním představit ve spolupráci se sdělovacími prostředky hry i soubory a využít toho, že v Písku je několik středních škol včetně uměleckých k získání diváků se zájmem o přehlídku.

Druhou cestou je větší personální propojení přehlídky se samotným městem Šrámkovým – tedy s Pískem. Pokud část organizátorů nebude přímo v Písku po celý rok pracovat ve prospěch přehlídky, bez znalosti prostředí, bude jen obtížně uskutečnitelná přehlídka, která uspokojí jak účinkující, tak diváky

a odbornou veřejnost. Pro tuto činnost budou muset být získáni místní občané, divadelní soubory či kulturní instituce, popř. i sponzoři a mecenáši, tak jak tomu bylo (i když mnohdy spíše z nařízení než ze zájmu) v minulosti. Bude nutno v součinnosti se sdělovacími prostředky a odborníky zvýšit i celostátní prestiž akce.

Za sebe mohu slíbit, že obě cesty plně podporuji a že učiním vše pro to, abychom po nich společně vykročili v dalších ročních přehlídky. Nebráním se ani myšlence, že by město do budoucna nebo hned příští rok festival finančně podpořilo značně výrazněji než dosud, ale bez toho, že začneme ze všech sil kráčet po dvou cestách, jak jsem je popsal, mám za to, že tyto prostředky nemohou přinést očekávaný účinek.

Možná, že se moje slova příliš nehodí do rámce jubilejního 40. ročníku Šrámkova Písku, ale rád bych se ještě dočkal dalších desítek ročníků festivalu a proto jsem, namísto obvyklých zdravic napsal o tom, kde si myslím, že „bota nejvíc tlačí“.

Luboš Průša
starosta

Šrámkův Písek očima Mirka Kovářika

Upřímně musím přiznat, že za celá ta desetiletí píseckých setkání nepodnikl jsem vlastně nikdy nějakou souvislejší průzkumovou sondu do „vnitřních“ dějin tohoto festivalu. Jistě, byl jsem tu několikrát, jednou dokonce v porotním společenství vedle Pavla Boška, Ewalda Schorma a Ivana Vyskočila, za někoho jsem zaskakoval, něco uváděl – většinou závěrečný večer. Zúročovalo se moje konferenciérské působení na Portách, neboť právě na takových hudebně-společenských setkáních mohl jsem být co platný při účinkování folkových a country kapel. Tady jsem také po prvé slyšel Vladimíra Mišíka zpívat Hraběte a Kainara, přiznám se, že právě kainarovské songy / Stříhali dohola malého chlapečka, Královské blues a Sochy / rozhodly o tom, že se pokusím o „svého“ Kainara – bylo to nějak za druhou polovinu 70.let – 77? 78? – a nás na agentuře tlačili k nějakému jak se tenkrát říkalo „angažovanému“ pořadu. Udělal jsem tedy montáž z textů, které později vyšly ve Včele na svou dobu docela odvážném výboru z poslední Kainarovy básnické éry. Byla tam i báseň psaná v palachovském měsíci 1969, Podvečerní zimní jízda vlakem, pravda „v Čechách 1969“, jak zněl celý název, už cenzura potlačila, ale mně to stačilo k tomu, abych později tenhle text říkal na Portách a jednou – tuším právě v nějakém lednovém čase – na koncertě kapel Porty v Lucerně...

Ale to odbíhám: prostě na Šrámkově Písku jsem díky Mišíkovi přibral do svého beatnického repertoáru i básníka, jemuž se za života ani nesnilo, že se pět let po smrti stane div ne erbem českého poloundergroundu...

Byl jsem tu také v Divadle na okraji, sám jsem po celou dobu jeho existence stál blízko jeho inscenacím svým pojetím přednesu i transformace poetického textu v dramatický artefakt – a pak, patnáct let žilo na klubové scéně Rubínu na Malé Straně moje Zelené perfi. V Písku jsme tuším uváděli inscenaci, v níž jsem účinkoval jako sólista /přednášel jsem Majakovského text z roku 1915/ i jako recitační podílík na jevištní podobě Chlebnikovovy Vlády Zeměkoule, na svou dobu to bylo především přiznání k avantgardě, které co do razance použitých slovních i scénických prostředků bylo hutnou polemikou s oficiální propagací sovětské tematiky v době normalizace.

Ale abych šel k tomu, co jsem mohl říci hned v první větě: po tři desetiletí byl pro mne především festival v leccems píseckým dnům podobný, Wolkrův Prostějov, každoročně místem setkání, jež postupně jako by stavěla most před dobu nejrůznějších peripetií jak v mém životě, tak v celém dění v této zemi. Interpretace poezie, sólová i kolektivní, to byl můj svět – proto jsme vždycky na Šrámkův Písek z Prostějova posílali ta divadla poezie, která měla zakódovaný v inscenacích punc experimentu...Pamatuji na některé Vašínkovy pořady a pochopitelně Potužilovu řadu poeticko-dramatických montáží, Májem počínaje ...

Písek byl pro mne ovšem také místem mých přednesových štací – v divadelním klubu, v kapli uprostřed sadu-bývalého hřbitova, v klubu na Fügnerově náměstí a pochopitelně na školách... Po celé jedno dvacetiletí jsem tato místa střídal – nedávno k nim přibýlo Prácheňské muzeum při jedné vernisáži... a scéna letního kina, málem bych zapomněl. Že tu mám řadu přátel, o tom snad svědčí i to, že tohle mohu psát i s trochou nostalgie, jak jsme si nyní v době elektronických korespondencí vlastně vzdálenější, když si můžeme volat kdykoli a kamkoli a e-mailem nahrazovat kdysi tak čilou a větvitou korespondenci dopisovou...

Už po několikáté měl jsem v klubu kulturního domu, tam, kde se odbyvala valná část produkcí Šrámkových Písků, společný večer se skupinou Pavouk na lyžích... Po každé jsem chodbami onoho zařízení procházel jakoby s ozvěnou rušných šrámkovských festivalových dnů a nocí... I když jsem jich neprožil tolik, přece jen ve mě zůstalo něco, co mohu klidně spojit i s prostějovskou atmosférou: byla to doba přátelství, která se prověřovala právě při takovýchto setkáních – nebylo těžké vycítit, kdo k sobě patří jakýmsi vnitřním přiznáním, měli jsme svůj svět, nedali si ho vzít – a když šlo někdy do tuhého, věděli jsme, že se můžeme jeden o druhého opřít. Nebylo marné to nosit jako dar, který se nemusí nutně vynášet na veřejnost a všude o něm mluvit, ale s jehož existencí lze nakládat jako s životním kapitálem nejvyšší hodnoty.

Psávám na programy svých pořadů citát z jedné básně Gregoryho Corsa, který platí snad i jako resumé těchto šrámkovských reminiscencí „ Člověk chráněný člověkem před člověkem – to je láska...“ Co víc k tomu dodat...

Mirek Kovářík

Pohled jiný, tentokráté divácký

S Pískem jsem se seznamoval natříkrát. Poprvé jako žák autoškoly, když mne můj svérázný instruktor donutil na první jízdu jet z Prahy do Písku a zpět. Díky tomu jsem se naučil řídit.

Druhé seznámení byly návštěvy Šrámkova Písku. V 70. letech moje manželka Zuzana Trojanová psala a vydávala básničky. Přes Mirka Kováříka a lidi recitující poezii či hrající divadla poezie, jsem se dostal až na Šrámkův Písek. Tehdy do města vzdáleného s povědomým historickým a kulturním charakterem. Vždy to však bylo jako vstoupit do jiného světa – vymanit se z šedi a izolovanosti a potkávat se s lidmi kteří chtějí něco rozdávat a sdílet. Pro mne bylo vždy nejzajímavější pozadí Šrámkova Písku, když jsem se mohl seznamovat s lidmi z různých konců a hlavně s nimi vést řeči. O čemkoli. Protože to byla příležitost při které lidi posedávali, popíjeli a debatovali. O představeních o svých touhách a plánech, o záměrech a pokusech.

Byl to zvláštní mikrosvět, obklopený asi normálním chodem města, které jsem tehdy příliš nevnímal. Festivalová atmosféra, pocit volnosti a cizí město dovolovaly dovolit si věci jinde nedovolené. Posedávat na trávníku v prahu před divadlem, popíjet tam a kouřit, bylo jinde nemožné. Přiznávám, že si nepamatuji jednotlivé ročníky, nepamatuji si ani představení, ale zůstal mi dojem, že zde vládla nezvyklá svoboda a družnost. Jako návštěvník odjinud jsem přijížděl za lidmi, které shromáždila potřeba sdílet své divadelní, umělecké, ale i názorové snahy.

Docela, jiné to bylo, když jsem se do Písku stěhoval. Moje žena tehdy zemřela a na nějaký čas jsem ze všeho vypadnul. Šrámkův Písek šel mimo mne a najednou jsem se na něj díval očima obyvatele tohoto města. Překvapilo mne, že to, co jsem vnímal jako svébytné a nezávislé, je vlastně oficiálně organizovaný program – ostatně jak jinak v té době – jenže mi to ubralo chuti.

Po čase jsem zase začal sledovat přehlídku představení a zapojoval se jako divák a návštěvník představení, na která jsem chodil s dcerou. Viděl jsem, že pro drtivou většinu obyvatel města je Šrámkův Písek čímisi, co jde mimo ně. Možná že je to spíše rušilo a v jistém smyslu to chápu – sjelo se množství lidí a

tvářili se, že jim všechno patří, povalovali se po ránu v parku a v noci hlučeli. Šrámkův Písek však zůstal mikrosvětlem, kde se scházeli lidi.

To nejdůležitější pro mne samotného byla zkušenost, že zde existovalo cosi, co nabízelo a vyžadovalo aktivaci zapojení. Příležitost dávat jeden druhému, oslovovat neznámé a nalézat vztahy s dávnými přáteli, a to vše v divadelní atmosféře, zvláštním způsobem provokující svou teatrálností, hravostí a pomíjivostí. Myslím, že bych rád něco takového ještě zažil.

Ivan Ůlehla 14. května 2001

Měsíce nad řekou v letech beze světla

Koncem dubna se vracím z dopoledního představení Městského divadla v Mladé Boleslavi a mimo jiné myslím i na to, že jsem dosud nesplnil slib a nenapsal článek do almanachu, který chce připomenout Šrámkovy Pisky 70. a 80. let. Hráli Měsíc nad řekou, pro studenty středních škol a učilišť, v režii doyena české (filmové) režie Jiřího Krejčíka. Osmdesátiletý režisér se zmocnil Šrámkova impresionistického textu s brutalitou odpovídající zdání, které sám o sobě úspěšně vytváří. Fráňův text popadl, zpěvrcel, přepsal, ztematizoval v něm své vztaky, posměšky nevědnému malému českému rybníku, odpor ke stárnutí, které z rozjívěné puberty přešlo do sentimentu a postrádá přitom zralost. Rozjívění puberťáci v hledišti to chápou a berou. Krejčíkovo představení je výkonem ne z oblasti interpretačního, ale autorského divadla, jak jsme si je v Čechách pracně definovali v 70. a 80. letech.

Připadám si v tu chvíli jako sentimentalizující bývalí „orlové“ Hlubina a Roškot, matoucí se ve vzpomínkách na velikost a jedinečnost svého mládí, které si museli zmýtizovat, aby zakryli všude se prodírající trapnou prázdnotu. U Krejčíka totiž Hlubina nenapsal velký, odvážný román a neobtěžoval svůj talent rodině – sesmolil grafomanskou pornografií, kterou mu právem nikdo nevydal. A Krejčíkův Roškot to v životě „dotáhl tak daleko“ jen díky podvodu u maturity a oportunismu v praktickém životě.

Snažím se vzpomenout si na poslední inscenaci Měsíce nad řekou, kterou jsem viděl; byla to inscenace činohry Národního divadla a byla uvedena jako slavnostní představení Šrámkova Písku někdy koncem 70. let. Tuctová, ze slavného filmu odvozená inscenace, ze které mi ulpěl ve vzpomínkách jen jeden pocit – nepatříčnost. V hledišti seděli nomenklaturní oficiálové, pod jejichž dozorem, pardon, záštitou, byl festival pořádán a tvářili se náramně spokojeně – to jsme pro tu dnešní mládež, pro ty naše svazácké Slávky a Viliky vytvořili krásnou příležitost pro rozvoj jejich „zájmové umělecké činnosti“, aby „nám“ neposlouchali Svobodnou Evropu a neflákali se „nám“ po hospodách. Do hospody K Reinerům přes park evakuovala během představení většina účastníků festivalu – proboha – Šrámkův Písek má být přeci přehlídkou netradičního, autorského divadla! Národní mistři pod vedením soudruha Švorce – jděte nám s tou svou Putimskou branou, šumícím splavem, větrem ve vlasech, měsícem nad řekou a všemi sentimenty někam!

Na konci 80. let se přihodilo, že slavnostním představením byla inscenace Suškova pohybového divadla Kolotoč Bersidejsi. Účastníci festivalu se zaujatě nořili do složitých asociací vyvolaných minimalistickým neverbálním ztvárněním pocitů, nomenklaturní oficiálové prchali zděšeně přes park a přemýšleli nad tím, co jim to, ztraceně, ta jejich mládež, která přece měla být nová, Husáková, dělá, a zda by se všechny tyto aktivity, když už se tak nějak nepěkně vymkly, neměly zatrhnout. A to v té dvouhodinové inscenaci nepadlo jediné slovo! Jistě by i ledacos zatrhli, kdyby se jim, sebezsmýzovaným orlům, dávno nerozštěpila křídla a měli vůbec ještě nějakou sílu seknout zobákem.

Poprvé jsem se v Písku na festivalu ocitl v roce 1978 (alespoň myslím) – jako účinkující – s armádním (tehdy základák) souborem, který na svazácké akci nikdy nesměl chybět. (Do Písku vždycky jezdil vítěz celostátní Armádní soutěže umělecké tvořivosti, kategorie slovesné obory, specie „malé dramatické formy“). Proti „duchovnímu prostředí“ poddůstojnické školy ve Zvolenu, kde jsem si na buzeráku musel oddupat své, když jsem nesměl být přijat na DAMU, byl pro mě Šrámkův Písek týdenním zjevením.

Náhle jsem nenaslouchal rozkazům typu: „súduh vojak, zabezpečťe handru!“, ale poslouchal jsem semináře doktora Vyskočila, režiséra Bašty, Holanova editora pana Justla, sledoval „inspirativní inscenace“ Provázků, Hanáckého divadla, Divadla na okraji. Viděl jsem hrát Arnošta Goldflama Isáka Bábela v Mojí první huse (brněnská Ixka), Vašínkův nezhubitelný Orfeus tuším v Pirátech z Penzance, pány Hladkého a Bodnára z Exelsioru, když byli v kondici a dávali Směj se, paňáco. A mnoho dalšího. Archiv si nevedu a za přesnost svých vzpomínek neručím. Nicméně si vzpomínám na údiv – tohle že je svazácká soutěž? Malých amatérských divadelních forem? Tohle že je zájmové umělecká činnost, jejíž koncepce odpadla značně sežvýkaná od huby ždanovovským kulturtrégrum padesátých let?

Do temně zeleného beznadějného substrátu nesmyslnosti reálného socialismu, který představovalo tehdejších nucených 24 měsíců v armádě, jako by zasvítlo slunce.

Tenhle pocit mělo na Písku jistě mnoho lidí. Proto jsme si ho tak pěstovali. Proto posléze vznikly pojmy jako „autorské netradiční divadlo“, jako „nepravidelná dramaturgie“, proto od oné druhé poloviny 70. let vzniká něco, čemu jsme pak všichni zvykli říkat „hnutí“. Světlo v beznaději a prázdnotě okupované konzumní společnosti, kde navíc nebylo co konzumovat.

Světlo. Světlo?

Někdy v té době, kdy jsme na sebe spiklenecky pomrkávali, naslouchali na píseckém semináři výkladu o Brechtových Pěti zásadách, jak říkat pravdu (k nimž patřila Istivost, s níž lze před zraky nepřítele říci průměrem, co si o něm myslím), si přední český dramatik Josef Topol ničil páteř jako kompresorista při rekonstrukci Karlova mostu, obcházen „nepovšimnut“ řadou herců, kteří v Národním divadle před lety excelovali v jeho hrách, jiný český dramatik Václav Havel už seděl, dalšího, Pavla Kohouta, vyhazovali přes hranici, Vlasta Chramostová zkoušela bytové divadlo, houfně se podepisovala anticharta...

Jistě to nebylo sluneční světlo. Jen měsíc, jen, milý Fráňo, jehož jména zneužili, dokonce snad odlesk měsíce ve splavu.

Jenomže tráva, na které zapomenete ležet nějaký předmět a ona nemá slunce, stejně, potvora, roste – ale, protože neprobíhá nezbytná fotosyntéza, je taková bledá, pokroucená, nedomrlá...

Nebyly i tohle naše slavné Šrámkovy Písky 70. a 80. let?

Naposledy jsem na festivalu byl v roce 90. Bylo jako by po všem. A, pokud mě paměť neklame, před prvními svobodnými volbami. V televizi dávali film podle Londonova Doznání. Podívejme, jak si v 50. letech ti komunisti dokázali vzájemně ubližovat! Když nám ukazují i tohle, tak to už o tom, co bylo, víme zaručeně všichni všechno. A kdosi odpálil na Staroměstském náměstí amatérskou minu. Mysleli jsme si, že došlo na to, o čem se většina z nás snažila dělat v 80. letech divadlo. Že „hnutí“ nás dovedlo k listopadu a teď už to všechno půjde organicky dál, protože přece víme, že víme. To zas až dnes víme, že jsme nevěděli. Dodneška s hrůzou zjišťujeme, jak hluboko pod námi bylo nalháno. Občanské fórum vyhrálo volby. Amatérský atentátník ze Staromáku tuším nebyl dodnes vypátrán. Vzpomínám si, jak na jevišti ve svém představení seděli těšínští „Majoři Smauzové“ a s apatií lidí s beznadějně vymytými mozky čekali, až jim nakape kořalka do panáka, aby jej do sebe hodili. Stroje čekající na příděl. Udržované požitkem dávkovaným nemocniční pipetou v klidu. Dnes mi to připadá poměrně vizionářské.

Od roku 78 do roku 90 jezdil jsem do Písku pravidelně, ne už jako armádní umělecký soutěživec, ale jako lektor, jako vedoucí seminářů, jako člen krajských výběrových porot. Jezdil jsem i na dílny do Šumperka. Psal jsem o tom rukama nohama, vytvářel teorie autorského divadla, obhajoval jako divadelní profesionál na různých komisích různé inscenace před hrozícími zákazy. Bylo to náramné. Co všechno se nám nepodařilo svazákům do Písku propašovat! Inscenace Léblavy s Doprapem, Českolipského Jiráskas s Hamletem, první inscenace Křeče a Vpředu, kontroverzní ostravské Bílé divadlo, tuším, že i ten Pitínského (a Osolsobého) slavný Ananas, první amatérské režie Srbovy, Schejbalovy, Kracikovy (?), Duškovu (a tehdy ještě i Bornovu) Vizitu, Zborníkovu vodňanskou Šupinu, inscenace Vladimíra Zajíce, neutuchající brněnskou Ixku, Pospíšilova Odysea (než emigroval), a mnoho dalšího, na co si teď

nemohu vzpomenout. Semináře – v Písku či Šumperku – s věrným Ivanem Vyskočilem, Pavlem Boškem, Petrem Scherhauferem, Evaldem Schormem, Vládou Justem, Oldou Kužilkem, Petrem Pavlovským a spoustou dalších lidí, kteří „věc hnutí“ brali za vlastní.

Světlo? Světlo, které si dralo cestu tmou?

Každý soubor, který byl na festivalu, musel být podle tzv. divadelního zákona někým zřízen, někde metodicky evidován. Podchycen a sledován. Při shánění zřizovatelů se mohutně švejkovalo. (Viz Lébl a Dopravní podniky hl.m. Prahy – Jak se vám jelo). Byli však lidé, kteří nemohli či nechtěli tvořit někým zřizování a metodicky evidování, nechtěli či nemohli být podchyceni a sledováni (už proto, že byli podchyceni a sledováni někým jiným). Ti stáli mimo hnutí a mimo Šrámkův Písek.

Kdo může za to, že ta neuvěřitelná spousta práce, ta velekupa kreativity, invence a myšlenkové důslednosti, po které se dnes člověku někdy zasteskne, byla vykonána v šedé zóně, ozážené měsícem nad řekou? Byly to naše životy a byla to naše práce, jiné jsme neměli, jinak jsme je žít nedokázali, dělali jsme, co jsme mohli.

Dělali jsme, co jsme mohli?

Mohli jsme vědět víc, než jsme věděli?

Nebyl Šrámkův Písek také oním příslovečným ventilem, kterým se jaksi upouštělo společenské napětí, a dělala se mlha, aby pod festivalem alternativního divadla nebyla vidět tehdy skutečně alternativní kultura?

Jiří Krejčík si pomocí Šrámkova Měsíce nad řekou pokusil zodpovědět sám pro sebe tyto otázky (vztahující se samozřejmě k jeho „hnutím“ a euforiím s vlastního dlouhého života). Jeho „orlové“ Hlubina a Roškot jsou jen provinční kohoutci, namlouvající si rozpětí svých křídel a význam vlastních činů. Měsíc odrážející se od splavu ozáří groteskní masku životů zastírajících lidskou nezralost. Hlubina (M. Štěpánek) a Roškot (J. Miller) se dojmají písní o Putimské bráně a překonávají přitom nástrahy snížené stability způsobené opilostí. Dokonalé lazzi, jak vystříženě z komedie dell'arte. Dnešní mladé boleslavské publikum říčí smíchy.

Šrámkovy Písky 70. a 80. let nám dovolují si podobné otázky alespoň klást. (Není to dnes příliš v módě, já vím). Není mi ještě osmdesát, mám snad ještě trochu času hledat odpověď.

Fráňo Šrámk, ne ty, který slyšíš všechny zvony světa, ale ty, který jsi na protest proti okupaci dokázal léta neopustit vlastní byt – pomůžeš nám najít odpověď?

14.5.2001

Jan Vedral

Šrámkův Písek očima Jana Rosáka

Šrámkův Písek, to byl v dobách, kdy jsme hráli amatérské divadlo, veliký pojem. Řekl bych dokonce, že mezi mladými neprofesionálními divadelníky něco jako pro filmaře festival v Karlových Varech. No, teď jsem to možná trochu přehnal, ale věřte, my jsme to tehdy tak cítili. Zkrátka a dobře – dostat se „do Písku“ bylo prestižní záležitostí. A nám se to tehdy – v roce 1974 povedlo a navíc s inscenací, která měla (a já doufám, že nejen pro nás) lehkou příchut' zakázaného ovoce, až skoro protestu. Upravili jsme si tehdy některé pasáže z Mistra a Markétky Michaila Bulgakova, autora, kterého tehdejší šéfi moc nebaštili. Byla to ta místa, kdy dochází k úžasnému setkávání Joshuy Ha Noci a Piláta Pontského. Tak jsme si také to dílko dovolili nazvat – Pilát Pontský. Kdybych ten jevištní tvar měl krátce charakterizovat, napadá mě hned – rozhlas na jevišti. A není se co divit, protože náš soubor, to byli vesměs samí spíčkři z čs. rozhlasu v Praze a pár dalších kamarádů, kteří tam tak či onak později také skončili. Čili – postavili

jsme tohle divadlo na tom, co nám bylo nejbližší, více či méně perfektní prezentaci slova a myšlenek. Myslím si ovšem, že to bylo vůči divákovi trochu nespravedlivé, protože jsme po něm chtěli, aby pozorně sledoval asi hodinu a půl rozhlasovou dramatizaci s minimem herecké mimické akce, bez kostýmů, ale zato hranou se strašným zaujetím. My jsme si pochopitelně mysleli, že děláme zcela zásadní a průlomové „čisté“ umění a brali jsme to tak ortodoxně, že někteří z nás pohrdavě smetli z jeviště jakoukoli kostymovanou taškařici se slovy: „Nějaká akademie...“ Ach jo, doufám, že nám i Fráňa Šrámek už odpustil... Dostalo se nám ovšem také ocenění, tuším Ceny Krajského nár. výboru v ČB (jestli to byla cena jiná, omlouvám se) a tudíž i možnosti vystoupit s ukázkou na slavnostním „večeru laureátů“. Shodou okolností se mi dostalo cti ho také moderovat a když přišla chvíle našeho „Divadla VIA“, jak jsme se jmenovali, ohlásil jsem se vši vážností ukázkou z Piláta. A pak jsem se chvilku pásl na těch trochu vyděšených rozpacích, které se daly číst z tváří diváků. Všichni si asi představovali vydatnou – tak minimálně dvacetiminutovku zásadních a těžkých Bulgakovových myšlenek.

Ohlásil jsem tedy: A teď následuje ukázka z představení Divadla VIA „Pilát Pontský“! A nato se v protější lóži objevil kolega Hrubeš, který hrál v inscenaci Kaifáše a zeptal se textem ze závěru hry: „A ty věříš, Piláte, tomu, co říkáš?“ A nato já: „Ano, přátelé, to byla ukázka z Piláta Pontského!“ Nebudete tomu věřit, ale měli jsme větší potlesk, než při premiéře celého kusu.

Po pár letech jsem se do Písku vrátil ještě jednou, a to jako rozhlasový reportér a opět s kolegou Ivanem Hrubešem jsme tam natáčeli rozhlasovou koláž „Šrámkův Písek – jedenadvacátý“. Měla docela úspěch, ale pro mě osobně měl tenhle „ŠP“ trochu jiný dějinný význam. Právě tam a tehdy jsem se totiž rozhodl, že si nechám narůst knír. Takže moje dnes už šedivá vousiska se narodila někde tam – u splavu...

Váš s úctou Jan Rosák

Přehráše vzpomínek na Šrámkův Písek

Šrámkův Písek, tak jak jsem ho intenzivně zažíval a osobně prožíval v desetiletí zhruba od poloviny let sedmdesátých do druhé poloviny let osmdesátých, zůstává pro mne symbolem těch let hned v několika smyslu slova.

KULTURA POD SVÍCENEM

Šrámkův Písek byl za normalizace, pokud vím, organizačně „jištěný“ (hlídaný ?) ÚV SSM (mj. básníkem, aparátníkem a naštěstí i milovníkem divadla a krásných píseckých děv Jaroslavem Čejkou). Přesto tu často vystupovaly soubory a hrály se tituly, které patřily buď přímo mezi zakázané, nebo alespoň mezi „podezřelé“, z tzv. „šedé zóny“ (Nedivadlo I. Vyskočila a P.Boška, Bílé divadlo, Křesadlo, Orfeus, Lampa, Radošinské naivní divadlo, Ochotnický kroužek aj.). A tak každoroční (od 1980 obroční) písecká oáza byla čítankovou ukázkou přísloví „pod svícnem tma“.

Ostatně, jen díky pravdivosti tohoto přísloví jsem s bratrem Jiřím, po udání a následném vyhazovu z divadla Ateliér, mohl neuvěřitelných patnáct let, od r. 1975 do roku 1990, zhruba pětkrát, šestkrát do měsíce hrát v malostranském Rubínu (rovněž zřizovaném SSM). Lidem, kteří v tomto malostranském krytu před nepohodou (pár desítek metrů pod filiálkou vysoké školy politické, kde školili budoucí veřejné i tajné policajty) nikdy nebyli, a dnes se vyjadřují o Rubínu s despektem jako o „svazácké kultuře“, „fikovém listu režimu“ či „komunální satíře v mezích zákona“ (R.Vašínska, E.Bondy), těmto lidem se těžko atmosféra v Rubínu – i na Šrámkových Píscích – vysvětluje. Takové Vlastě Chramostové, Vladimíru Svitáčkovi nebo Vladimíru Mertovi, kteří se tu vícekrát objevovali, nemusím vysvětlovat nic. Hráli a zpívali jsme pod hlavičkou SSM kupodivu tytéž texty, jež byly předtím předmětem zmíněného udání a všude jinde byly zakázány. Kdykoli jsme s nimi vyrukovali mimo Prahu, považovali nás místní lidé buď za politické provokatéry nebo za důkaz (ovšemže falešný), že v Praze už to prasklo. „Viděl jsem vás dnes večer poprvé, a bohužel u nás asi naposledy“, psali nám běžně do návštěvnícké knihy po představení. A ne náhodou byl právě Šrámkův Písek jediným oficiálním celostátním festivalem, na kterém jsme se

během normalizace směli ukázat (dokonce dvakrát). A viděli nás tam, nejprve v klubu píseckého Městského divadla, podruhé v nabitém velkém sále Jitexu, lidé, kteří se jinak do Rubínu nedostali jak je rok dlouhý. Například brněnský režisér Zdeněk Pospíšil z Divadla na provázku, který nám těsně před svou emigrací překvapivě přesně pojmenoval skryté ústřední téma všech našich krací: aparátnické pyjdepe, slovní smog režimu. Nebo legendární Evald Schorm – dodnes ho vidím sedět na zemi, konspirativně se smějícího, sotva dva tři metry před mým pianinem, na něž jsem tehdy ještě uměl hrát natolik, aby se nepoznalo, že vůbec hrát neumím: jeho jsem však, alespoň podle trpitého výrazu jeho dlouhého obličeje, určitě neoblafl.

PAVEL BOŠEK A TI DRUZÍ

Šrámkových Písků jsem se ovšem v letech 1977 – 1986 zúčastňoval mnohem více a podstatněji jako spoluorganizátor. Byl jsem členem jak „výběrových“, tak „festivalových“ porot – a díky tomu jsem se vlastně sblížil s řadou do té doby pro mě vzdálených celebrit. Se Zdenkem Potužilem, který se nás – vyhozené na dlažbu z Ateliéru – laskavě ujal v Rubínu a který mě do všech těch porot a aktivit v amatérském divadle vlastně dostrkal, jsem se už znal. Zato vděčím Šrámkově Písku, že mě sblížil s Pavlem Boškem, spisovatelem, hercem, spoluzakladatelem Nedivadla a utajeným šéfredaktorem Amatérské scény (všichni věděli, kdo ji ve skutečnosti řídí: na dopisních obálkách stálo: soudruh J.Beneš, šéfredak-

tor, rozlepiли jste obálku, a tam bylo: „Milý Pavle, zvu Tě na premiéru tam a tam“). S Pavlem jsme na posledních jeho Píscích spolu i bydleli – což pro mě znamenalo vždycky před spaním o jedno představení přehlídky navíc. Většinou patřilo k těm nejlepším. Vzpomínám například, jak jeho hluboké hnědé oči zasvítily, když ho – zavalitého, se zbytky černých vlasů – na pokoj volali z rozhlasového Mikrofora – a ptali se, jak ho mají svým posluchačům představit. „Řekněte jim – vysoký štíhlý blondýn, s modrýma

očima...“ Jednou, když jsme se vraceli utmáceni divadlem, společností i alkoholem kolem třetí hodiny ranní do postele, někdo z nás otočil jen tak automaticky knoflíkem tzv. rozhlasu po drátě, ten spustil jakousi přiblblou „náladovou hudbu“ (nic mi tak nekazí náladu jako vnucená „náladová hudba“), chtěli jsme to vypnout, kroutili knoflíkem, ale nešlo to. Zhasli jsme, snažili se každý usnout s poltářem na hlavě – marně. Bušili jsme do přístroje, balili jej do peřin, zavírali do skříně, házeli ho zem, rádio hrálo dál, a čím dál tím přiblblěji. „Za chvíli začnou ranní rozcvičky“, řekl zoufale Bošek. Kdybychom ho nakonec spojenými silami barbarsky nevyrvali ze zdi, neusnuli jsme. Nebylo by to poprvé. Obávám se, že právě na to však Pavel Bošek nakonec v životě „dojel“ (zemřel, nedoživ se padesátky, v listopadu 1980, půl roku po našem posledním společném Šrámkově Písku). Byl tak skvělý společník, že kdekoli se objevil, publikum, vesměs o polovinu mladší než on, ho prostě nepouštělo spát – a odpočívát. Vždycky jsem musel „zazívat“ nejdřív já („Ty mladý dnes už nic nevydržíš, musím ho jít uložit“, komentoval to vždycky Bošek, v duchu mi ale blahořečil a na pokoji pak poděkoval, že jsem „sraba“ na sebe vzal já). Odpočíval

pouze v létě na chalupě na Vysočině – na festivalech, jako byl Šrámkův Písek (jeden, FEMAD Poděbrady, si dokonce k obrazu svému sám založil), prakticky nechodil spát vůbec.

ZÁŽITKY NA CELÝ ŽIVOT

Celkem dvakrát (1978, 1979) jsem tu dělal festivalový časopis, jednou jako jeho šéfredaktor. Prosadil jsem tam dokonce jako přílohu terminologický slovníček základních pojmů „netradičního autorského divadla“ a „malých jevištních forem“. Tehdy samozřejmě nebyly počítače, vše donekonečna přepisovaly mladé studentky na starých mašinách a nosilo se to za tepla do tiskárny, takže to byl dost vysilující a nevděčný „záhul“ (nevděčný proto, že jsem si za ty dva roky kritickými recenzemi festivalových představení „za horka“ stačil znepřátelit kde koho). „Ty tady letos Kischuješ?“, ptal se mě Pavel Bošek, sotva přijel. „Kischuju.“ „Tak kiš, kiš..“, posmíval se mi, věda, že díky dřině v redakci Zpravodaje neuvidím řadu skvělých představení, nebudu se moci zúčastňovat seminářů ani bohatýrských píseckých pitek s přáteli (eventuálně procházek po břehu Otavy s přítelkami). „A já budu jako obvykle v liduprázdné posteli se svou přítelkyní – knihou“, končil svým oblíbeným, ne vždy tak zcela pravdivým bonmotem. To druhé jsem opravdu nestíhal, ale zato to prvé – představení, jaká se jinde hned tak nevidí – jsem si ujit nikdy nenechal. Zalovím tedy závěrem v děravé paměti. Nikdy nezapomenu na Štepkovu a Markovičovu hořkosměšnou Člověčinu (Radošinské naivní divadlo), na provázkovského P.Oslzlého v Mistero Buffo, na I.Bábela a jeho zdramatizované povídky – Moje první husa, či na „emigrantské“ Hovory na útěku, jež jakoby B.Brecht psal přímo o nás, o české normalizaci (oba poslední tituly přivezlo brněnské Divadlo X). Ale už r.1974 jsem se jel do Písku podívat na studenty pražské divadelní vědy, kteří dali dohromady – formou dětské hry „král vysílá své vojsko“ – Shakespearova Krále Leara (jmenovalo se to Na Leara !). Z druhé půle let sedmdesátých nelze asi zapomenout na velkolepého Odyssea provázkovského Z.Pospíšila s řeckým přestavitelem v titulní roli (tuším se jmenoval Arkanidu – Divadelní studio Josefa Skřivana, Brno). Věděli jsme také, že „zakázaný“ Jan Kopecký se schovává za dávným Ur-Hamletem, za zpracováním Staroegyptských knih mrtvých v podání pražského Studia pohybového divadla. Úplně jinak, než jsme byli v Čechách zvyklí, hrál rok co rok polský Teatrzik z Českého Těšína (Příhody Sindibáda aj.) Impozantní a pro řadu mých věhlasných kolegů porotců absolutně nepřijatelný byl r. 1982 i nástup některých souborů budoucí slavné „pražské pětky“ (L.Tuček, D.Vávra: A budeš hodný, Sklep + Vpřed; T.Vorel, D.Vávra: Klokotání, Mimóza). Jako bomba zapůsobila v témže roce na Písku pražská Vizita s představením Srslení aneb Jeden den ze života Vilemína Čmelíka, v němž exceloval vedle Jana Borny (dnes režiséra v Divadle v Dlouhé) tehdy naprosto neznámý Jaroslav Dušek. O pár let později Šrámkův Písek aplaudoval brněnskému Ochotnickému kroužku J.A.Pitinského (Kafkova Amerika) a pražskému Doprapu, resp. Jak se vám jelo Petra Lébla (Vonegutova Groteska). Pociť, že jsem byl u toho, když se rodily nové poetiky a hvězdné kariéry (aniž to většina zúčastněných tehdy tušila), je jistě příjemný. Mnohem příjemnější však byla tehdejší nepopsatelná atmosféra oáz svobodné imaginace, ke kterým Šrámkův Písek – navzdory snahám tamních inspektorů i pražských aparátníků – bezesporu patřil a které pomáhaly člověku, aby se v nedýchatelném normalizačním marasmu zcela nezadusil – a nezbláznil.

Vladimír Just

Poděkování

Na závěr musím poděkovat několika lidem, kteří se měrou významnou zasloužili o to, že to, co nyní držíte v ruce je právě tato knížka. Takže díky Jane Vedrale, Vítězslavo Šrámková, paní Marešová, Jene Rosáku, Karle Tomasi, Vladimíře Juste, Hanko Týcová, Ivane Ůlehlo, Mirku Kovaříku, Oskare Hahne, Robine, Lenko, M. Zahrádco, Zdeňku Jižo, Jirko Nebeský, Luboší Průšo, Petře Jeřínku, Ivetko Hodoušová...

Zvláštní poděkování patří panu Václavu Kinskému za vizi, vůli a chtění.

Milan Princ

Šrámkův Písek v přesýpacích hodinách tisíciletí

sestavil Milan Princ

Grafická úprava a sazba: PRAAM spol. s r.o.

Vydal PRAAM spol. s r.o., Písek

První vydání

Copyright © PRAAM spol. s r.o., 2001

PRAAM spol. s r.o.
Burketova 52, 397 01 Písek
tel.: (0362) 27 07 89, fax: 27 17 90
e-mail: praam@praam.cz
www.praam.cz

Doporučená prodejní cena: 105 Kč včetně DPH

ISBN 80-903002-1-9

